

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
TEKSTİL ve MODA TASARIMI ANASANAT DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ERKEK SPOR CEKET TASARIMINDA KULLANIMI KOLAYLAŞTIRICI KALIP
ÇÖZÜMLEMELERİ

Hazırlayan
Serkan GÜNAY

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Nevbahar GÖKSEL

İZMİR – 2012

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum "Erkek Spor Ceket Tasarımında Kullanımı Kolaylaştırıcı Kalıp Çözümlenmeleri" adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

02/07/2012

Serkan GÜNAY

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün 05.07/2012 Tarih ve 11 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, lisans üstü öğretim yönetmeliğinin 18 maddesine göre Tekstil ve Moda Tasarımı Ana sanat Dalı yüksek lisanas öğrencisi Serkan GÜNAY 'ın "Erkek Spor Ceket Tasarımında Kullanımı Kolaylaştırıcı Kalıp Çözümlenmeleri " konulu tezi incelenmiş ve aday 30.07.2012 tarihinde, saat 16.00 da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini/projesini savunmasından sonra 90 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin/projenin BAŞARILI olduğuna o.y.bicliği ile karar verildi

BAŞKAN

Yrd. Doç. Dr. Neubahan GÖKSEL

ÜYE

Doç. Dr. Özlener İSMAT

ÜYE

Prof. Dr. Ziyet Ördöğar

**YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU**

Tez/Proje No: **Konu Kodu:** **Üniv. Kodu:**

Not: Bu bölüm merkezimiz tarafından doldurulacaktır.

Tez/Proje Yazarının

Soyadı: GÜNAY **Adı: Serkan**

Tezin/Projenin Türkçe Adı : Erkek Spor Ceket Tasarımda Kullanımı
Kolaylaştırıcı Kalıp Çözümlenmeleri

Tezin/Projenin Yabancı Dildeki Adı: Wearing Facilitation in Men Sport Jacket Design

Tezin/Projenin Yapıldığı

Üniversitesi: DEÜ **Enstitü: GSE** **Yıl: 2012**

Diğer Kuruluşlar:

Tezin Türü:

Yüksek Lisans:

Dili: Türkçe

Doktora:

Sayfa Sayısı: 124

Tıpta Uzmanlık:

Referans Sayısı: 43

Sanatta Yeterlilik:

Tez/Proje Danışmanlarının

Ünvanı: Yrd. Doç. Dr.

Adı: Nevbahar Soyadı: GÖKSEL

Türkçe Anahtar Kelimeler:

- 1- Spor Ceket
- 2- Kalıp
- 3- Fonksiyon
- 4- Tasarım
- 5- Moda

İngilizce Anahtar Kelimeler:

- 1- Sports Jacket
- 2- Patterns
- 3- Function
- 4- Design
- 5- Fashion

Tarih: 02/07/2012

İmza:

Tezimin Erişim Sayfasında Yayınlanmasını İstiyorum

Evet

Hayır

ÖZET

Erkeklerin günlük hayatlarında sıkça kullandıkları spor ceketleri ve bu ceketlerin tarihsel sürecinin incelendiği bu araştırmada, hem tarihsel bilgi hem de farklı bakış açılarıyla günlük kullanımı rahatlatmaya yönelik yenilikçi erkek spor ceketlerin tasarımı yapılmıştır. Tez çalışmasında öncelikle erkek spor ceket kavramının doğuşu, sonrasında erkek beden tiplerinin tespit edilmesi ve son olarak da edinilen bilgiler derlenerek yeni bir erkek spor ceket için kalıp denemeleri yapılmıştır. Bu kalıp denemeleri genel olarak modadan ziyade günlük kullanımı rahatlatmaya yönelik olsa da bir tasarım teması içerisinde ele alınmış ve bu tema doğrultusunda tasarımlar şekillenmiştir. Tez çalışmasının son bölümünde elde edilen yeni spor ceket kalıbı ve bu kalıptan türetilmiş erkek spor ceket modellerine ait kalıplar ile bu kalıplardan üretilen ceketler yer almaktadır.

ABSTRACT

To find out the main idea of everyday sport jacket for men and to create new design, which will be based on comfortable wearing if is important to research also historical and artistical parts first of all starting with sport jacket appareance in the fashion and finishing with nowadays design, furthermore making research on structure of men had gave opportunity to create different comfort based patterns. The aim of these different patterns is not to be so much fashionable like to be comfort able for men body and daily live. In the last part of theis there are given new design patternd, sport jacket of tecnical drawings and collections models.

ÖNSÖZ

Çoğu insana göre giydikleri sadece bir giysi değildir. Kimisine göre bir statü göstergesi, kimisine göre bir yaşam tarzı göstergesi, kimisine göre gösteriş, kimisine göre sosyal sınıf göstergesi v.b. dir. Bana göre ise giysi sadece aciz oluşumuzun sonucu olarak kullandığımız eşyalardır. Giysiler bize değil biz giysilere şekil vermeliyiz. Biz giysinin yapısına bürünmek yerine onları kendi formumuza sokmalıyız. Bu nedenle bedenimizi iyi tanımalı ve bedensel "HAREKET" lerimize uygun giysiler üretmeliyiz.

Günlük giysilerin kullanım yerleri ve kullanım amaçları özellikle büyük şehirlerde yaşayan insanların günlük hayatlarındaki yaşam tarzları ve hayat tempolarına göre şekillenmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde yoğun bir tempoda ilerleyen hayatın içerisinde kullanılan giysilerinde bu tempoya göre şekillenmesi ve kullanım kolaylığı yaratıcı fonksiyonel öğeleri üzerinde taşıması gerekmektedir. Bu sorun üzerinden hareket ederek hazırladığımız bu tez çalışmasında, bir takım öneriler yer almakta ve bu önerilen doğrultusunda ürünler aktarılmaktadır.

Erkek spor ceketlerinde kullanımı kolaylaştırma amacıyla kalıp denemelerinin yer aldığı bu tez çalışmasının ortaya çıkmasında başta danışmanım Yrd. Doç. Dr. Nevbahar GÖKSEL olmak üzere bütün hocalarıma, tedarik aşamasında yardımlarından dolayı JOVÍ Jeans ailesine, tez çalışmam esnasında maddi/manevi yardımlarını esirgemeyen Meltem OK ve Ali Murat TUNCEL'e, son olarak her koşul ve şart altında desteklerini aldığım aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Serkan GÜNAY

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	I
TUTANAK.....	II
Y.Ö.K. DÖKÜMANTASYON MERKESİ VERİ FORMU.....	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	V
ÖNSÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
ŞEKİL ve FOTOĞRAF LİSTESİ.....	XII
GİRİŞ.....	1

1.BÖLÜM

ERKEK SPOR CEKETİN TARİHSEL SÜRECİ ve KULLANILAN KUMAŞ TÜRLERİ

1.1 Spor Ceketin Tarihsel Süreci.....	3
1.2 ODD Ceketler (Outdoordressing).....	3
1.2.1 Blazer Ceketler.....	9
1.2.2 Spor ceketler.....	12
1.3 Spor Ceket Tasarım ve Üretiminde Tercih Edilen Kumaş Türleri.....	13
1.3.1 Yünlü Dokuma Kumaşlar.....	13
1.3.1.1 Gabardin.....	13
1.3.1.2 Tüvid (Tvid)	14
1.3.1.3 Blazer.....	15
1.3.1.4 Kamgarm Serj (Dimi)	16
1.3.1.5 Filafil.....	16
1.3.1.6 Şetlant.....	17

1.3.1.7 Cheviot.....	17
1.3.1.8 Melton.....	18
1.3.1.9 Şayak.....	18
1.3.1.10 Kaşe.....	19
1.3.1.11 Marengo.....	19
1.3.2. Pamuklu Dokuma Kumaşlar.....	20
1.3.2.1 Denim.....	20
1.3.2.2 Poplin.....	20
1.3.2.3 Pamuklu Gabardin.....	21
1.3.2.4 Kanvas.....	21

2. BÖLÜM

ERKEK BEDEN TİPLERİNİN BELİRLENMESİ ve TEMEL CEKET KALIBININ OLUŞTURULMASI

2.1 Erkek Beden Tipleri.....	22
2.1.1 Vücut Tiplerinin Sınıflandırılması.....	22
2.1.2 Ernst Kretschmer'in Yaptığı Sınıflandırma.....	23
2.1.2.1 Astenik Tip.....	23
2.1.2.2 Atletik Tip.....	23
2.1.2.3 Piknik Tip.....	24
2.1.3 Sheldon'un Yaptığı Sınıflandırma.....	24
2.1.3.1 Endomorf.....	25
2.1.3.2 Mezomorf.....	25
2.1.3.3 Ektomorf.....	26
2.1.4 Somokart.....	27
2.1.5 Francis E. Rendal'ın Yaptığı Sınıflandırma.....	28
2.1.5.1 Francis E. Rendal'a Göre Erkek Vücut Tipleri.....	29
2.2 Erkek Ceket Kalıbı İçin Gerekli Ön hazırlıklar.....	32

2.2.1 Kalıp Hazırlamada Kullanılan Beden Ölçüleri.....	32
2.2.2 Ölçülerin Kısaltmaları.....	34
2.2.3 Erkek Vücudu Üzerinden Ölçü Alma.....	36
2.2.3.1 Ölçü alma Şekilleri.....	38
2.2.3.2 Yardımcı Ölçüler.....	42
2.3 Temel Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması.....	44
2.3.1 Temel Ceket Çizim Ölçüleri(50 Beden).....	44
2.3.2 Temel Erkek Ceket Kalıbı Çizimi Hakkında Temel Bilgiler.....	45
2.3.3 Temel Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması.....	46
2.3.4 Temel Erkek Ceket Yaka Çizimi.....	58
2.3.5 Temel Erkek Ceket Kol Çizimi.....	61
2.4 Ceket Tasarımında Kullanılan Fonksiyonel Birimler.....	66
2.4.1 Cep.....	66
2.4.1.1 Flato Cep.....	66
2.4.1.2 Peto Cep.....	67
2.4.1.3 Aplike Cep.....	68
2.4.1.4 Körüklü Cep.....	68
2.4.2 Kol.....	69
2.4.2.1 Standart Kol.....	69
2.4.2.2 Üç Parçalı Kol.....	70
2.4.2.3 Tek Parçalı Kol.....	71
2.4.2.4 Pensli Kol.....	71
2.4.2.5 Reglân Kol.....	72
2.4.2.6 Parçalı Reglân Kol.....	72
2.4.3 Yaka.....	73
2.5 Giysi Tasarımında Fonksiyonellik.....	75
2.5.1 Moda.....	75

2.5.2 Hissetme Dokunma Duyusu.....	75
2.5.3 Uyum.....	76
2.5.4 Fonksiyon.....	76

3. BÖLÜM

ERKEK SPOR CEKET KALIBI OLUŞTURULMASI, KONFOR ARTTIRICI KALIP ÖNERİLERİ ve ÖNERİLEN KALIPLAR İLE KOLEKSİYON HAZIRLAMA

3.1 Erkek Spor Ceket Kalıbı Oluşturulması.....	77
3.1.1 Spor Ceket Ön Kalıbının Oluşturulması.....	77
3.1.2 Spor Ceket Arka Kalıbının Oluşturulması.....	79
3.1.3 Spor Ceket Kol ve Yaka Kalıbının Oluşturulması.....	80
3.2 Erkek Spor Ceket Kalıbında Kullanımı Kolaylığını Arttırıcı Kalıp Önerileri.....	81
3.2.1 Spor Ceket Kalıbında Kol Evi Önerisi.....	81
3.2.2 Spor Ceket Kalıbında Sırt Bölgesi Önerisi	82
3.2.3 Spor Ceket Kalıbında Dirsek Bölgesi Önerisi.....	82
3.2.4 Spor Ceket Kalıbında Göbek Bölgesi Önerisi.....	83
3.2.5 Spor Ceket Kalıbında Yan ve omuz Rahatlatma Önerisi....	84
3.3 Önerilen Çözümler Doğrultusunda Koleksiyon Hazırlama.....	85
3.3.1 Koleksiyonun Teması.....	85
3.3.2 Koleksiyon Hazırlığında Kullanılan Materyaller.....	85
3.3.3 Tasarımlar ve Tasarım Kalıpları.....	86
3.3.3.1 Koleksiyon Çalışması Tasarım 1.....	86
3.3.3.2 Koleksiyon Çalışması Tasarım 2.....	90
3.3.3.3 Koleksiyon Çalışması Tasarım 3.....	93
3.3.3.4 Koleksiyon Çalışması Tasarım 4.....	97
3.3.4. Tasarım Paftaları Ve Fotoğrafları	101

SONUÇ.....120

KAYNAKÇA.....122

ÖZGEÇMİŞ

RESİM LİSTESİ

Resim 1:	Anthony Drexel Biddle'in Lacoste spor ceketi.....	4
Resim 2:	ODD Ceketler.....	6
Resim 3:	ODD Ceket.....	6
Resim 4:	Safari Ceket.....	7
Resim 5:	Ekose Kumaş Örneği.....	9
Resim 6:	Blazer Ceket.....	10
Resim 7:	Ekose ve Farklı Desenli Blazer Ceketler.....	11
Resim 8:	Denim Spor Ceketler.....	13
Resim 9:	Gabardin Kumaş Örneği.....	14
Resim 10:	Tüvid Kumaş Örneği.....	14
Resim 11:	Tüvid Kumaş Örneği.....	15
Resim 12:	Blazer Kumaştan Üretilmiş Bir Blazer Ceket	15
Resim 13:	Kamgarm Serj Kumaş Örneği.....	16
Resim 14:	Filafil Kumaş Örneği.....	16
Resim 15:	Şetlant Kumaş Örneği.....	17
Resim 16:	Cheviot Kumaş Örneği.....	17
Resim 17:	Melton Kumaş Örneği.....	18
Resim 18:	Şayak Kumaş Örneği.....	18
Resim 19:	Kaşe Kumaş Örneği.....	19
Resim 20:	Marengo Kumaş Örneği.....	19
Resim 21:	Denim Kumaş Örneği.....	20
Resim 22:	Poplin Kumaş Örneği.....	20
Resim 23:	Pamuklu Gabardin Kumaş Örneği.....	21
Resim 24:	Kanvas Kumaş Örneği.....	21
Resim 25:	Fleto Cep	67
Resim 26:	Peto Cep	67

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1:	Astenik Tipler.....	23
Şekil 2:	Atletik Tipler.....	24
Şekil 3:	Piknik Tipler.....	24
Şekil 4:	Aşırı Endomorf Vücut Tipi Erkeği	25
Şekil 5:	Aşırı Mezomorf Vücut Tipi Erkeği.....	26
Şekil 6:	Aşırı Ektomorf Vücut Tipi Erkeği.....	26
Şekil 7:	Somatokart.....	28
Şekil 8:	Erkek Vücut Tipleri; 0 – Çok şişman, 2 – Şişman, 4 – Dolgun, 6 – Normal, 8 – Atletik, 10 – İnce.	29
Şekil 9:	Erkek Vücut Tiplerinin Boylara Göre Şekilleri.....	31
Şekil 10:	Erkek Vücudu Üzerinden Ölçü Alma.....	36
Şekil 11:	Tüm Boy Ölçümü.....	38
Şekil 12:	Göğüs Çevresi Ölçümü.....	39
Şekil 13:	Bel Çevresi Ölçümü.....	39
Şekil 14:	Kalça Çevresi Ölçümü.....	40
Şekil 15:	İç kol Boyu Ölçümü.....	41
Şekil 16:	Dış Kol Boyu Ölçümü.....	41
Şekil 17:	Tüm Boy Ölçüsünün oranı.....	42
Şekil 18:	Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması 1. Aşama.....	47
Şekil 19:	Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması 2. Aşama.....	49
Şekil 20:	Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması 3. Aşama.....	51
Şekil 21:	Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması 4. Aşama.....	54
Şekil 22:	Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması 5. Aşama.....	57
Şekil 23:	Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması Yaka Çizimi.....	59
Şekil 24:	Erkek Ceket Kalıbı Oluşturulması Kol Çizimi.....	65
Şekil 25:	Aplike Cep	68
Şekil 26:	Körüklü, Fermuarlı ve pilseli Cep.....	69

Şekil 27:	Standart Kol.....	70
Şekil 28:	Üç Parçalı Kol.....	70
Şekil 29:	Tek Parçalı Kol.....	71
Şekil 30:	Pensli Kol.....	71
Şekil 31:	Reglan Kol.....	70
Şekil 32:	Parçalı Reglan Kol.....	73
Şekil 33:	Klasik Ceket Yakası Örnekleri.....	74
Şekil 34:	Spor Ceket Yakası Örnekleri.....	74
Şekil 35:	Temel Ceket Kalıbı Parçaları.....	78
Şekil 36:	Temel Ceket Kalıbından Spor Ceket Ön Kalıbı Oluşturma.....	78
Şekil 37:	Temel Ceket Kalıbından Spor Ceket Arka Kalıbı Oluşturma.....	79
Şekil 38:	Elastan İçerikli Kumaş ve Körük Uygulamaları.....	81
Şekil 39:	Elastan İçerikli Kumaş ve Körük Uygulamaları.....	82
Şekil 40:	Elastan İçerikli Kumaş ve Körük Uygulamaları.....	83
Şekil 41:	Elastan İçerikli Kumaş ve Körük Uygulamaları.....	83
Şekil 42:	Omuz ve Yan kesimde Rahatlatma Önerisi.....	84
Şekil 43:	Tasarım 1 Teknik Çizimi	86
Şekil 44:	Tasarım 1 Kalıbı-Arka.....	87
Şekil 45:	Tasarım 1 Kalıbı-Ön.....	88
Şekil 46:	Tasarım 1 Kalıbı-Yaka ve Kol.....	89
Şekil 47:	Tasarım 2 Teknik Çizimi	90
Şekil 48:	Tasarım 2 Kalıbı-Arka.....	90
Şekil 49:	Tasarım 2 Kalıbı-Ön.....	91
Şekil 50:	Tasarım 2 Kalıbı-Yaka ve Kol.....	92
Şekil 51:	Tasarım 3 Teknik Çizimi	93
Şekil 52:	Tasarım 3 Kalıbı-Arka.....	94
Şekil 53:	Tasarım 3 Kalıbı-Ön.....	95

Şekil 54:	Tasarım 3 Kalıbı-Yaka ve Kol.....	96
Şekil 55:	Tasarım 4 Teknik Çizimi	97
Şekil 56:	Tasarım 4 Kalıbı-Arka.....	98
Şekil 57:	Tasarım 4 Kalıbı-Ön.....	99
Şekil 58:	Tasarım 4 Kalıbı-Yaka ve Kol.....	100
Şekil 59:	Tanıtım Paftası.....	101
Şekil 60:	Tasarım 1.....	102
Şekil 61:	Tasarım 1Uygulama.....	103
Şekil 62:	Tasarım 1Uygulama.....	104
Şekil 63:	Tasarım 1Uygulama.....	105
Şekil 64:	Tasarım 2.....	106
Şekil 65:	Tasarım 2Uygulama.....	107
Şekil 66:	Tasarım 2Uygulama.....	108
Şekil 67:	Tasarım 2Uygulama.....	109
Şekil 68:	Tasarım 3.....	110
Şekil 69:	Tasarım 3Uygulama.....	111
Şekil 70:	Tasarım 3Uygulama.....	112
Şekil 71:	Tasarım 3Uygulama.....	113
Şekil 72:	Tasarım 4.....	114
Şekil 73:	Tasarım 4Uygulama.....	115
Şekil 74:	Tasarım 4Uygulama.....	116
Şekil 75:	Tasarım 4Uygulama.....	117
Şekil 76:	Tasarım 5.....	118
Şekil 77:	Tasarım 6.....	119

GİRİŞ

Spor ceket, 1. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan bir dış giysidir. Klasik ceketten farklı olarak spor yapan kişiye daha rahat hareket kabiliyeti vermek amacı ile klasik ceket kalıbının farklı bölgelerindeki geliştirmelerle meydana gelmiştir. Örneğin; At yarışlarında binicilerin at üzerinde daha rahat hareket edebilmeleri amacı ile ceketlerin etek boyunun kısaltılması gibi.

Spor ceketini ilk başlarda sadece spor yapan insanlar kullansa da sonraları bir dış giysi olarak hemen hemen her sosyal sınıfın kullandığı bir giysi haline gelmiştir. Spor ceketlerde kumaş bakımından ilk başlarda klasik ceket kumaşlarından üretilmekle birlikte de bu yapı da daha sonraları değişikliklere uğramıştır. Örneğin; gabardin, keten ve yün kumaşlar, İngiliz tarzında ekose kumaşlar bunlara örnek olacaktır.(Flusser,1985,21s)

Özellikle erkek giyimini konu alan kitap ve araştırmalar incelendiğinde, erkek giyiminin coğrafyaya, kültüre, sosyo politik tavırlara ve özelliklede modanın gereksinimi olan dönemlere göre farklılaştığı görülmektedir. Bu gelişmeler içerisinde erkek spor ceketinin gelişimi incelendiğinde, önceleri sadece spor yaparken kullanılan bir giysisi olarak ortaya çıkan spor ceketlerin ve kavramın zaman içerisinde sosyal hayatın bir parçası olduğu görülmektedir. Günlük hayatın içerisinde yer alan bir giysinin modadan etkilenmesi ve bu doğrultuda şekillenmesi de kaçınılmazdır. Bu nedenden dolayı tarihsel süreç içerisinde erkek spor ceketleri farklı isimlerle anılsalar dahi moda hareketleri içerisinde şekillenmiştir.

Tez çalışmasının birinci bölümünde, erkek spor ceketlerinin tarihsel süreçleri ve günümüze kadar uzanan hikâyesi yer almaktadır. Erkek spor ceketlerinin günümüzdeki formunun nasıl meydana geldiğinin ve önceleri sadece ihtiyaçlardan dolayı ortaya çıkan erkek spor ceketlerinin zaman içerisinde modanın da etkileri ile ne tür bir değişime uğradığını aktara bilmek adına tez çalışmasının bu bölümünde yer alması istenmiştir. Formsal özelliklerin yanı sıra erkek spor ceketlerin ilk döneminden itibaren kullanılan dokuma kumaşlarda teknik özellikleri ile birlikte tez çalışmasının birinci bölümünde yer almaktadır.

Tez çalışmasının ana hedefi doğrultusunda erkek spor ceketlerinin kullanımını kolaylaştırma adına temel ceket kalıbı üzerinden önerilen kalıp çalışmalarının iyi bir temel üzerine oturtula bilmesi için tez çalışmasının ikinci bölümünde farklı kaynakların temel erkek beden tipleri incelemelerine yer verilmiştir. Erkek beden tiplerinin saptanmasından sonra erkek spor ceket kalıbının oluşturulması ve erkek üst bedeninin ölçüleri ile değerlendirilmesi açısından erkek temel ceket kalıbı işlem basamaklarına yer verilmiştir. Temel erkek ceket kalıbının oluşturulabilmesi ve kontrollerinin yapılabilmesi için gerekli olan ana ölçüler, yardımcı ölçüler ve ölçü alma şekilleri de tez çalışmasının bu bölümünde yer almaktadır.

Araştırmanın son bölümü olan üçüncü bölümde erkek spor ceket kalıbının oluşturulmasına yer verilmiştir. Bu bölümde oluşturulan erkek spor ceket kalıbı, tez çalışmasının hedefi doğrultusunda kullanımı kolaylaştırıcı ve rahatlatıcı kalıp önerileri bir koleksiyon oluşturma şeklinde ele alınmıştır. Ayrıca spor ceket uygulamalarının fotoğraflarına yer verilmiştir. Uygulamalar ve tezin genel içeriği sadece dokuma kumaşlarla uygulanmaya yönelik spor ceket kalıpları ve rahatlatma çalışmalarını içermektedir.

1. BÖLÜM

ERKEK SPOR CEKETLERİ

1.1. Spor Ceketin Tarihsel Süreci

Spor ceket, 1. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan bir dış giysidir. Spor ceket, klasik ceketten farklı olarak spor yapan kişiye daha rahat hareket kabiliyeti vermek amacı ile klasik ceket kalıbının farklı bölgelerindeki geliştirmelerle meydana gelmiştir. At yarışlarında binicilerin at üzerinde daha rahat hareket edebilmeleri amacı ile ceketlerin etek boyunun kısaltılması bu durumu örneklendirmektedir.

Spor ceketini ilk başlarda sadece spor yapan insanlar kullansa da sonraları bir dış giysi olarak hemen hemen her sosyal sınıfın kullandığı bir giysi haline geldi. Spor ceketlerde kumaş bakımından ilk başlarda klasik ceket kumaşlarından üretilse de bu yapıda daha sonraları değişikliklere uğramıştır. Örneğin; gabardin, keten ve yün kumaşlar, İngiliz tarzında ekoseli kumaşlar bunlara örnek olacaktır.

(Flusser,1985,21s)

1.2. ODD Ceketler (*Out Door Dressing-Açık hava giysisi*)

1. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan bir dış giysi olan spor ceketler ODD (Out Door Dressing-Açık havada giyinme) ismiyle anılmaktaydı. ODD ceketleri klasik ceketlerden ayıran en belirgin özelliği ön kısmındaki genişletmeler ve arka kısmında oluşturulan robadır.

1. Dünya savaşı sonrasında Avrupa'daki erkek giyimindeki boşluğu doldurmak amacı ile Amerika'daki erkek giyim markaları Avrupa'da mağazalaşmaya başlamışlardır. O dönemde spor ve açık hava aktiviteleri için gerekli ortamda savaşın sonlanması ile mümkün hale gelmiştir. Modanın hiç bir döneminde erkek tüketiciler moda bu denli hızlı adapte olmamıştı. Savaşın sosyal ve kültürel etkilerinden dolayı savaş sonrası rahatlık hemen hemen bütün Avrupa'da hissedilmekteydi. Aynı dönemde New York stili güzel, düzgün, şık ancak konforlu giyinmek ile bütünleşmişti. Daha sonralardaki dönemlerde erkek modası için en önemli faktör konfor haline geldi ve bu konforu sağlayan giysi olarak ODD ceketler tercih sebebiydi.

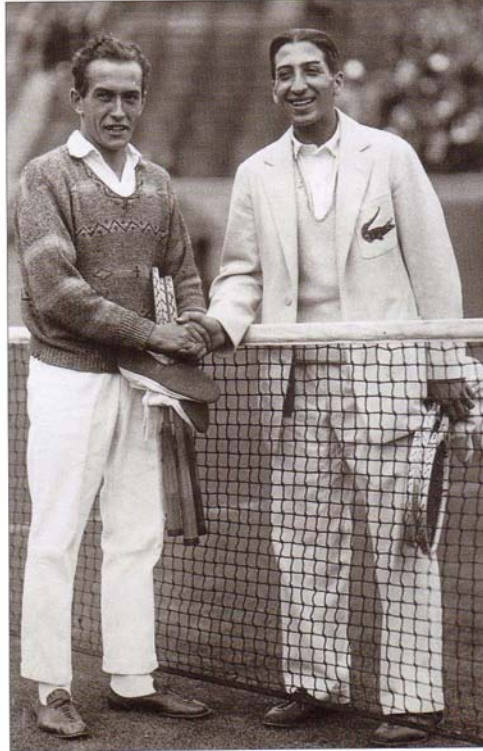
1918 yılında Amerika'da ortaya çıkan Norfolk ceket tarihin ilk spor ceketi olarak tanınmaktadır. Norfolk ceketin formu ve tarzı Harvis ve Donegel'in Norfolk takım elbisesinden çıkmıştır. Norfolk ceketler yün kumaştan üretilir ve toplum içerisinde hem ruh hemde yaş olarak genç erkeklerin tercihi olarak bilinirdi. 1918 yılı yazında beyaz pantolon ile birlikte Norfolk ceket kombinasyonu o kadar meşhur olmuştu ki bu kombinasyon "snop" (modaya düşkün, marka hayranı zengin insan) giysisi haline gelmişti.(Flusser, 2002, 98 s)

Bu dönemi izleyen yıllarda ortaya iki farklı spor ceket tarzı çıkmıştır.

1. İngiliz tarzı kumaşlar, genişlemiş omuzlar ve geniş tutulan ön parçalar ile hafifçe şekillenmiş bel ve dar kesim kalça yapısına sahip spor ceketler.

2. Amerikan tarzı vatkasız, sade, katlanabilen 3 düğmeli ön parçaya sahip hafif kıvrımlara sahip yakası olan spor ceketler

ODD ceket ile birlikte erkek giyiminde günümüzde bile aktif olarak faaliyet gösteren markalar ortaya çıktı. Öneğin; Lacoste.

Resim 1: Anthony Drexel Biddle'in Lacoste spor ceketi

Kaynak : (Flusser, 2002, 113 s)

1930'lu yıllarda Amerika'nın moda lideri Anthonny Drexel Biddle'ydi. Antonny suit ceketleriyle ünlü olmasına rağmen spor ceketlerinde günlük hayatın içersine sokan tasarımcıdır. Bu girişimlerinden sonra sokakta spor ceket giyimi tam olarak hayata adapte olmayı başarmıştır. Öyle ki spor ceketler resmi davetlerde bile giyilebiliyor ve bu durum yadırganmayacak hale gelmiştir.

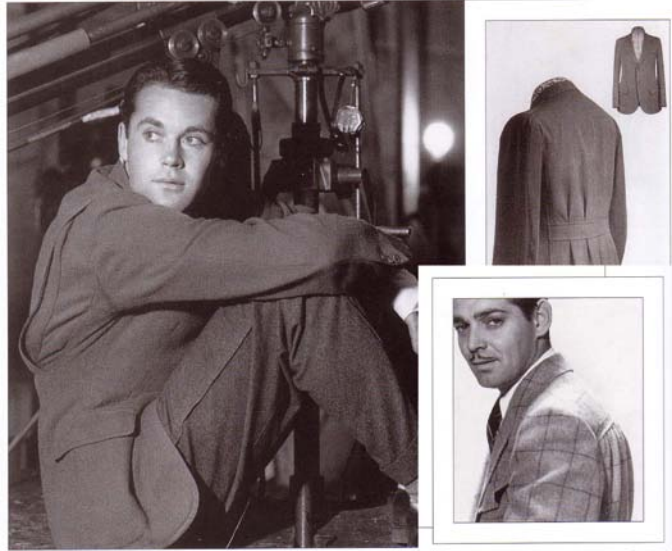
ODD ceketlerde en belirgin kalıpsal değişiklik kalıbın arka kısmında belde olan yatay dikişin yukarıya kaydırılarak sırt kısmında ayrı bir parça oluşturmak olmuştur. Sırt kısmında oluşturulan bu rahatlatma kol evi yanından sırtta doğru iki yada üç adet küçük pile ile desteklenmiştir.(Flusser, 2002, 115 s)

Yukarıda da belirtildiği gibi ODD ceketler at yarışlarında binicilerin giydiği ceketlerin rahatlatılması amacı ile ortaya çıkmıştır. Uzun etek yapısına sahip klasik ceket yapısı binicilerin rahat hareket edebilmesini zorlaştırmaktaydı. Bu durumun yarışların sonuçlarını etkilediği düşüncesi bile ortaya atılmaktaydı. Sorunun giderilmesi için etek ucunun kısaltılması yoluna gidilmiştir. Etek ucu kısalan ceketler binicilerin at üzerinde bacaklarını daha rahat kullanmalarına olanak sağladı. Etek ucu kısaltılan ve biniciler tarafından kullanılan ODD ceketler bir süre sonra moda haline gelmiş ve ODD ismiyle sokaklarda kullanılmaya başlamıştır. Fakat günlük hayatın bir parçası haline gelen ODD ceketler, ceketleri kullanan kişilerin talepleri doğrultusunda kalıpsal değişikliklere uğramıştır. Örneğin; binicilerin kullandığı ceketlerden farklı olarak etek ucu genişletildi, ön tarafta çift düğme kullanılmaya başlamış ve cepler kapaklı hale gelmiş.

Resim 2: ODD ceketler.

Kaynak : (Flusser, 2002, 114 s)

Resim 3: ODD ceket

Kaynak: (Flusser, 2002, 115 s)

1930'larda Afrika'da başlayan ve zenginlere hitap eden safari modası ile birlikte ceket tasarımları da değişiklik göstermiştir. Safari için özel olarak üretilen ceketlerde 1. Dünya Savaşında İngiliz askerlerin üniformalarında etkilenecek sivil kullanıma yönelik ceketler üretilmiştir. Önde tek sıra ve neredeyse boğaza kadar sıralı düğmeler, önde iki taraflı olmak üzere dört adet aplike körüklü cepler ve harici bir kemer ile şekillenmiştir. Safari modası modellerdeki şık değişiklikler ile bir dönem iş dünyasında da kullanılmıştır.(Flusser, 2002, 117 s)

Resim 4: Safari ceket

Kaynak: (Flusser, 2002, 117 s)

ODD ceketler ilk bakışta klasik ceketten ayırt edilemese bile tasarımdaki küçük detayları ve kullanım amaçlarına göre farklılık gösterdiği gibi, ODD ceketler kendi içersinde de farklılıklar göstermiştir. Blazer ceketler bu durumu örnelemektedir. Ayrıca 2. Dünya savaşı sonrasında ODD ceket kavramı yerini spor kavramına bırakmış ve bu nedenle artık ODD ceket yerine spor ceket ismi anılmaya başlanmıştır.

ODD ceketler de ilk başlarda desen anlamında sadece çizgili desenler tercih edilirken daha sonralarda İngiliz tarzı kumaş desenleri ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Ekose desenleri hemen hemen her yerde ve sosyal sınıfta kabul edilmeyi başarmıştır. (Shannon, 2006, 27 s)

Ekose Deseni;

Ekose örgüler, hem atkı, hem çözümlü yönünde değişik örgülerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan ve asıl amacı kumaş yüzeyinde özel bir görüntü efekti yaratmak olan büyük birimli örgü ya da örgü efektleridir. Ekose kumaşların bazı klasik türleri olduğu gibi, önceden tasarlanan bir görünüm efektini elde etmek için belirli yöntemler kullanılarak gelişmiş özgün türleri de bulunmaktadır.

Ekose örgülerin geliştirilmesinde dikkat edilmesi gereken en önemli nokta, örgü birimlerinden birleşme çizgisinde iyi bir çizgi etkisinin ya da kesinliğin elde edilmesidir. Bu nedenle birleşme noktalarında oluşan atlama uzunluklarına dikkat edilmelidir. Eğer iki keskin çizgi efektinin elde edilmesi isteniyorsa, o zaman zar örgülerin geliştirilmesinde yapıldığı gibi, biri diğerinin tersi olan, örneğin; 3/1 ve 1/3 dimi gibi örgüler kullanılabilir.

Ekose kumaşlarda örgüyü oluşturan dört bölümün her zaman aynı büyüklükte olması gerekmez. Ekose görünümü dar ve geniş bölümlerin bir araya gelmesiyle de elde edilebilir. (İmer, 1989, 259s)

Resim 5: Ekose kumaş örnekleri

Kaynak: (<http://www.dekorasyon.gen.tr/wp-content/uploads/2010/09/ekose.jpg>)

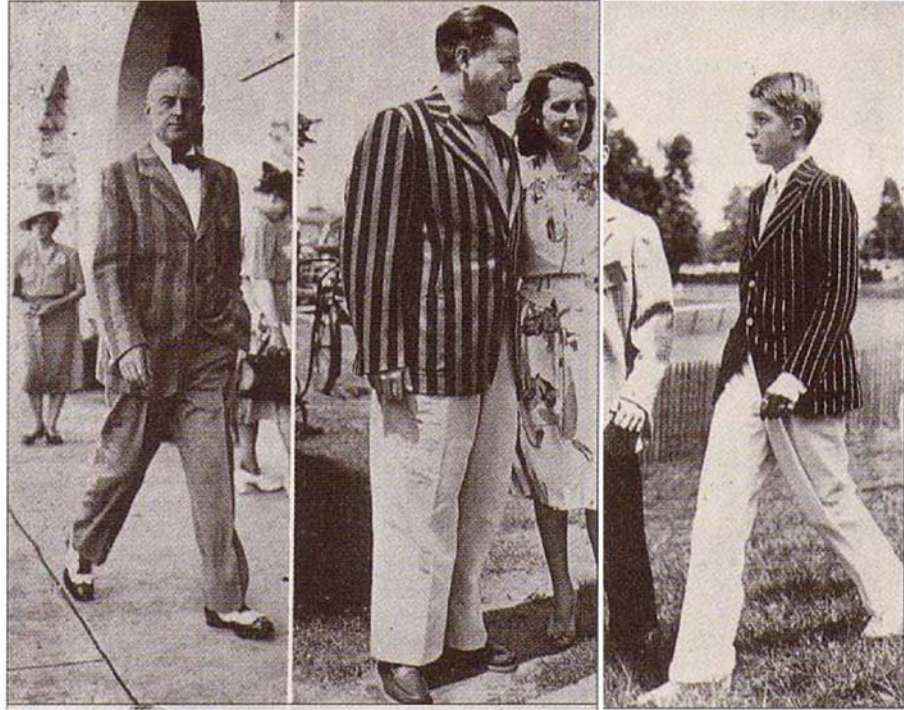
1.2.1. Blazer Ceketler.

ODD ceketlerin içersinde yer alan blazer ceketler, 1920'li yıllarda moda olan ve sırt kısmı farklılık gösteren ceket tasarımlarının önüne geçerek geniş sırt yapısıyla moda olmuştur.

Blazer ceket 1880'lerde kriket oyunu oynamak için özel olarak tasarlanıp üretilen ceketler olarak ortaya çıkmıştır. Blazer ismi ODD ceketlerin kumaş desenlerinde bulunan belli bir çizgi yapısından gelmektedir. Sonraları blazer ceketler sadece kriket için değil, diğer spor dalları içinde kullanılmıştır. Ceketin çizgi şekli ve

çizgilerin rengi hangi spora ait olduğunu gösterirdi. Örneğin, kriket oyununun renkleri beyaz ve çizgiler maviydi.

Blazer ceketler 1920'lerde 1. Dünya savaşı sonrasında denizci üniformasıyla birleşerek hem kalıpsal anlamda hem de desen anlamında denizci üniforması ile birleşmişti. Ceketlerin ön kısmı ve etek ucu yuvarlak kesimlere sahip hale gelmişti. Denizcilerin renkleri olan mavi ve beyaz, kriket oyunu için üretilen ceketler ile uyduğundan birbirlerine adapte olması kolaydı. Fakat bu dönemde çizgiler ince ve tek düze değil çok farklı kalınlıklarda da üretilmiştir. (Flusser, 2002, 118 s)

Resim 6: Blazer ceket

Kaynak: (Flusser, 2002, 119 s)

1930'lu yıllara gelindiğinde blazer ceketler sadece denizci renklerinde değil farklı renklerde de üreilmeye başlandı. 1930'lu yıllardaki bu değişiklikler ile blazer ceket ne tam bir spor ceket ne de tam bir klasik ceket halindeydi. Blazer ceketlerin bu belirsizlik sorunu tasarımda küçük detaylarla giderildi. Düğme ve ilik yapısı, cep ve yaka şekli ceketin spor mu klasik mi olduğunu belirleyen özellikleri haline geldi. Blazer spor ceketlerin düğmeleri genellikle metal ve üstü marka logolarıyla

süslenmişti. Blazer ceketler belli bir giyim tarzına ait olmadığı için her türlü giysiyle rahatça kullanılabilirdi. Bu özelliği blazer ceketlerin ODD ceketler içerisinde en çok tercih edilen bir ceket türü olmasına neden olmuştur. Blazer ceketler sokakta da sınıf farklılıkları göstermeksizin her sınıftan insanın kullandığı bir ceket haline gelmiştir.

Blazer ceketlerin bir özelliği de çizgili kumaşlara sadık kalmadan İngiliz tarzında ekoseli ve sadece kare desenlerinden oluşan kumaşlarla da üretilmesiydi. Ekoseli kumaşlardan üretilmesi hem Avrupa'da hem de Amerika'da kolay benimsenmesine de yardımcı olmuştu. Ekoseli kumaşlardan üretilen blazer ceketlerde tıpkı çizgili blazer ceketler gibi her türlü giysiyle kullanılabilirdi.

Resim 7: Ekose ve farklı desenli blazer ceketler

Kaynak: (Flusser, 2002, 122 s)

1.2.2. Spor Ceketler

2. Dünya savaşı sonrasında savaşın izlerini silmek isteyen insanlar kutlamalar yapmakta ve savaşın buhranlı döneminin etkilerini unutmaya çalışmaktaydılar. Aynı dönemde sokakta giyilen ODD ceketler yerlerini yepyeni bir kavram olan spor cekete bıraktı. Genel olarak kalıpsal yapısı ODD ceketler ile uyuşan fakat küçük tasarım detaylarıyla farklılaşan, kumaş yapısı olarak yine ODD ceketlerle aynı özelliklere sahip olan ceketlerdi. İlk bakışta ayırt edilemese bile daha sonraları kumaşlardaki özellikle desenlerin büyümesi ve çok fazla kontrast renklerin kullanılması ile ön plana çıkmıştır. Özellikle cep yapısı, kapama şekilleri ve sırt bölgesindeki değişiklikler spor ceketleri diğer ceketlerden ayıran başlıca özellikleriydi. (Roetzel, 1999, 241s)

Erkek modasında 1. Dünya savaşı sonrasında optimist felsefe etkili olmuştu. Fakat 1950'li yıllara gelindiğinde ve 2. Dünya savaşının da etkisiyle optimist felsefe yerini konserve akımlara bırakmış ve tekdüzelik modayı da etkilemişti. 2. Dünya savaşı sonrasında ortaya çıkan spor ceketler 1970'lerde hippie akımıyla birlikte tekrardan canlanan optimist felsefenin içerisinde kendisine yer bulmuştur. 1970'lerde spor ceketler tekrardan önem kazanmış ve yine hippie akımının etkisiyle spor ceketler DENİM kumaş ile tanışmış ve adeta hippie üniforması haline gelen jean pantolonların ayrılmaz kombini haline gelmiştir.

1970'li yıllarda hippie akımının etkisi ile diğer dönemlerden farklı olarak spor ceketler çok büyük kalıpsal ve kumaş değişimlerine uğramıştır. Yaka formları tamamen değişmiş, klasik yaka formundan tamamen uzak yaka formları denemeleri ortaya çıkmıştır. Sırt bölgesinde kulp ve pens çalışmaları, ceplerde karma teknikler uygulanmıştır. Desenler çok büyümüş ve sade renklerden uzaklaşıp aşırı kontrast renklere dönüşmüştür. (Flusser, 2002, 126 s)

Resim 8: Denim spor ceketler

Kaynak: (<http://vi.sualize.us/smvisuals/jean/jacket/>)

1.3. Spor Ceket Tasarım ve Üretiminde Tercih Edilen Kumaş Türleri

1.3.1. Yünlü Dokuma Kumaşlar

1.3.1.1. Gabardin

Genellikle 2/1 dimi örgüsünde dokunan çözümlü tesirli dik dimi efekti gösteren bir kumaş cinsidir. Pantolonluk ya da trençkotluk olarak kullanılır. 40/2, 48/2 çözümlü, 40/2 ya da 48/2 atkı ipliğinden elde edilir. Kaliteli bir gabardin kumaşta 75/2 Nm kamgarn çözümlü Ne 60/2 veya Ne 80/2 pamuklu atkı kullanılır. Cm de 40 çözümlü, 35 atkı sıklıklarından ve 2/2 dimi örgüde dokunabilir. Pamuk atkı, çile boyamalı ipliklidir. Gabardin kumaşa top boyama da uygulanabilir. (İmer, 1989, Cilt 1,256s)

Resim 9: Gabardin kumaş örneği

Kaynak : (<http://www.bivolino.com/ImagesSSO/Gabardine%20Fabric.jpg>)

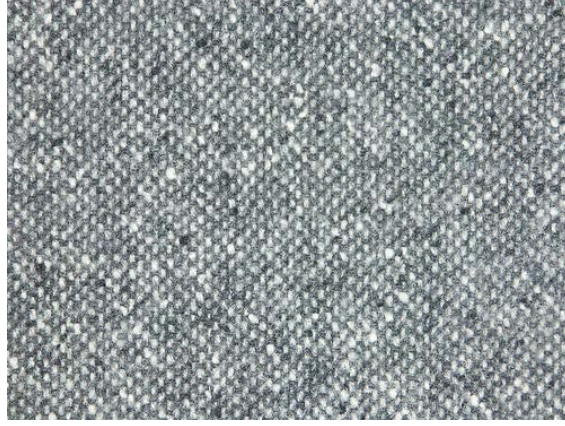
1.3.1.2. Tüvid (Tvid)

Genellikle elde bükülmüş ipliklerle dokunan biraz gevşek montluk ve kostümlük bir kumaş cinsidir. Elde hazırlandığı için iplik üzerindeki incelik ve kalınlıklar kumaşa özel bir görünüm katmaktadır. Daha ziyade İngiltere’de el tezgâhlarında dokunurlar ve İngiltere’nin ünlü kumaşıdır. Bu kumaşlar hafif kalitede bezayağı, ağır kalitede ise 2/2 dimi örgüsünde dokunabilir. 4 Nm iplik ile 7 atkı ve çözgü sıklığında dokunur. Bazı özel durumlarda panama örgüsünde de olabilir. (Harrison, 1995, 87s)

Resim 10: Tüvid kumaş örneği

Kaynak : (<http://www.powersewing.com/wp-content/uploads/2009/07/HarrisTweed1.jpg>)

Resim 11: Tüvid kumaş örneği

Kaynak: (http://farm5.static.flickr.com/4127/5196484822_3b9cb7de0c.jpg)

1.3.1.3. Blazer

Ağır bir dinkleme ve hafif şardonlama ile yüzeyi havlandırılmış kaşeye benzer bir kumaştır. 12/1 iplikten elde edilmekte ve genellikle spor ceket yapımında kullanılmaktadır. Kırık dimi örgüsü ile dokunur. Eğer iplik numarası 16/1 ise atkı ve çözgü sıklığı 22 olarak alınır. (İmer, 1989, Cilt 2,197s)

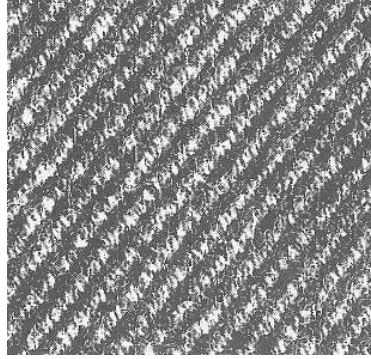

Resim 12: Blazer kumaştan üretilmiş bir Blazer ceket

Kaynak: (<http://www.cotswolds-visiting-tailor.co.uk/wp-content/uploads/2011/10/Cricket-Blazer.jpg>)

1.3.1.4. Kamgarn Serj(Dimi)

2/2 simi örgüsünde dokunan yünlü kumaşlara genel olarak serj denilir. En çok kullanılan türü, kamgarn iplikten üretilen dış giysilik kumaşlardır. %100 yün ya da %45 yün ve %55 polyester karışımı orta gramajlarda üretilen bir kumaş türüdür. Tek renkte üretilbildiği gibi renkle ve desenli de üretilmektedir. (İmer, 1989, Cilt 1,259s)

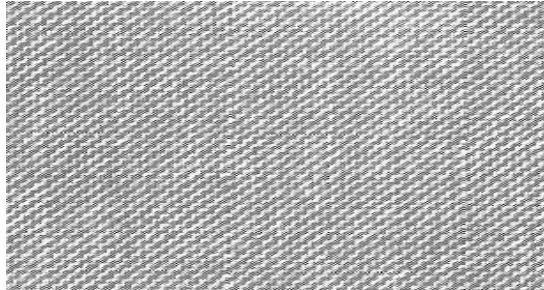

Resim 13: Kamgarn Serj Kumaş Örneği

Kaynak: (http://www.texsite.info/wiki/images/ID_197.jpg)

1.3.1.5. Filafil

2/2 dimi örgüsündedir ve dış giysi üretiminde kullanılır. Bazen diyagonal olabileceği gibi sağ yollu çözüğü ve atkı atkı dizilişleri 1 açık 1 koyu olabilir. Bu kumaşlarda dikkat edilmesi gereken nokta ipliklerin çok düzgün yerleştirilmesi gerektiğidir. Aksi takdirde düzeltilmesi mümkün olmayan hatalar meydana gelebilmektedir. Bu kumaşlar en iyi kalite yünlerden elde edilmekte ve iplikleri iki katlıdır. (İmer, 1989, Cilt 1,259s)

Resim 14: Filafil Kumaş Örneği

Kaynak : (http://www.texsite.info/wiki/images/ID_271.jpg)

1.3.1.6. Şetlant

Strayhgarndan yapılan pardösülük olarak üretilen bir kumaş türüdür. Genel olarak gri tonlarda üretilmektedir fakat farklı renk tonları da uygulanabilmektedir. Şetlant kumaşlara su geçirmezlik apresi uygulanabilmektedir. %100 yün kumaşlardır. (İmer, 1989, Cilt 1,263s)

Resim 15: Şetlant Kumaş Örneği

Kaynak : ([http://s7ondemand1.scene7.com/is/image/Polo/LFY61141F?\\$itemlevel\\$](http://s7ondemand1.scene7.com/is/image/Polo/LFY61141F?$itemlevel$))

1.3.1.7. Cheviot

Krosbred yapağıdan en iyi yünlerden üretilen ve tüvid sınıfına giren bir kumaş türüdür. Genel olarak dimi ya da kırık dimi örgü raporu ile dokunan bir kumaştır. (İmer, 1989, Cilt 1,263s)

Resim 16: Cheviot Kumaş Örneği

Kaynak: (<http://www.harristweedshop.com/tweed-cheviot/cheviot-loden-fen-che084.jpg>)

1.3.1.8. Melton

Genellikle bezayağı veya 2/2 kırık dimi örgü raporu ile dokunan bir yünlü kumaş türüdür. Strayhgarn ipliklerden elde edilir ve dış giysilik olarak üretilir. (İmer, 1989, Cilt 1,264s)

Resim 17: Melton kumaş Örneği

Kaynak : (http://www.fcsutler.com/wool%20large-Cadet_Melton.jpeg)

1.3.1.9. Şayak

2/2 dimi örgü raporu ile dokunan bir yünlü kumaş türüdür. Çözüde iki katlı atkıda tek katlı iplik kullanılır. Daha kalın dokuma istenildiği taktirde pamuk iplikleri ile de dokunabilir. (İmer, 1989, Cilt 1,263s)

Resim 18: Şayak Kumaş örneği

Kaynak : (http://www.askiniselbisesi.com/img/renk_paleti/b/20.jpg)

1.3.1.10. Kaşe

2/2 dimi örgü raporu ile dokunan kaşe kumaşlara kuvvetli dinkleme işlemi uygulanır. Bu işlem sonucu kumaş havalandırılır ve keçeleşmesi sağlanır. Genel olarak mont, kaban gibi dış giysilik kumaş türüdür. (İmer, 1989, Cilt 1,263s)

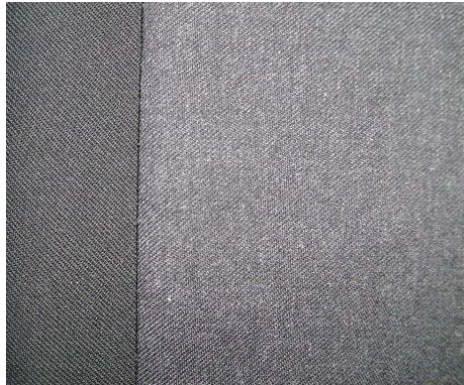

Resim 19: Kaşe Kumaş Örneği

Kaynak : (<http://www.voguefabricsstore.com/images/P/kasha-satin-red.jpg>)

1.3.1.11. Marengo

Bir melanj kumaş ifadesidir. Renk karışımı kompleks dağılıma yakın bir ifadedir. Genellikle siyah renk içersine beyaz ilavesi ile elde edilen ve daha çok dink muamelesi gören bir kumaştır. (İmer, 1989, Cilt 1,263s)

Resim 20: Marengo Kumaş Örneği

Kaynak : (http://www.made-in-turkey.com/showroom/kursunkumas/product_images/572.jpg)

1.3.2. Pamuklu Dokuma Kumaşlar

1.3.2.1. Denim

$\frac{1}{2}$ ya da $-\frac{1}{2}$ dimi örgü raporu ile dokunan, sağlam pamuk iplikleri ile mavi ve varyantları renklere boyanan bir pamuklu kumaştır. Denim kumaşların en belirgin özelliği boyar maddesinin ipliğin tamamına değil sadece yüzeyine tutunmasından dolayı görsel olarak farklılaştırılabilmesidir. Bu sayede farklı görsel efektler elde edilebilmektedir. (İmer, 1989, Cilt 2, 212s)

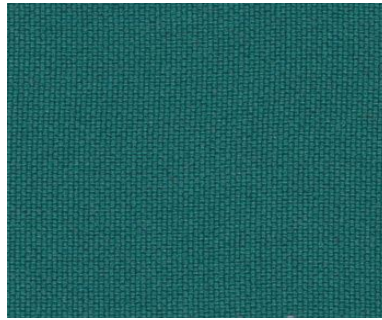

Resim 21: Denim Kumaş Örneği

Kaynak: (http://farm4.static.flickr.com/3592/3320524588_2b77a63684.jpg)

1.3.2.2. Poplin

İnce çözgü ve kalın atkı iplikleri ile bazayağı olarak dokunmuş olan bir pamuklu kumaştır. Eskiden ipek iplik kullanılarak dokunan poplin kumaşlar şimdi merserize edilmiş penye pamuk ipliği ile dokunmaktadır. (İmer, 1989, Cilt 2, 212s)

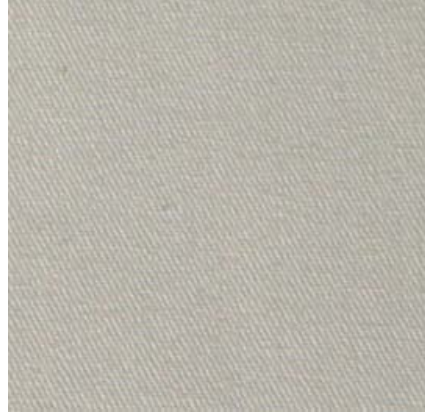

Resim 22: Poplin Kumaş Örneği

Kaynak: (<http://perfecttextilesinc.com/store/images/product/polypoplin-greenteal.jpg>)

1.3.2.3. Pamuklu Gabardin

Tıpkı yünlü gabardin kumaşlarda olduğu gibi genellikle 2/1 dimi örgüsünde dokunan çözümlü tesirli dik dimi efekti gösteren bir kumaş cinsidir. Pantolonluk ya da trençkotluk olarak kullanılır. (Başer, 2004, 118s)

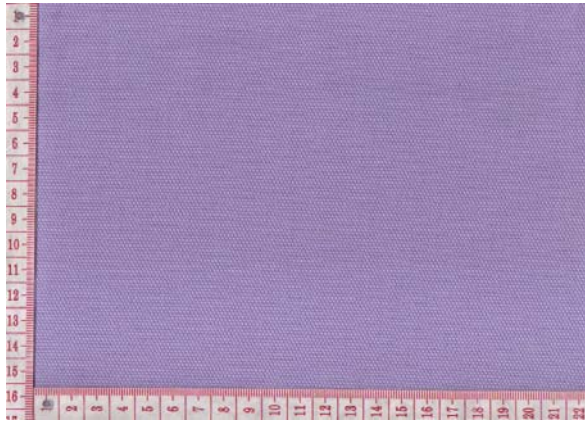

Resim 23: Pamuklu Gabardin Kumaş Örneği

Kaynak : (<http://www.tr.all.biz/img/tr/catalog/84326.jpeg>)

1.3.2.4. Kanvas

Panama dokumayı anımsatan, kafesli görünümüne sahip çift tel bezayağı örgü raporu ile dokunmuş, ağır gramajlı pamuklu bir kumaş türüdür. Genel olarak spor amaçlı pantolon ve ceketlerde kullanılır. (Başer, 2004, 118s)

Resim 24: Kanvas Kumaş Örneği

Kaynak:

(http://www.kumasci.com/shop/urun_images/500x500/X8698WO09D6_.jpg)

2. BÖLÜM

ERKEK BEDEN TİPLERİNİN BELİRLENMESİ ve TEMEL CEKET KALIBININ OLUŞTURULMASI

2.1. Erkek Beden Tipleri

2.1.1. Vücut Tipleri

Tasarımcıların ilk amacı, insanların kullanabileceği fonksiyonel ve şık ürünler tasarlamaktır. Tasarımın tüm dallarında olduğu gibi giysi tasarımında da amaç aynıdır. Kullanım amacına uygun, hareket serbestliği sağlayan, rahat, şık ve konforlu giysi tasarlamak için insan vücudunun geometrik yapısını ve hareket yeteneklerini bilmek ve kalıp hazırlama aşamasında bu bilgilerden faydalanmak gerekir. (Kaynak, 2005, 27 s)

İnsan vücudunun incelenmesi ve bu yapının araştırılması insanın varoluşu ile başlar. İnsan vücudunun yapısı günümüze kadar değişik bilim alanlarında, farklı açılardan ele alınmış ve değerlendirilmiştir. (Bayraktar, 2007, 38 s)

İnsan vücudu belirli oranlar içinde birbirlerine büyük benzerlikler göstermekle birlikte, ayrıntılarda önemli oranlarda birbirlerinden ayrılmaktadırlar. Uzun-kısa, şişman-zayıf vücut tipleri içinde geniş göğüs, dar kalça, ince bel veya dar göğüs, geniş kalça, geniş bel ve karın gibi değişik vücut özellikleri söz konusudur. Bu özellikleri belirlemek ve vücut tiplerini anlamlı bir şekilde sınıflandırmak amacıyla çeşitli araştırmalar yapılmıştır. (Kaynak, 2005,29 s)

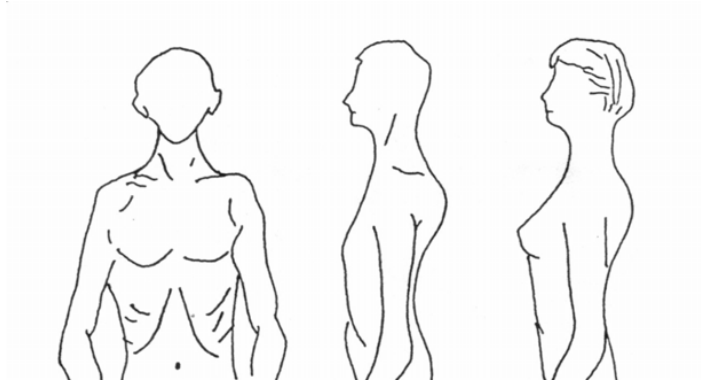
Vücut bölümleri arasındaki oran ve ölçü farklılıkları dikkate alınarak çeşitli vücut tipleri tanımlanmıştır. Değişik vücut tiplerinin tanımlanmasında; başın bedene oranı, bacakların genel boy içindeki payı, göğüs, bel ve kalça çevreleri arasındaki farklar gibi oranlamalar kullanılmaktadır. Ayrıca vücudun şekillenmesinde kas ve yağ dokusu da önemli rol oynamaktadır (Pamuk, 2002, 140 s)

2.1.2. Ernst Kretschmer'in Yaptığı Sınıflandırma

Alman psikiyatrist Ernest Kretschmer, insan vücut tiplerini astenik, atletik ve piknik tipler olarak üç grupta toplamıştır. (Yılmaz, 2006, 48 s)

2.1.2.1. Astenik Tip

Zayıf vücut yapılı, dar omuzlu, ince kol ve bacaklı, ince uzun boyunlu, uzun ve dar göğüs kafesli, yağsız karınlıdır. Bu tiplerin uzunluk ölçüleri normal değerlerdeyken, ağırlık ve genişlik ölçüleri normal değerlerin altında seyrederek. (Pamuk, 2002, 152 s)

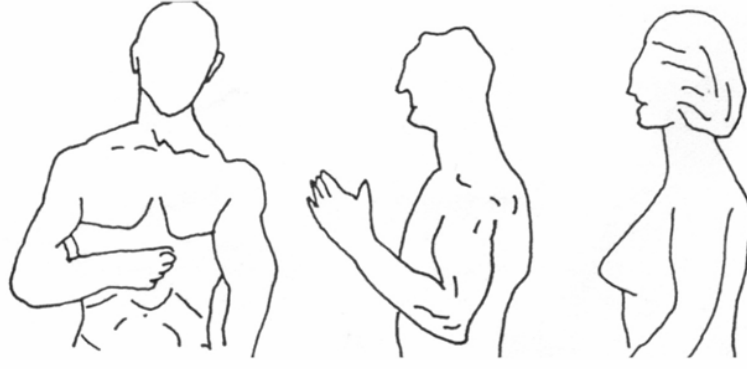

Şekil 1: Astenik tipler

Kaynak: (Yılmaz, 2006)

2.1.2.2. Atletik Tip

Atletik tiplerin en belirgin özelliği gelişmiş kas yapılarıdır. Geniş omuzlar, şişkin göğüs çevresi, düz karın, gelişmiş omuz ve kol kasları, kuvvetli boyun, adaleli ve üçgen vücuda sahiptirler. Atletik kadın ve erkek tipi birbirine benzer yapıdadır, fakat kadın tipinde yağ gelişimi erkeğe oranla daha fazladır. (Pamuk, 2002, 153)

Şekil 2: Atletik Tipler

Kaynak: (Yılmaz, 2006)

2.1.2.3. Piknik Tip

Diğer iki tipe oranla daha basık ve geniş bir vücuda sahip olan piknik tipler geniş yapılı, orta uzunlukta, kısa kalın boyunlu, göğüs kafesi çıkıntılı, yağlı karınlı ve yüksek omuzludur, ayrıca boyun ve kafa öne eğiktir. Piknik tipli kadınlarda yağlar daha çok göğüs ve kalçalarda birikmektedir. (Pamuk, 2002, 153)

Şekil 3: Piknik Tipler

Kaynak: (Yılmaz, 2006)

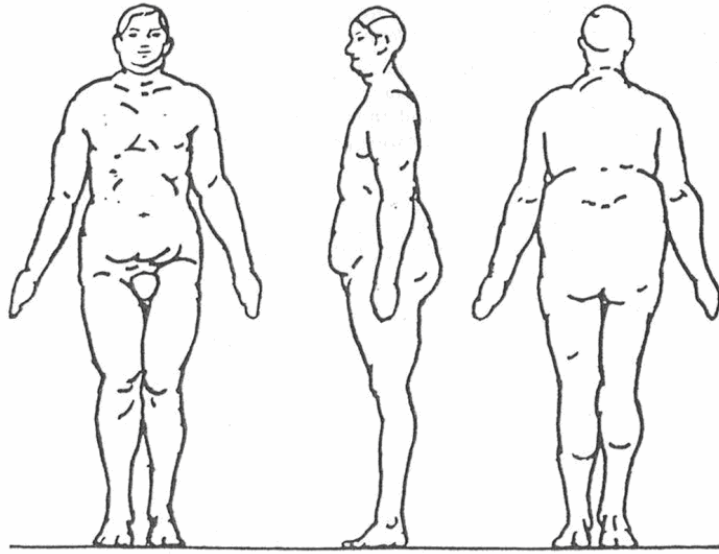
2.1.3. Sheldon'un Yaptığı Sınıflandırma

Günümüzde kabul görmüş bir diğer sınıflama ise William Sheldon tarafından 1940 yılında yapılan sınıflandırmadır. Sheldon araştırması için 4000 öğrencinin çıplak olarak önden, arkadan ve yandan boy fotoğraflarını çekmiştir. Fotoğraflar çok dikkatli bir şekilde görsel karşılaştırma metodlarıyla incelenmiş ve 3 farklı vücut tipine ulaşılmıştır. Bunlar endomorf, mezomorf ve ektomorf vücut tipleridir. (Kaynak, 2005, 65 s)

2.1.3.1. Endomorf

Endomorf tipte en aşırı durum tostoparlık bir görünümle simgelenir. Endomorf tipler yuvarlak bir başa, göğüs kafesine oranla daha önemli bir yer işgal eden yağlı bir karına sahiptir. Bacak ve kol hizasında yağ tabakası hayli zengin olduğu halde, el ve ayak bilekleri belirgin biçimde incedir. (Kaynak, 2005, 66 s)

Bu tiplerin karakteristik özelliklerinden biri de; göğüs ve kalça derinliğinin göğüs ve kalça genişliğinden fazla olmasıdır. (Pamuk, 2002, 156 s)

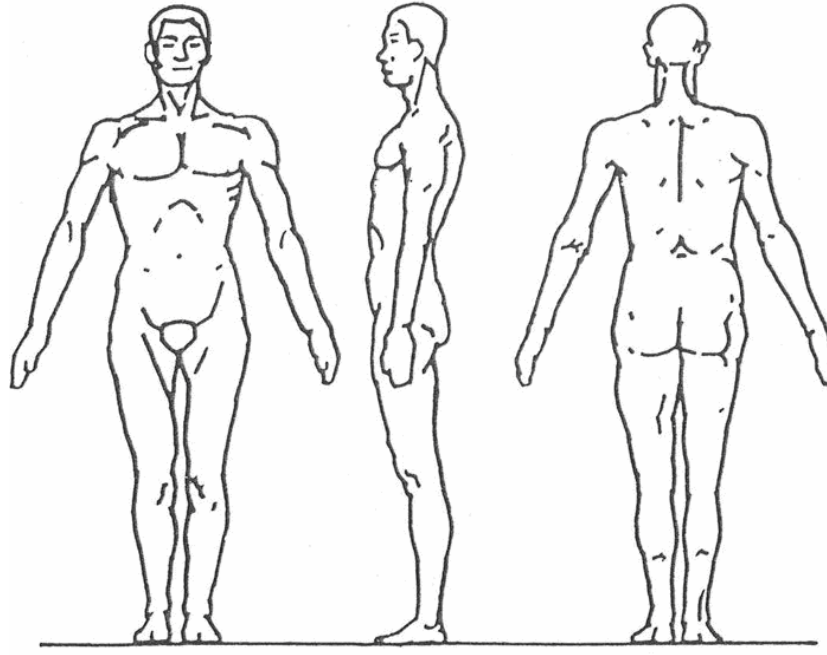

Şekil 4: Aşırı Endomorf Vücut Tipi Erkeği

Kaynak: (Kaynak, 2005)

2.1.3.2. Mezomorf

Aşırı mezomorflar herkül görünümündedir. Kas ve kemik sistemleri önemli gelişme gösterir. Baş küp biçiminde olup, omuzlar ve göğüs geniştir. Özellikle kollarda ve bacaklarda kaslar çok gelişmiştir. Uzun kemiklerin alt uçları üst uçlarına oranla daha kuvvetli bir yapı arz eder. Deri altı yağ tabakası son derece az gelişmiştir. (Kaynak, 2005, 71 s)

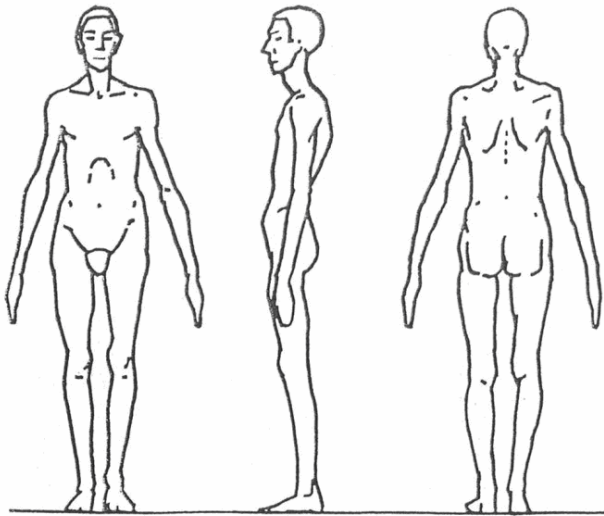

Şekil 5: Aşırı Mezomorf Vücut Tipi Erkeği

Kaynak: (Kaynak, 2005)

2.1.3.3. Ektomorf

Aşırı ölçüde ektomorflar oldukça narin ve ince yapılıdır. Yüz ince ve sivri, alt çenenin alt kısmı geriye doğru açık ve alın yüksektir. Göğüs dar olup ön-arka yönde az gelişmiştir. Karın bölgesi de aynı görünümde dir. Kollar ve bacaklar oldukça uzundur. Aşırı ektomorf olan kimsede ne fazla kas ne de fazla yağ vardır. (Kaynak, 2005, 75 s)

Şekil 6: Aşırı Ektomorf Vücut Tipi Erkeği

Kaynak: (Kaynak, 2005)

Çevremizdeki insanların büyük çoğunluğu yukarıda anlatıldığı gibi aşırı uçları temsil etmezler. Vücut tiplerinden her biri 7 puan üzerinden değerlendirilir. (Kaynak, 2005, 76 s) Değerlendirmede vücudun özellikleri dikkate alınır.

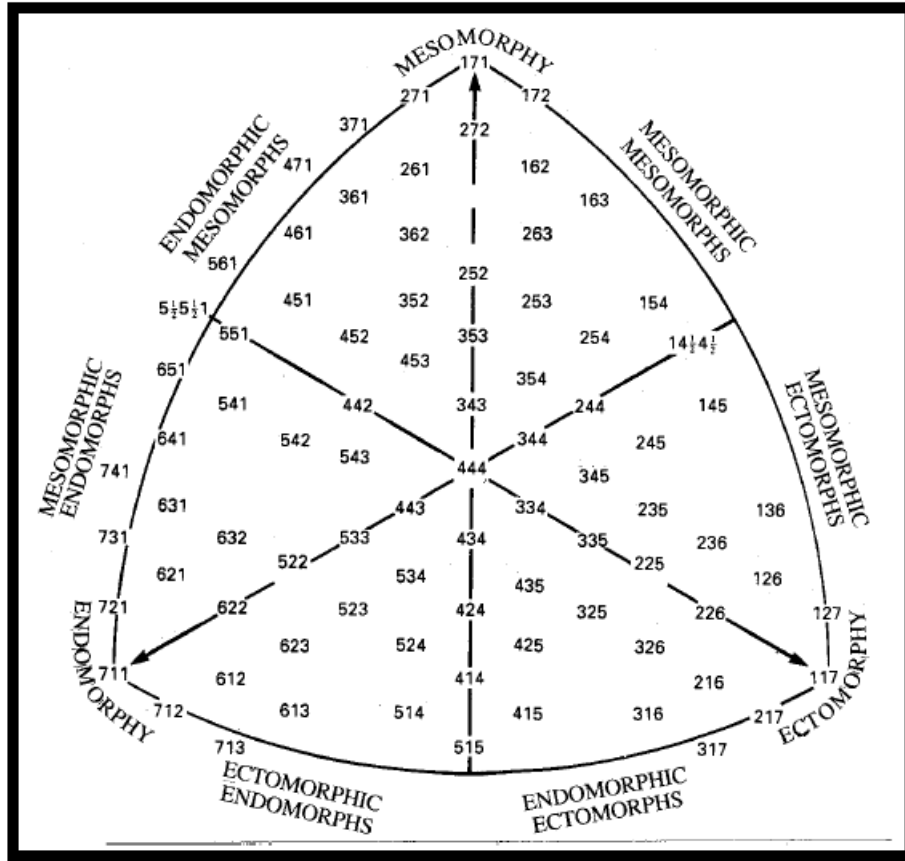
- İlk sayı endomorfiyi,
- İkinci sayı mezomorfiyi,
- Üçüncü sayı da ektomorfiyi belirler. (Pamuk, 2002)

Ortalama bir tip her kategorinin orta değeriyle tanımlanır, yani 4-4-4 gibi. Nadir tipler ise, sözcüğü 7-1-1 Endomorf, 1-7-1 Mezomorf, ve 1-1-7 Ektomorf olarak tanımlanır. Somatotiplemede vücudu tanımlayan elemanlar, bağımsız olmadığından bir eleman artarken diğer ikisi azalma eğilimi gösterir. (Pamuk, 2002, 211 s)

2.1.4. Somatokart

Somatokart, şematik bir üçgen şeklindedir. Bilinen somatotipleri iki yönlü bir sınırdaki göstermektedir. Bir deneğin somatotipi üçgen içinde bir nokta olarak yer alır. Somatokart kendi içinde üç eksenle dolaylı bölümlere ayrılmıştır. Bu eksenler üçgenin merkezinde kesişirler. Bu üçgen endomorfi, mezomorfi, ektomorfiyi belirler. Bileşen dereceleri merkezden bu eksenlerin uçlarına doğru artış gösterirler. Bununla birlikte üç bileşendeki aşırı değerler uçlarında yazılıdır. Somatotip bölümleri pozisyonları orantılı derecelerine veya somatotip bileşenlerinin baskın olma durumlarına göre isimlendirilirler.

(<http://www.odevsel.com/genel-kultur/532/somatotip.html>)

Şekil 7: Somatokart

Kaynak: (<http://www.odeysel.com/genel-kultur/532/somatotip.html>)

2.1.5. Francis E. Rendal'ın Yaptığı Sınıflandırma

Vücut biçimlerinin sınıflandırılmasında, endüstriyel üretim yapılması için de çeşitli vücut tiplerini yapılmıştır. Martin B. Popkin on iki vücut tip tanımlamıştır, ancak bu sayı üretimin gerçekleştirilmesi için oldukça fazladır.

Francis E. Rendal "Hazır giyim beden boyutlarının belirlenmesinde antropometrik uygulamalar" isimli araştırması sonucunda kadın vücut tipini 5 aşamada tanımlamıştır. (Pamuk, 2002, 220 s)

Vücut tiplerini üç grupta incelemiştir.

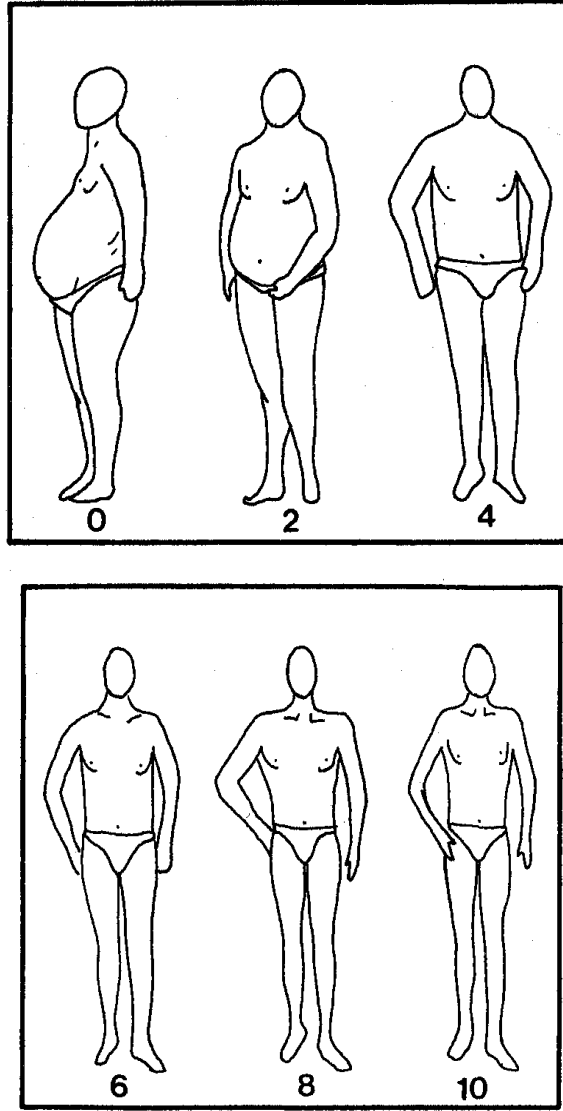
Erkek vücut tipleri

Bayan vücut tipleri

Bebek ve çocuk vücut tipleri

2.1.5.1. Francis E. Rendal'a G6re Erkek V6cut Tipleri

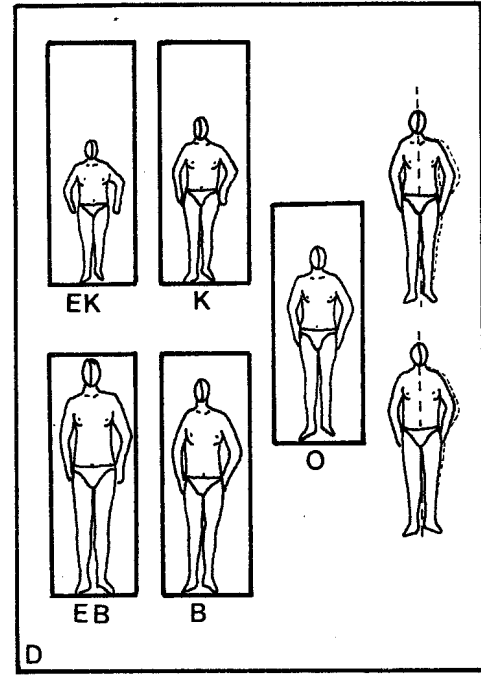
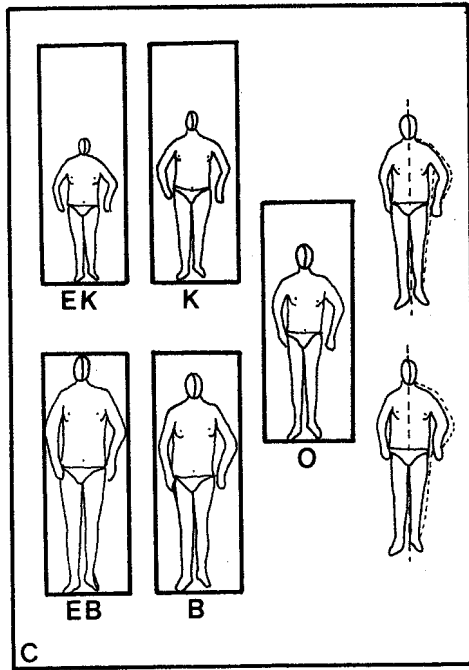
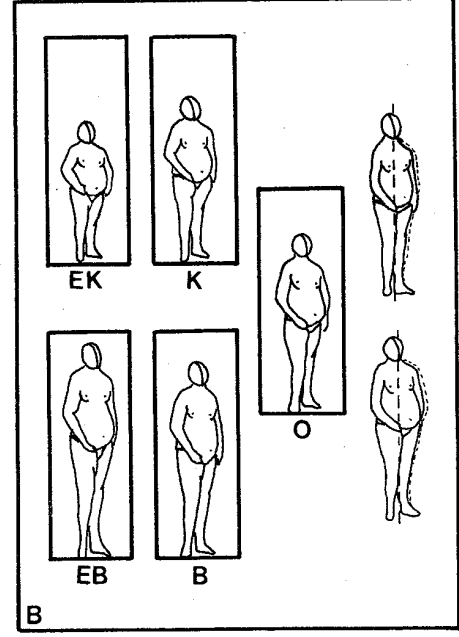
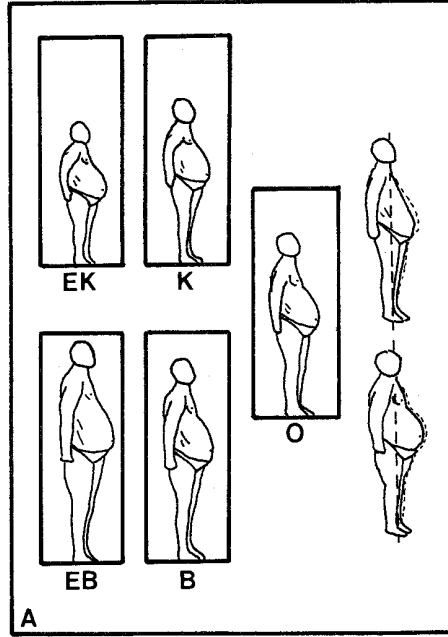
Değişik v6cut tiplerine sahip olan erkek v6cutlarının ok Şişman, Şişman, dolgun, normal, atletik ve ince tipleri vardır. (Yakartepe, 1995, 245 s)

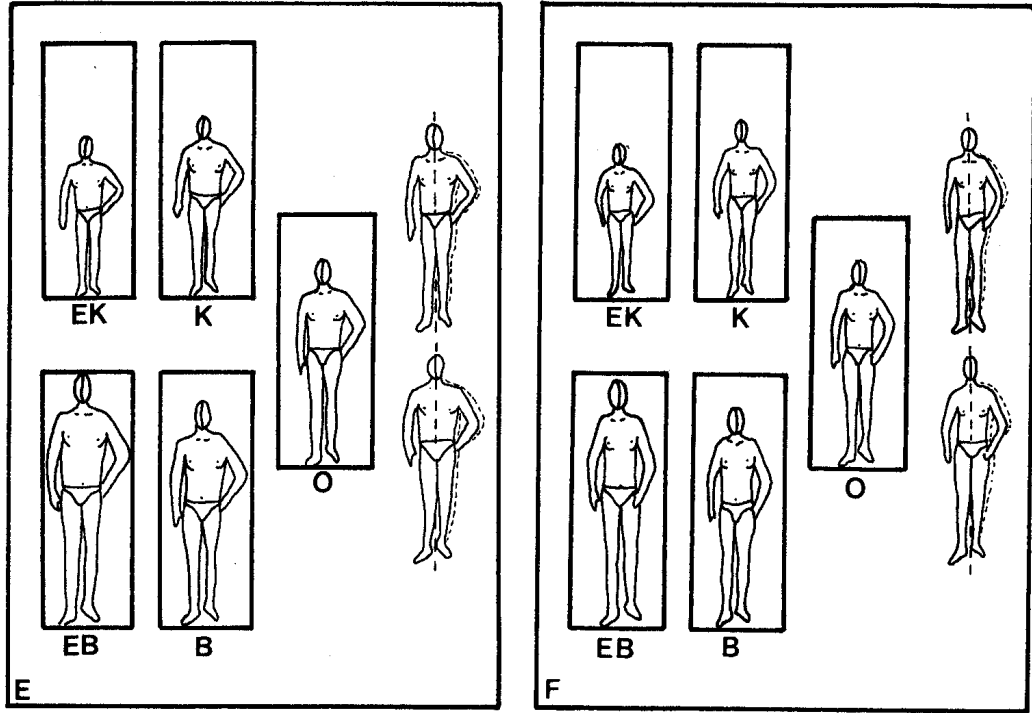

Şekil 8: Erkek V6cut Tipleri; 0 – ok Şişman, 2 – Şişman, 4 – Dolgun, 6 – Normal, 8 – Atletik, 10 – İnce.

Kaynak: (Yakartepe, 1995)

Erkek vücut tipindeki her beden tipi kendi içinde boylarına göre ekstra küçük, küçük, orta, büyük ve ekstra büyük olarak derecelendirilir. (Yakartepe, 1995, 246 s)

Şekil 9: Erkek Vücut Tiplerinin Boylara Göre Şekilleri;

- A- Çok şişman (0) Vücutlar (Bu gruba 54, 56, 58 nolu bedenler girer.)
- B- Şişman (2) Vücutlar (Bu gruba 50, 52, 54 nolu bedenler girer.)
- C- Dolgun (4) Vücutlar (Bu gruba 50, 52, 54 nolu bedenler girer.)
- D- Normal (6) Vücutlar (Bu gruba 46, 48, 50, 52, 54, 56 nolu bedenler girer.)
- E- Atletik (8) Vücutlar (Bu gruba 48, 50, 52 nolu bedenler girer.)
- F- İnce (10) Vücutlar (Bu gruba 44, 46, 48 nolu bedenler girer.)
- G- Bu vücut gruplarında;
- H- EK (ekstra küçük) bedenlerde boy: 1.55 m.,
- İ- K (küçük) bedenlerde boy: 1.64 m.,
- J- O (orta) bedenlerde boy: 1.74 m.,
- K- B (büyük) bedenlerde boy: 1.79 m.,
- L- EB (ekstra büyük) bedenlerde boy: 1.84 m.,

Kaynak: (Yakartepe, 1995, 249 s)

2.2. Erkek ceket Kalıbı için Gerekli Ön Hazırlıklar

2.2.1. Kalıp Hazırlamada Kullanılan Beden Ölçüleri

Temel ölçüler; doğrudan vücut üzerinden alınan ölçülerdir ve dikilecek giysinin bir altına giyilen giysi üzerinden alınırlar. (Öndoğan, 2000, 126 s)

Yardımcı ölçüler; yardımcı ölçüler, vücut üzerinden alınabildiği gibi temel ölçülerden bir takım oranlar yardımı ile hesaplanarak da bulunabilirler. (Öndoğan, 2000, 126 s)

Uzunluk ölçüleri; vücut üzerinde daha ziyade dikey ölçümlere dayanan ölçülerdir. (Yakartepe, 1995, 251 s)

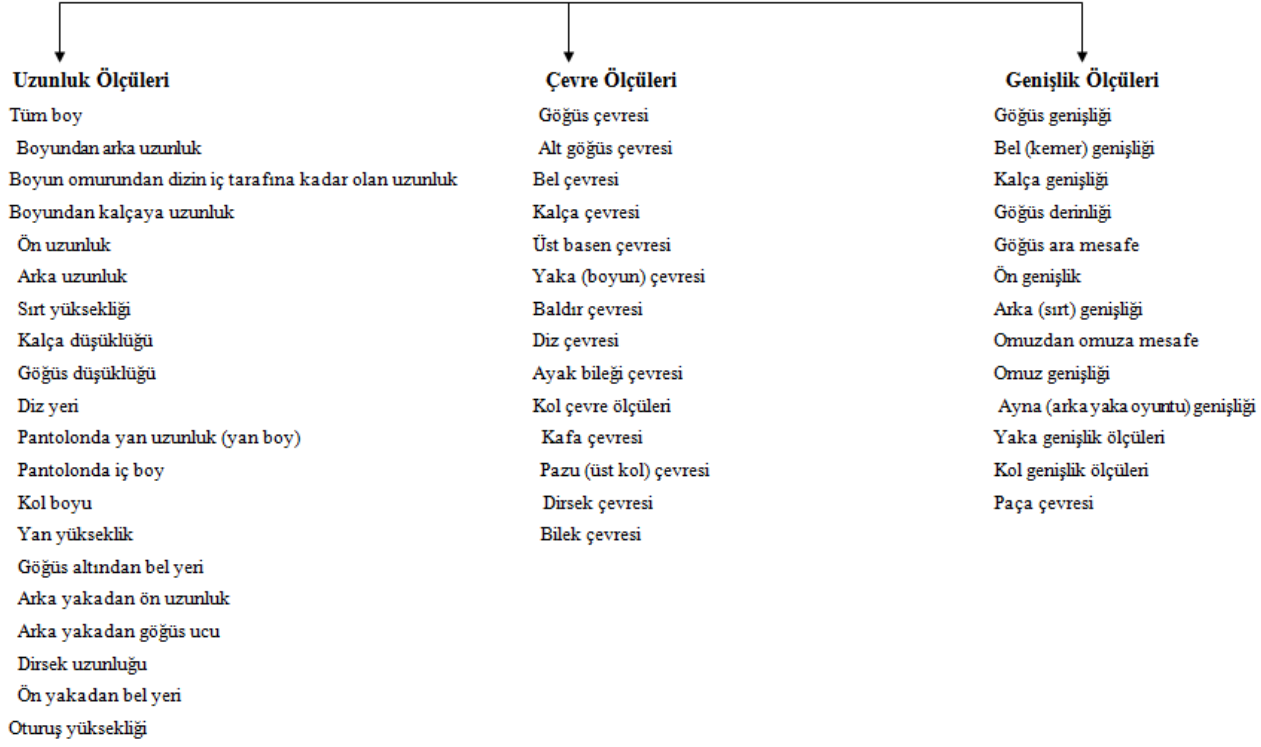
Çevre ölçüleri; insan vücudunun yatay düzleme paralel herhangi bir noktasındaki toplam çevresel ölçülerdir. Bu ölçüler bitmiş giysi üzerinden alınan genişlik ölçüleri ile karıştırılmamalıdır. (Yakartepe, 1995, 251 s)

Genişlik ölçüleri; vücuttaki yuvarlak ölçüleri baz alan enine genişlik ölçüleri hazır giysi ölçüsü ile bağlantılı olarak kullanılır. Genişlik ölçüsünün, bitmiş giysi ölçüsü olarak hesap edilmesi doğrudan imalatta kullanılan kesim şablonu üzerindeki bütün ilave paylarının çıkarılması ile olur.

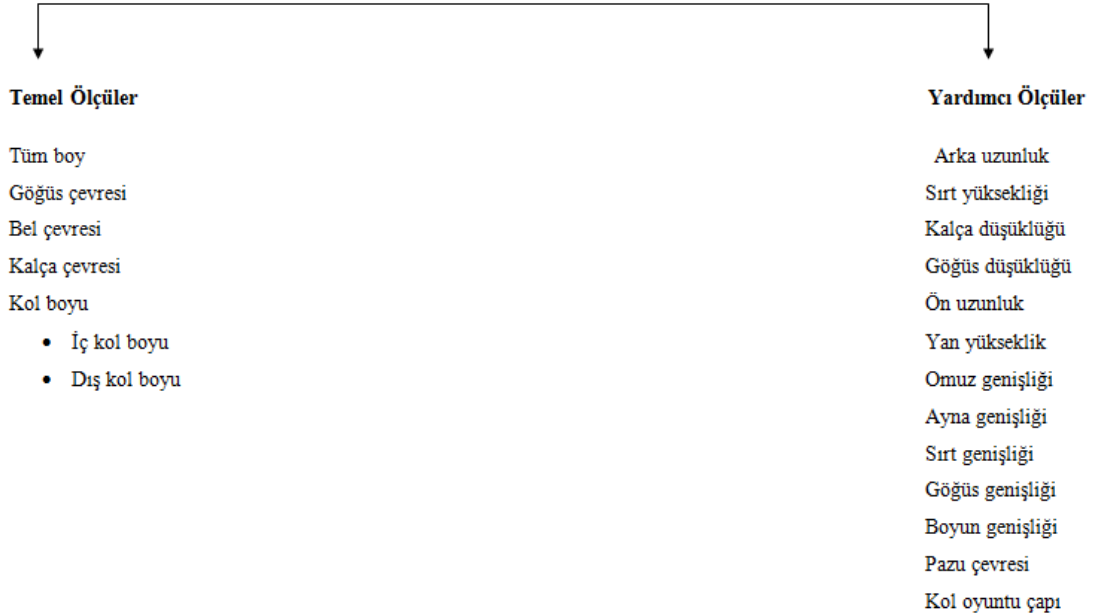
Vücut genişlik ölçüsü ile bitmiş giysi genişlik ölçüsü arasındaki fark **genişlik payı** ya da **bolluk** olarak adlandırılır. (Yakartepe, 1995, 251 s)

Ölçülerin Sınıflandırılması

ÖLÇÜLER

ÖLÇÜLER

2.2.2. Ölçülerin Kısaltmaları

Uluslar arası ölçü gösterimlerinde en çok kullanılan ölçülerin kısaltmaları aşağıda yer almaktadır. (Öndoğan, 2000)

Kgr: Tüm Boy

Rol: Etek Boyu

Sl: Bitmiş Boy

Bu: Göğüs Çevresi

Ow: Göğüs Genişliği

Bb: $\frac{1}{2}$ x Göğüs Genişliği

Ubw: Alt Göğüs Genişliği

Obw: Üst Göğüs Genişliği

Bt: Göğüs Düşüklüğü

Tu: Bel Çevresi

Tw: Bel Genişliği ($\frac{1}{2}$ x Tu)

Hu: Kalça Çevresi

Hw (Gw): Kalça Genişliği ($\frac{1}{2}$ x Hu)

Ht (Hw): Kalça Düşüklüğü

Sp: Ayna Genişliği

Haw: Boyun Çevresi

Rb: Sırt Genişliği

Rh: Sırt Yüksekliği

Ab: Göğüs Pensi Genişliği

Ad: Kol Oyuntu apı

Sb: Omuz Genişliği

HI: Arka Uzunluk

VI: Ön Uzunluk

Sh: Yan Yükseklik

Szh: Oturuş Yüksekliği

Kn: Paa evresi

Dah: Ortalama Kol Oyuntu Yüksekliği

Kh: Bombe Yüksekliği

Oaw: Üst Kol Genişliği

Al: Kol Boyu

Ah: Kol Oyuntu Yüksekliği

Umf: Kol Oyuntu evresi

Auf: Arka Kol Oyuntusu

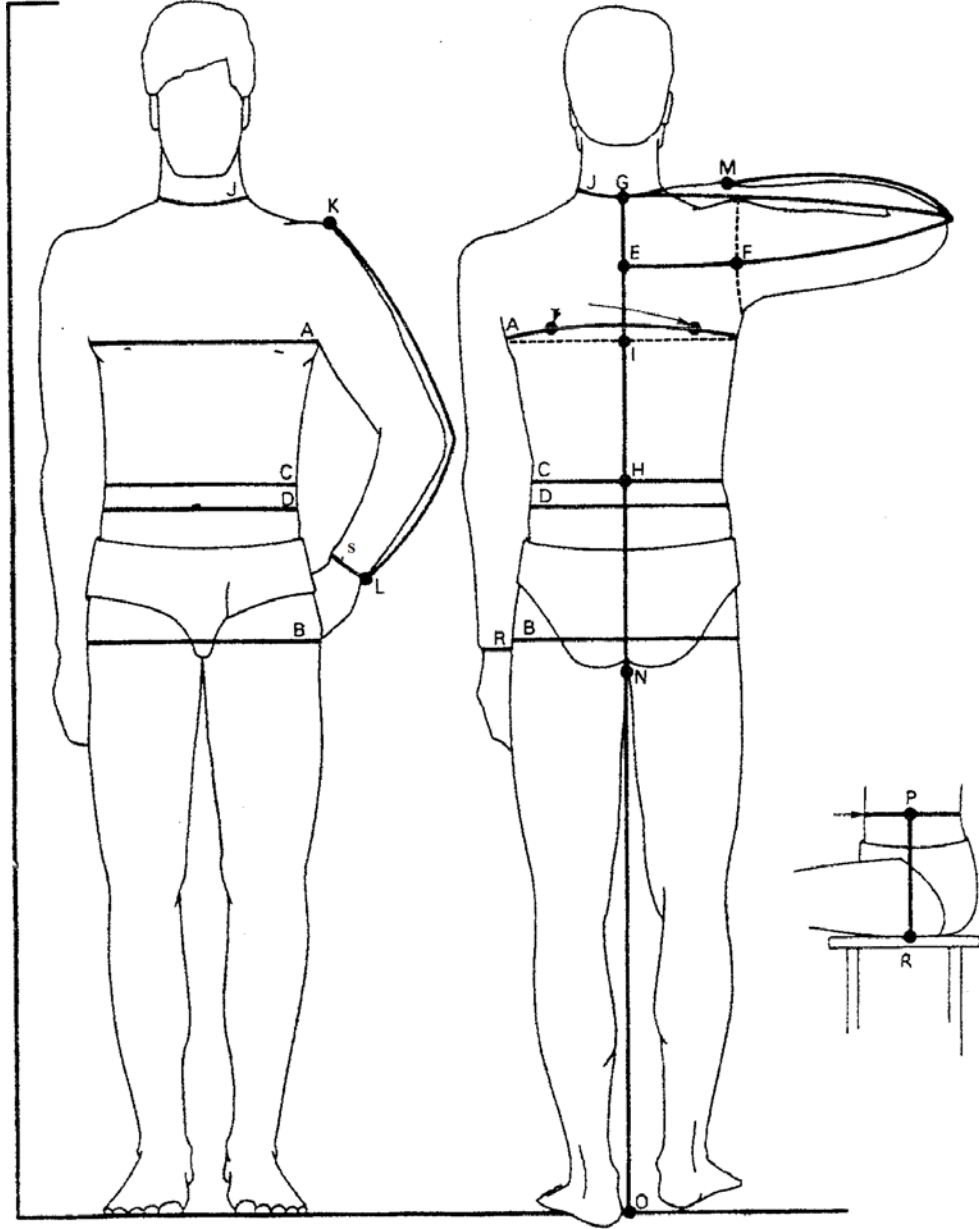
Auv: Ön Kol Oyuntusu

Hg: Bilek Genişliği

Mu: Manşet Uzunluğu

Mn: Manşet Kalınlığı

2.2.3. Erkek Vücutu Üzerinden Ölçü Alma

Şekil 10: Erkek Vücutu Üzerinden Ölçü Alma
Kaynak: (Öndoğan, 2000)

Erkek vücutu üzerinden ölçü alma Şekil 33'de gösterilmektedir. Şekildeki ölçülerin isimleri şunlardır. (Öndoğan, 2000, 251 s)

A: Göğüs genişliği

B: Kalça genişliği

C: Bel genişliği

D: Bel altı genişliği

E-F: Sırt genişliği

G-H: Arka uzunluk

G-I: Sırt yüksekliği

J: Boyun çevresi

K-L: Kol boyu

E-M: Arka ortadan kol boyu

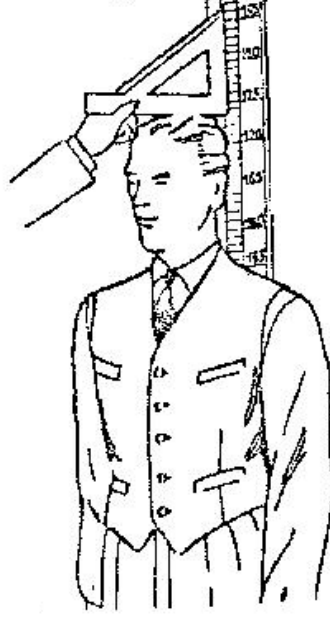
N-O: İç bacak uzunluğu

P-R: Oturuş yüksekliği

S: Bilek genişliği

2.2.3.1. Ölçü alma Şekilleri

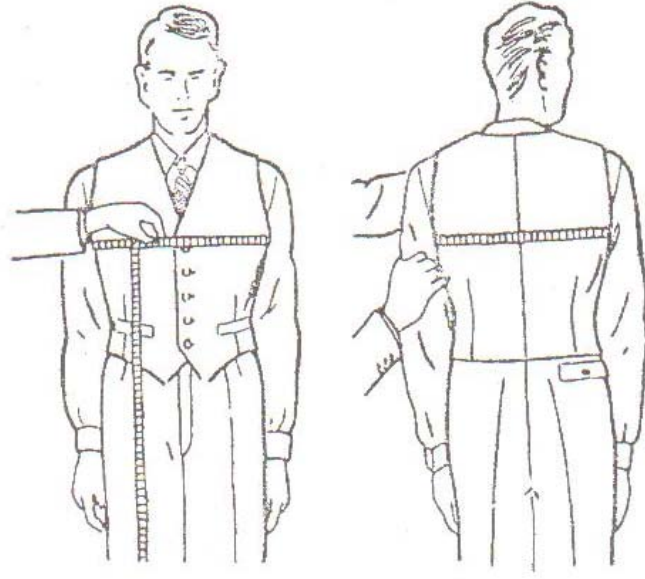
Tüm Boy (Kgr): Düz bir ayakkabı ile baş dahil topuğa kadar olan mesafedir.

Şekil 11: Tüm boy ölçümü
Kaynak: (Erdoğan, 2000)

Göğüs Çevresi (Bu): Mezura göğüsün en geniş noktasından yere paralel tutularak ölçü alınır. Mezura, bir parmak içeri girebilecek bollukta tutulmalı ve ölçü okuma sırt kemiği üzerinden yapılmalıdır.

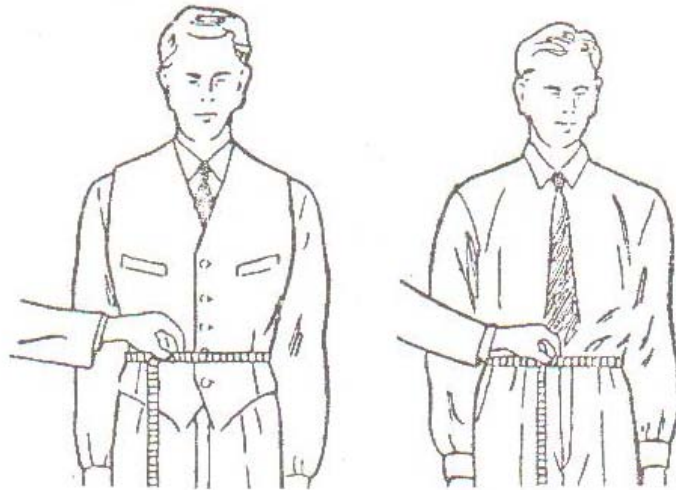
Ölçü tablolarında yer alan Göğüs Genişliği (Ow) ölçüsü, Göğüs Çevresi (Bu) ölçüsünün ikiye bölünmesi ile elde edilen ve kalıp çiziminde kullanımı daha pratik olan bir göğüs ölçüsüdür. (Öndoğan, 2000, 259 s).

Şekil 12: Göğüs çevresi ölçümü
Kaynak: (Erdoğan, 2000)

Bel Çevresi (Tu): Mezura bel hattı üzerinde en dar bölgeden yere paralel tutularak ölçü alınır. Mezura bir parmak içeri girebilecek bollukta tutulmalıdır.

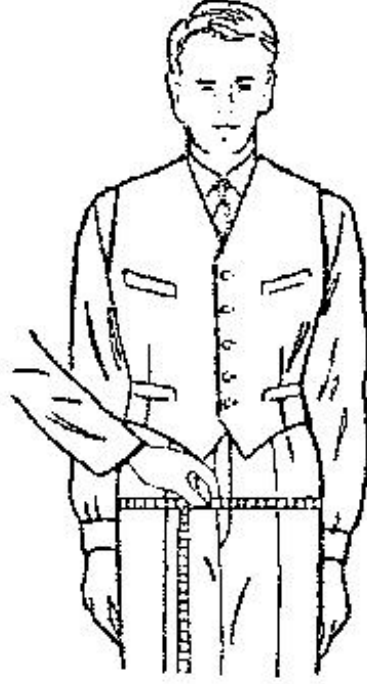
Ölçü tablolarında kullanılan Bel Genişliği (Tw) ölçüsü, Bel Çevresi (Tu) ölçüsünün ikiye bölünmesi ile bulunur. (Öndoğan, 2000, 259 s)

Şekil 13: Bel çevresi ölçümü
Kaynak: (Erdoğan, 2000)

Kalça Çevresi (Hu): Kalçanın en geniş yerinden, mezura yere paralel tutularak ve bir parmak bolluk payı verilerek ölçü alınır.

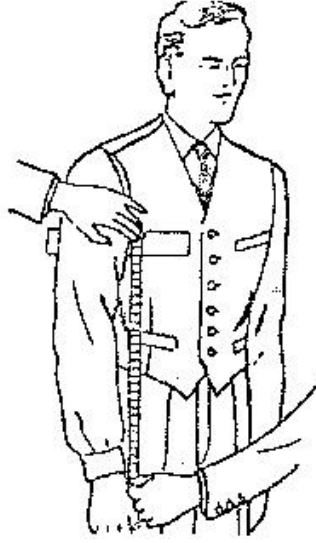
Ölçü tablolarında kullanılan Kalça Çevresi (Hw) ölçüsü, Kalça Genişliği (Hu) ölçüsünün ikiye bölünmesi ile bulunur. (Öndoğan, 2000, 261 s)

Şekil 14: Kalça çevresi ölçümü
Kaynak: (Erdoğan, 2000)

Kol Boyu (Al): İki ayrı kol boyu ölçüsü vardır;

İç Kol Boyu: Bir cetvel yardımıyla kolun gövde ile birleştiği nokta bulunur. Bu nokta ile bilekte istenen nokta arasındaki uzunluk, kolun iç tarafından ölçülür. (Öndoğan, 2000, 261 s)

Şekil 15: İç kol boyu ölçümü
Kaynak: (Erdoğan, 2000)

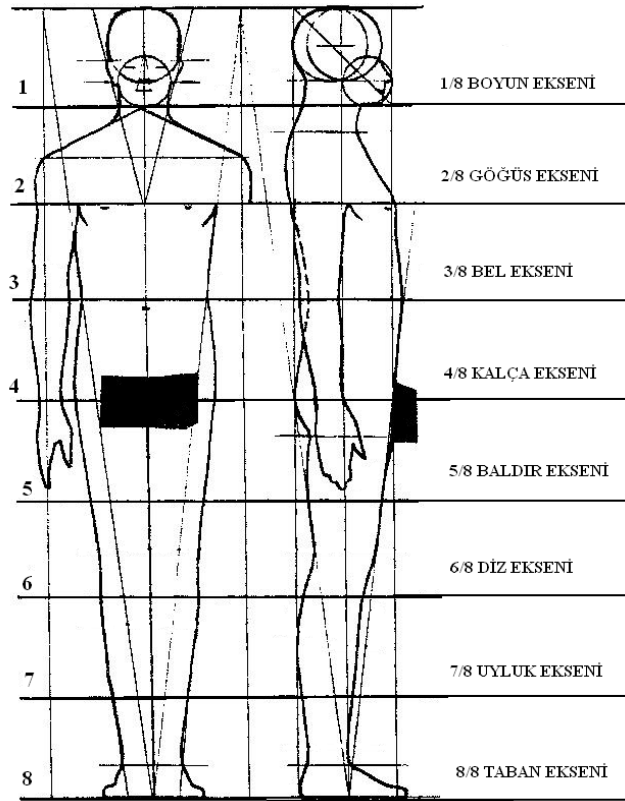
Dış Kol Boyu: Kol dirsekten hafifçe kıvrılır. Kolun en üst noktasından (omuzdan) el üzerinde istenen bir noktaya kadar olan uzunluk kolun dış tarafından mezura ile ölçülür (Öndoğan, 2000, 263 s)

Şekil 16: Dış kol boyu ölçümü
Kaynak: (Erdoğan, 2000)

2.2.3.2. Yardımcı ölçüler

Yardımcı ölçüler, vücut üzerinden alınabildiği gibi temel ölçülerden bir takım orantılar yardımı ile hesaplanarak da bulunabilirler. Yardımcı ölçüler için önce boyca gelişmesini tamamlamış bir kişide, tüm vücut uzunluğu yüz uzunluğunun 8 katı kabul edilip, aşağıdaki gibi bölümlere ayrılır. Daha sonra, bu orantılarla genellikle göğüs çevresi ve tüm boy ölçüsü kullanılarak çizim için gerekli ölçüler elde edilir. (Erdoğan, 2000, 146 s)

Şekil 17: Tüm boy ölçüsünün oranı

Kaynak: (Erdoğan, 2000)

1. Arka (Sırt) Uzunluk (Hl): Ense kemiği ile bel eksenini arasındaki uzaklık ölçülerek bulunur.
2. Sırt Yüksekliği (Rh): Ense kökü ile göğüs eksenini arasındaki uzaklığın sırttan ölçülmesiyle alınır.

3. Kalça Düşüklüğü (Ht): Bel eksenini ile kalça eksenini arasındaki uzunluğun arkadan, kalça üzerinden ölçülmesiyle bulunur.
4. Göğüs Düşüklüğü (Bt): Boyun ile omuzun birleşme noktasından göğüs ucuna kadar olan uzaklığın ölçülmesiyle bulunur.
5. Ön Uzunluk (VI): Boyun ile omuzun birleştiği noktadan bel eksenine kadar olan uzaklığın önden ölçülmesiyle bulunur. Bayanlarda bu uzunluk göğüs kabarıklığı nedeni ile arka uzunluktan yaklaşık 2 cm kadar daha fazladır.
6. Yan Yükseklik (Sh): Koltuk altı ile bel eksenini arasındaki uzunluğun ölçülmesi ile bulunur.
7. Omuz Genişliği (Sb): Boyun ile omuzun birleştiği noktadan omuzun bitim noktasına kadar olan uzunluğun, omuz üzerinden ölçülmesiyle bulunur.
8. Ayna (Arka Yaka Oyuntusu) Genişliği (Sp): Ense kökünden boyun ile omuzun birleşme noktasına kadar olan uzaklığın ölçülmesiyle bulunur.
9. Sırt Genişliği (Rb): Kolun gövde ile birleştiği orta noktadan arka ortaya kadar olan uzaklığın ölçülmesiyle bulunur.
10. Boyun (Yaka) Çevresi (Haw): Boyun çevresinin mezura ile ölçülmesiyle bulunur.
11. Pazu Çevresi (Oaw): Pazu çevresinin mezura ile ölçülmesiyle bulunur.
12. Kol Oyuntu Çapı (Ad): Göğüs eksenini üzerinde, kolun ön ve arka bedenle birleştiği noktalar arasındaki uzaklığın kol altından ölçülmesi ile bulunur. (Erdoğan, 2000, 153 s)

2.3. Temel Erkek Ceket Kalıbının Oluşturulması

2.3.1. Temel Ceket Çizimi Ölçüleri (50 beden)

Temel ölçüler	1/2	1/4	1/8
Tb = Tam boy	= 174	- 87	- 43,5 - 21,75 cm
Gç = Göğüs çevresi	= 100	- 50	- 25 - 12,5 cm
B = Bel	= 90	- 45	- 22,5 cm
K = Kalça	= 106	- 53 cm	
Klb = Kol boyu	= 63 cm		

Yardımcı ölçüler

Sy = Sırt yüksekliği	= 23,5 cm (Gç 1/8 + 11 -12 cm)
Au = Arka uzunluk	= 43,5 cm (Tb 1/4)
Kd = Kalça düşüklüğü	= 65,25 cm (Au+ Tb 1/8)
Cb = Ceket boyu	= 75 cm ((Tb 1/2)/112 cm)
Ay = Arka yaka	= 8 cm (1/2 Gç 1/10 + 3 cm)
Ökd = Ön koltuk derinliği	= 25,5 cm (Sy +2 cm)
Ag = Arka genişlik	= 21,5 cm (Gç 1/08 + 9 cm)
Kg = Arka genişlik	= 16,5 cm (Gç 1/8 + 4 cm)
Ög = Ön genişlik	= 22 cm ((Gç 1/4)/3cm)

Kontrol= Ag =21,5 cm

Kg =16,5 cm

+ Ög = 22 cm

60 cm

/ 54 cm 1/2 Gç + 4cm (dikiş payı)

6 cm Bolluk

Krg = Karın genişliği = 23 cm B 1/4 +0,5 cm (Öğütçü, 1993)

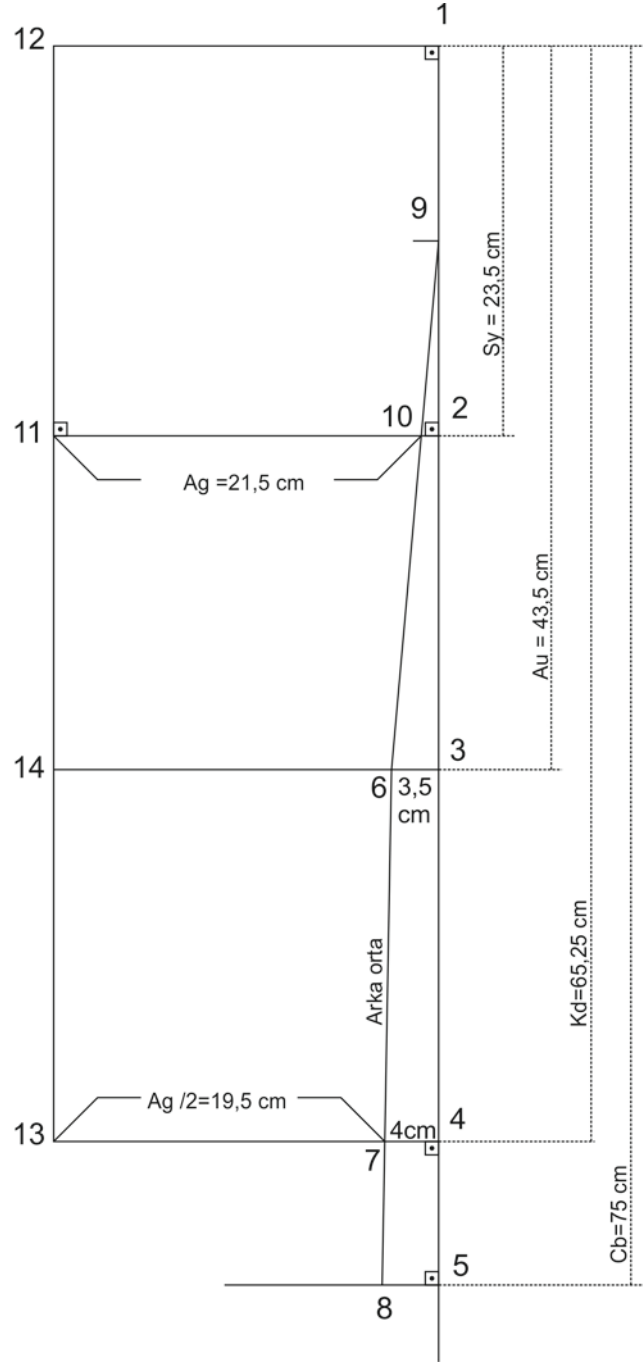
2.3.2. Temel Erkek Ceketini Çizimi Hakkında Temel Bilgiler

Erkek ceket çizimlerinde bazı yerlerde dikiş payları 1 cm dir. Ceket kalıbı çizimlerinde yardımcı ölçülerin yanı sıra bu bolluk paylarına da ihtiyaç vardır. Ölçü tabloları normal bolluk payları verilerek hazırlanmalıdır. Ceket kalıbı çizimine başlanmadan önce aşağıdaki tablo incelenmelidir. (Öğütçü, 1993, 142 s)

ÖLÇÜLER CEKET	NORMAL CEKET	DAR CEKET	BOL
Sırt Yüksekliği 12 cm	G.ç. 1/8 +11 cm	G.ç. 1/8 +10,5 cm	G.ç. 1/8 +
Arka Uzunluk	Tb. 1/4	Tb. 1/4	Tb. 1/4
Arka genişlik +9,5 cm	G.ç. 1/8 + 9 cm	G.ç. 1/8 +8,5 cm	G.ç. 1/8
Koltuk genişliği +4,5 cm	G.ç. 1/8 +4 cm	G.ç. 1/8 +3,5 cm	G.ç. 1/8
Ön genişlik /2,5 cm	G.ç. 1/4 /3 cm	G.ç. 1/4 /3,5 cm	G.ç. 1/4
Karın genişliği cm	B 1/4 +0,5 cm	B 1/4	B 1/4 +1
Yukarıdaki tabloya göre genişlik ölçülerinin dikiş payları çıkarıldıktan sonraki bolluklar aşağıdaki gibidir			
Göğüs Çevresi 1/2+	6-7 cm	4-5 cm	7-8 cm
Kalça 1/2 +	4-5 cm	3-4 cm	5-6 cm
1/2 Ceket için			

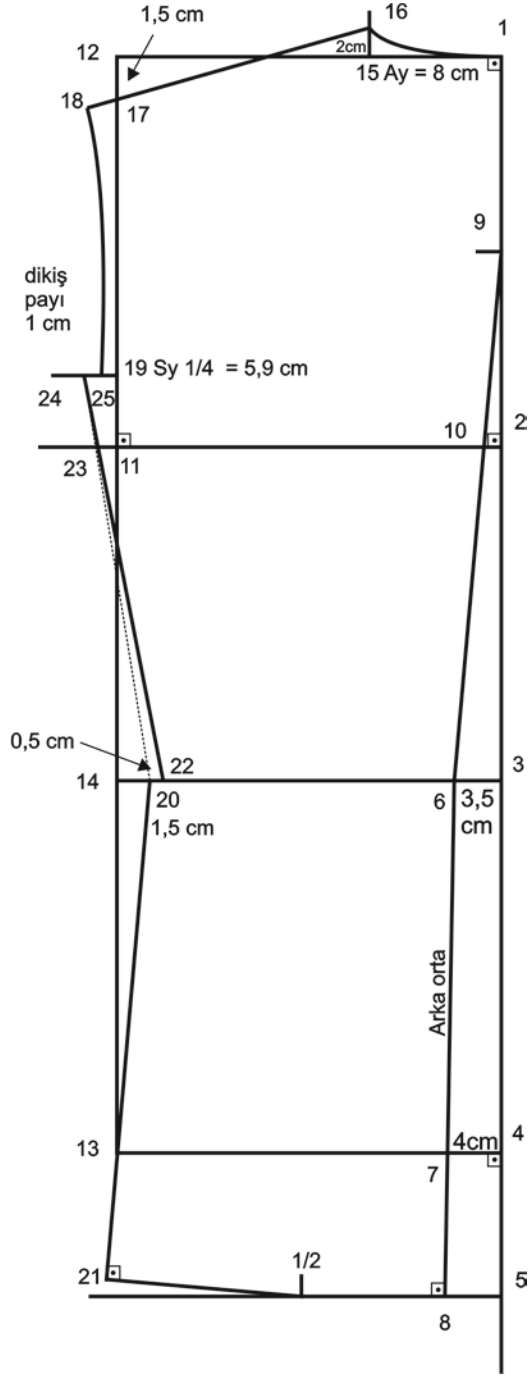
2.3.3. Temel Ceket Kalıbının Oluşturulması

- Sağ tarafa dik bir çizgi çizilir
- Çizilen bu çizgi üzerinde bir nokta tespit edilir. 1
- 1 noktasından aşağıya doğru sırt yüksekliği 23,5 cm, arka uzunluğu 43,5 cm, kalça düşüklüğü 65,25 cm ve ceket boyu 75 cm işaretlenir.1,2,3,4 ve 5 noktaları saptanır.
- 1,2,3,4 ve 5 noktalarından dik açı ile sola doğru çizilir
- 3 noktasından sola doğru 3,5 cm işaret alınır ve 6 noktası tespit edilir
- 4 noktasından sola doğru 4 cm işaret alınır ve 7 noktası tespit edilir
- 6 ve 7 noktaları arası ceket boyuna kadar çizilir ve 8 noktası tespit edilir
- 1 ve 2 noktalarının arasının (sırt yüksekliği) yarısını bularak 9 noktası tespit edilir
- 6 ve 9 noktaları arası düz olarak birleştirilir. 9 noktasına yakın olan mesafe yardımcı çizgi olarak kullanılır.
- 2 noktasının solunda oluşan nokta 10 noktası olarak tayin edilir
- 10 noktası ile 11 noktası arası arka genişlik kadar ölçülerek tespit edilir. Arka genişlik 21,5 cm
- 11 noktası dik bir açı ile üst çizgiye kadar uzatıldığında 12 noktası tespit edilir
- 7 -13 noktası arka genişlik /2 cm = 19,5 cm
- 11 ve 13 noktaları arası yardımcı çizgi ile birleştirilir ve bel çizgisindeki nokta 14 noktası olarak tespit edilir. (Öğütçü, 1993, 149 s)

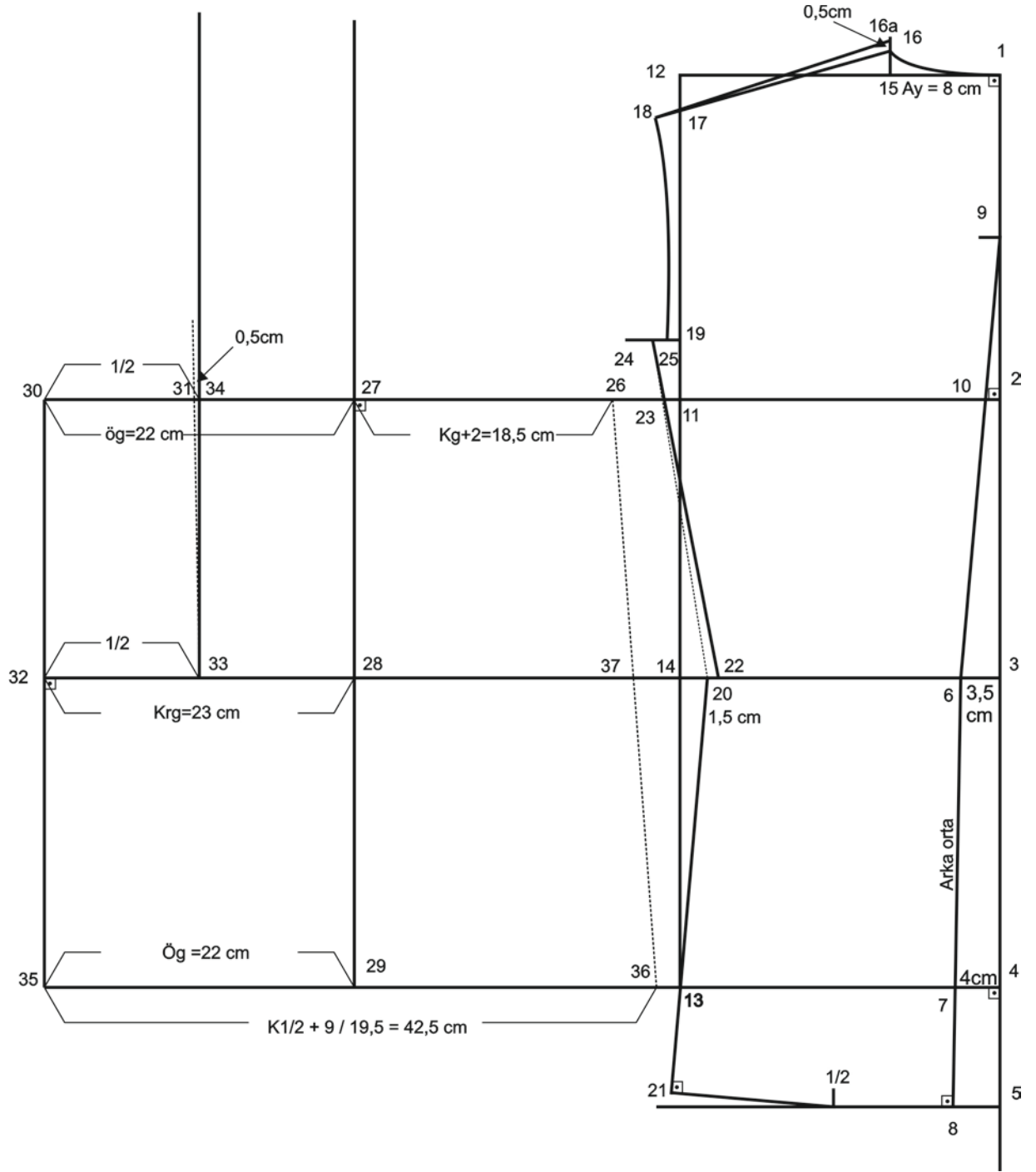
Şekil 18: Erkek ceket kalıbı oluşturulması 1. adım
Kaynak: (Öğütçü, 1993)

- İşlem sırası takip edilerek 1, şema oluşturulur
- Arka ortadan 9 noktasını pistolenin hafif oyuntulu kısmı kullanılarak dışa doğru kavisli olarak çizilir. Bu işlem 9 noktasında kavis meydana gelmemesi için uygulanır.
- 1 noktası ile 15 noktası arası arka yaka yüksekliğidir. 8 cm
- 15 noktasından dik açı ile yukarıya doğru 2 cm çizilir ve 16 noktası tespit edilir
- 12 noktasından 1,5 cm aşağıya doğru çizilerek 17 noktası tespit edilir
- 16-17 noktaları arası dik olarak birleştirilir.Oluşan çizgi 17 noktasından 2 cm dışarıya doğru uzatılalar 18 noktası tespit edilir.
- 1-16 noktası arası yaka oyuntusu şeklinde çizilir
- Sırt yüksekliği $1/4 = 5,9$ cm yi, 11 noktasından yukarıya doğru ölçülür ve 19 noktası tespit edilir
- 19 noktasına dik açı ile sola doğru bir miktar çizilir
- Yeni arka ortasına dik açı ile 8 noktasına sola doğru ceket boyunu bir miktar çizilir
- 14 noktasından 1,5 cm sağ tarafa doğru ölçülerek 20 noktası tespit edilir
- 13-20 arasında düz olarak ceket boyu kadar çizilir
- Ceket yan boy ile 8 noktası arası ölçülür ve yarısı hesaplanır. Ceketin yan çizgisine dik açı yapılarak $1/2$ noktası ile birleştirilir ve 21 noktası tespit edilir
- 20 noktasından 0,5 cm sağ tarafa doğru ölçülür 22 noktası bulunur
- 11 noktasından 1,5 cm sol tarafa doğru ölçülür 23 noktası bulunur
- 22-23 noktaları arası düz olarak birleştirilir. Bu çizgi 19 noktasından uzanan çizgi ile birleştirilir. 24 noktası bulunur.
- 24-25 noktaları arası 1 cm olarak tayin edilir bu pay dikiş payıdır
- 18-25 noktaları arası hafif kavisli bir şekilde içe doğru çizilir. (Öğütçü, 1993, 156 s)

Şekil 19: Erkek ceket kalıbı oluşturulması 2. adım
Kaynak: (Öğütçü, 1993)

- Birinci ve ikinci şema işlem sırasına göre çizilir
- Arka yaka oyuntusu, 16 noktasından bir miktar uzatılır.0,5 cm yukarıya doğru ölçülür ve 16a noktası bulunur
- 16a noktasından omuz çizgisinin yarısına kadar içe doğru kavisli şekilde çizilir
- 22-23 arasındaki çizgi 20 noktası ile içe doğru kavisle birleştirilir
- 23-26 noktaları arası ara boşluk bırakılarak bulunur. (4 veya 6 cm)
- 26-27 arası koltuk genişliği + 2 cm, ön bedeni ara parçadan ayıran ara boşluk = 18,5 cm
- 27 noktasından dik açı ile kalça çizgisine kadar, bir miktarda yukarıya doğru çizilir. Çizgilerin çakışma noktaları 28-29 noktalarını oluşturur
- 27-30 arası ön genişlik =22 cm
- 30 noktasından sağa doğru ön genişlik $1/2=11$ cm ölçülür ve 31 noktası bulunur
- 28 noktasından sola doğru karın genişliği 23 cm işaretlenerek 32 noktası bulunur
- 30-32 arası birleştirilir
- 32 noktasından sağa doğru karın genişliği $1/2 = 11,5$ cm ölçülerek 33 noktası bulunur
- 31-33 noktaları arası yardımcı çizgi ile birleştirilir
- 31 noktasından sağ tarafa doğru 0,5 cm ölçülerek 34 noktası bulunur
- 33-34 noktaları arası birleştirilir. Çizgi 34 noktasından yukarıya doğru uzatılır
- 32 noktasından dik açı ile kalça çizgisine kadar çizilir
- 29 noktasından sola doğru ön genişlik 22 cm işaretlenir ve 35 noktası bulunur
- 35 noktasından sağ tarafa 42,5 cm ölçülür. Bu nokta 36 noktası olarak tayin edilir (Kalça $1/2 + 5$ cm bolluk + cm(dört dikiş payı)=62 cm den (7 - 13 arası) $19,5$ cm çıkartılı ve $62/19,5=42,5$ cm bulunur
- 26-36 arası yardımcı çizgi ile birleştirilerek beldeki oluşan nokta 37 olarak tayin edilir (Öğütçü, 1993, 161 s)

Şekil 20: Erkek ceket kalıbı oluşturulması 3. adım

Kaynak: (Öğütçü, 1993)

-1-2 ve 3, şemalar işlem sırasına göre çizilir

-27 noktasından yukarıya doğru ön koltuk derinliği 25,5 cm ölçülerek 38 noktası tespit edilir

-33 ve 34 noktalarından uzanan çizgiden dik çıkılarak çizilir. Cetvelin kenarı 38 noktasına getirerek çizgi 38 noktasında sağ tarafa doğru uzatılır. Soldaki nokta 39 noktası olarak tayin edilir

-38 ve 39 noktalarından uzanan çizgiden dik açı ile bir çizgi çizilir be 27 noktası ile çakıştırılarak 40 noktası elde edilir.

Açıklama: Genellikle 27-34 arası = 39-40 arasına eşit olur.

-40 noktasından 4 cm aşağıya doğru inilerek 41 noktası elde edilir

-39-41 arası birleştirilir. Çizgi sağa doğru uzatılır. Bu çizgi ön omuz çizgisidir

-Ön omuz çizgisi üzerinde 39 noktasından sağ tarafa doğru arka omuz (16a-18 arası)/0,5 cm işaretlenerek 42 noktası bulunur

-19 noktasını beden çizgisine paralel, ön koltuk derinliği yardımcı çizgisine kadar çizerek 43 noktası elde edilir

-42-43 arası birleştirilir

-39 noktasından aşağıya doğru arka yaka 8 cm ölçülerek 44 noktası elde edilir

-44 noktasına dik olarak bir çizgi sola doğru uzatılır

-44-45 arası arka yaka +2=10cm dir

-30-45arası birleştirilir

-43-44 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir. Bu çizgi üzerinde 3,5 cm yukarıya doğru ölçü alınır.

-Ön yaka oyuntusu çizilir(39-45 arası)

-37 noktasından 1 cm yukarıya doğru ölçülerek 46 noktası elde edilir

-46 noktasından bel çizgisine paralel sola doğru çizilir

-46-47 arası 1,5 cm

-47-36 arası birleştirilir. Çizgi aşağıya doğru uzatılır

-Arka beden çiziminde 20-21 arası ölçülür. Aynı ölçüyü 47 noktasından aşağıya doğru işaretlenir. Bu nokta 48 noktasıdır

-Ön orta 32 noktasından aşağıya doğru uzatılır

-Ön orta üzerinden 32 noktasından aşağıya doğru 47-48 arası + 0,5 cm işaretlenir ve 49 noktası tayin edilir

-48-49 arası birleştirilir

-47 noktasından 0,5 cm sol tarafa doğru ölçülerek 50 noktası bulunur

-26-50 arası bir çizgi ile birleştirilir. Çizgi 26 noktasından yukarıya doğru uzatılır

-26 noktasından yukarıya 1 cm çıkılarak 51 noktası bulunur

-51 noktasından beden çizgisine paralel kısa bir çizgi ile nokta belirginleştirilir

-Arka bedenden 23-24 arası ölçülür. Aynı ölçü 51 noktasından yukarıya doğru işaretlenir ve 52 noktası tespit edilir

-52-53 arası 1 cm dikiş payı

-33-54 arası 2,3 cm (Karın genişliği 1/10)

-54 noktasından dik açı ile beden çizgisine kadar bir çizgi uzatılır ve 55 noktası tespit edilir

-Aynı çizgi bir miktar belden aşağıya uzatılır

-Cep yeri için 28 noktasından 6 cm aşağıya ölçülür ve 56 noktası bulunur.

Açıklama: Cep yeri tespiti için 27 noktası ile ceket boyu arası ölçülür $1/2+1$ cm si 27 Noktasından aşağıya doğru işaretlenir.

-54-57 arası =6,7 cm

-56-57 arası birleştirilir. Çiğinin sağ tarafa doğru uzatılır ve cep yeri işaretlenir

-27 noktasından 3,5 cm sağ tarafa doğru ölçülür ve 58 noktası elde edilir

-56-59 arası 2,5 cm

-58-59 arası birleştirilir

-29-60 arası =2,5 cm

-59-60 arası ceket boyu kadar çizilir ve 61 noktası elde edilir

-58-62 arası = 2 cm ara boşluk

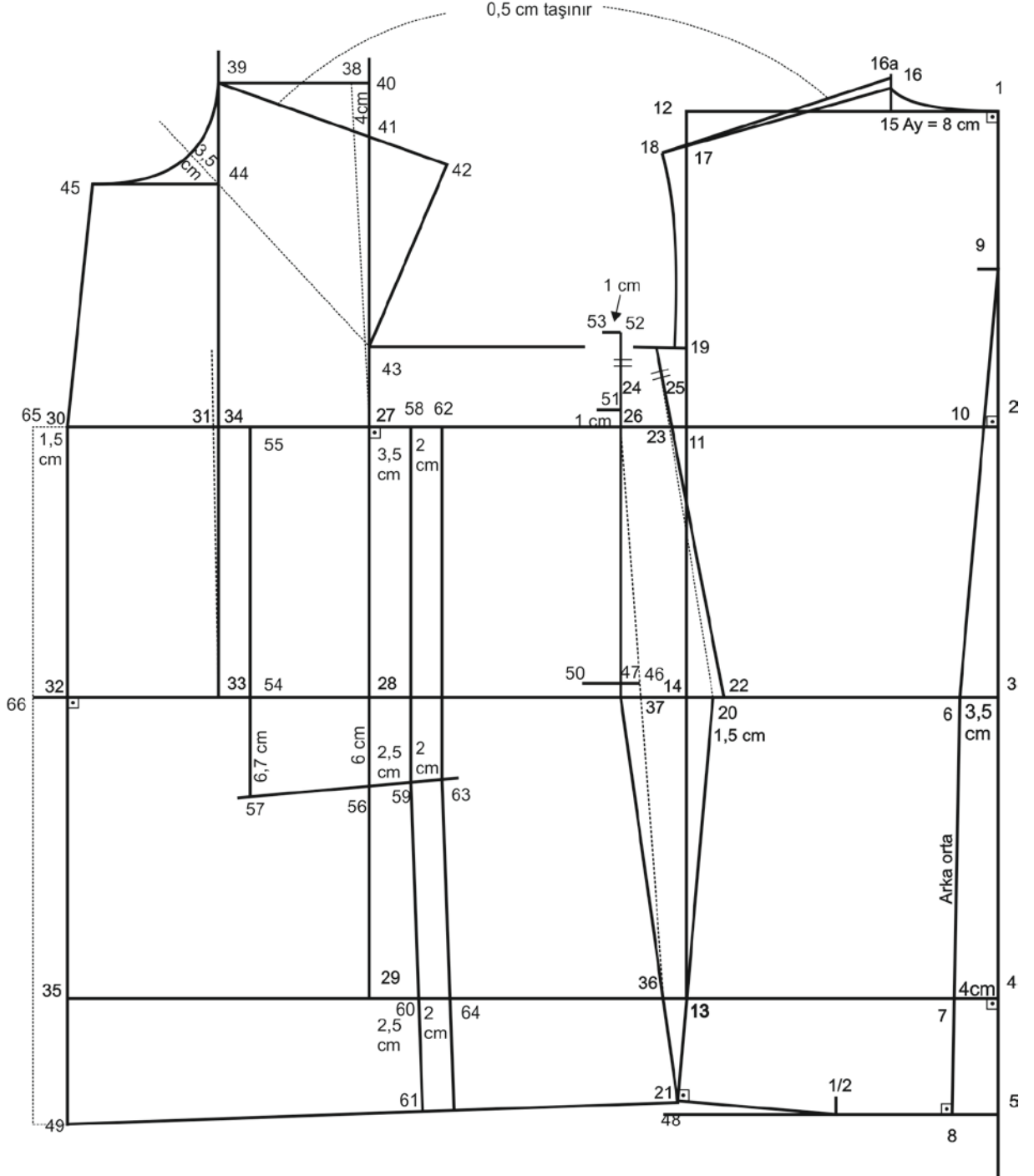
-59-63 arası 2 cm

-62-63 arası birleştirilir

-60-64 arası 2 cm

-63-64 arası ceket boyuna kadar çizilir

- Yukarıda verilen 2 cm lik boşluk ara parçayı ön bedenden ayırır
- 30 noktasından 1,5 cm sol tarafa ölçülerek 65 noktası elde edilir
- 32 noktasından 1 cm sola doğru çıkılarak 66 noktası elde edilir -65-66 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir (Öğütçü, 1993, 175 s)

Şekil 21: Erkek ceket kalıbı oluşturulması 4. adım

Kaynak: (Öğütçü, 1993)

-1,2,3 ve 4. şemalar işlem sırasına göre çizilir

-47 noktasından üst çizgi ile içe doğru kavisli bir şekilde çizilir

-62 noktasından sağa doğru 1,5 cm ölçünüz. 63 noktası ile birleştirilir. Bu çizgi 0,5 cm yukarıya doğru uzatılarak 67 noktası tespit edilir

Açıklama: Buradaki 1,5 cm arka beden çizimindeki 11-23 arasındaki 1,5 cm kadardır.

-67 noktasından beden çizgisine paralel 1 cm (dikiş payı) sağa doğru çizilir ve 53 noktası içe doğru kavisle birleştirilir. oyuntunun beden çizgisine değmesi gerekir.

-63 noktasında meydana gelen köşe pistole ile düzeltilir

-54 noktasından 3 cm aşağıya doğru ölçülür. Beldeki pens noktaları ile birleştirilir

-Bu noktalar aynı aralıklarla cep çizgisine kadar çizilir

-55 noktasından 3 cm aşağıya doğru ölçülür ve beldeki pens noktaları ile birleştirilir

-57 noktası bel çizgisine dik açı ile ceket boyuna kadar çizilerek 68 noktası bulunur

-68-69 arası 1 cm

-57-69 noktaları arası birleştirilir, bu mesafe daha sonradan kapatılacaktır

-59 noktasından 0,5 cm sağa ve sola ölçülür ve ön pens genişliği taşınır

Açıklama: Bu ölçü pens genişliği ile eşit olmalıdır.

-61+70 arası 1 cm

-59 noktası solundaki 0,5 cm lik noktayı, 70 noktası ile birleştirilir.

-28 noktasının sağından bel çizgisine doğru 0,5 cm sola doğru ölçülür. 59 noktasının sağındaki nokta ile birleştirilir

-Belden sola doğru ölçüldüğünde 0,5 cm yi 58 noktası ile hafif içe doğru kavisli çizilir. Çizginin 0,5 cm beden çizgisine yukarıya doğru uzatılır

-Bu nokta beden çizgisine paralel 1 cm (dikiş payı) sola doğru çizilir

-42 noktasından 0,5 cm aşağıya işaretlenir ve bu nokta 42a noktası olarak adlandırılır

-Bu nokta ortalama omuz genişliğinin 1/2 si ile birleştirilir

-42a-43 arasını 0,7 cm içe doğru kavisle çizilir

-Kol oyuntusunu 1 cm sola doğru uzatılan çizgi ile birleştirerek tamamlama yapılır

-Ön ceket yuvarlağı çizilir ve 66 noktasından başlayarak 35 noktasından geçecek şekilde çizilir

-32 noktasından yukarıya doğru ilik arası 10,9 cm ölçülür. Bu ölçü (hemen hemen) tam boy 1/16 dır

-Bu noktayı sola doğru çizilir. 1cm yukarıya doğru ölçülür.71 noktası yakanın açık yeridir

Yaka çizimi:

ön omuz çizgisi sola doğru uzatılır

-39-72 arası 2 cm yakanın dönüş yeri

-71-72 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir.Röver çizimi

-72 noktasından aşağıya doğru 15 cm ölçülür ve 73 noktası tespit edilir

-73 noktası dik açı ile sağa ve sola doğru çizilir. Bu çizgi üzerinden sağa ve sola doğru 8 cm ölçülerek 74 noktası bulunur

-71 ve 74 arası dışa doğru kavisle birleştirilir

-43-44 noktaları birleştiren çizgiden 1 cm aşağıya doğru ölçülür. Bu nokta 74 noktası ile birleştirilir. Yine aynı nokta içe doğru kavisle 39 noktası ile birleştirilir

-74 noktasından 4 cm sağa doğru ölçülerek arka yakanın takılacağı yer tespit edilir

-73 ve 74 noktaları arasındaki yaka büyüklüğü röver çizgisinin sağında çizilir. Esas yaka büyüklüğü ve şekli yakanın sağ tarafındaki duruşu ile anlaşılır

Peto Cep Çizimi:

-27 noktasından 1 cm yukarıya doğru ölçülür

-30 noktasından 1,5 cm aşağıya doğru ölçülür

-iki nokta arası yardımcı çizgi ile birleştirilir

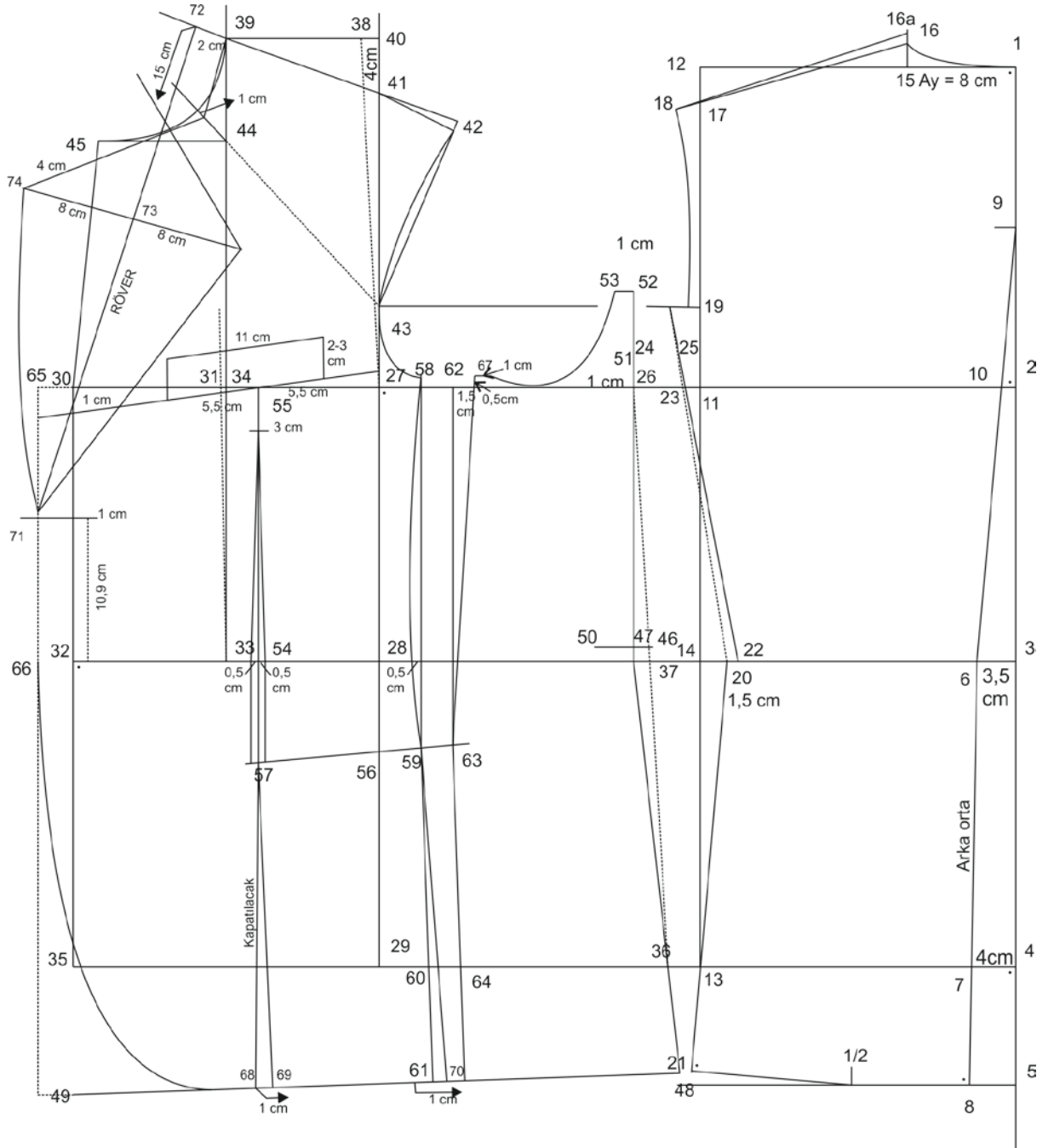
-Bu yardımcı çizgi üzerinde 55 noktasından 5,5 cm sağa ve sola doğru işaretlenir

-Beden çizgisine dik açı ile 2-3 cm cep genişliği çizilir

-Cep üst çizgisi alt çizgiye paralel çizilir

-Kb=Kol birleşme noktası=Koltuk genişliği 1/4 /1=3,1 cm dir.

-27 noktasından yukarıya doğru ölçülür beden çizgisine paralel kol oyuntusuna kadar çizilir. (Öğütçü, 1993, 178 s)

Şekil 22: Erkek ceket kalıbı oluşturulması 5. adım
Kaynak: (Öğütçü, 1993)

2.3.3.1. Erkek Ceket Yaka Çizimi

1--Temel ceket çizimi üzerinden ön ceket kopyası alınır

-Cep çizgisi pensin sol çizgisi kadar uzatılır

-Ceket çizimindeki 57-68 arasındaki çizgi ceket boyundan cep çizgisine doğru kesilir

-Kesilen yeni ceket boyunda 1 cm üst üste getirilerek yapıştırılır

-Ceket kopyası boş bir kağıda yapıştırılır

-Yaka çizgisi üzerinde beden çizgisinden 1 cm aşağıya doğru işaretlenir

-Kol altından 2 cm aşağıya doğru ölçülür. Bu iki nokta da pens ucu ile birleştirilir

Arka Yaka Çizimi

-Röver çizgisi omuzdan yukarıya doğru uzatılır

-Arka Ceket çizimi üzerinden 1-16a arası şekildeki gibi ölçülür. Bu ölçü arka yaka ölçüsüdür

-Temel ceket çizimindeki 39 noktasından arka yaka /1 cm röver çizgisi üzerinden ayrılır.40

-40 noktasından röver çizgisine dik açı ile 5 cm sağa doğru çizilir.41

-39-41 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir

-39 noktası ile yaka köşesinin yarısı bulunur.42

-41-42 arası hafif içe doğru kavisli çizilir

-41 noktasından yaka alt çizgisine dik açı ile arka ortası çizilir

-Bu çizgi üzerinden 41 noktası yukarıya doğru 2,5 cm yaka ayağı, 4,5 cm yaka genişliği ölçülür.43

-43 noktası dik açı ile bir miktar çizilir

-Daha önceki çizimde arka yakanın bedene takılacağı yer (4cm)Belirlenmiştir. Bu nokta dik açı ile yukarıya doğru 4 cm çizilir. 1 cm dışarıya doğru ölçülür

-Arka yaka uç kısmı yeniden çizilir

-Arada kalan mesafe hafif kavisle birleştirilir

-Arka yakanın düz iplik çizgisi belirlenir

Açıklama: Yaka çizimini yaparken 41 ve 43 noktalarına dik açı ile uygulanan işlemler önemlidir. Yakanın iki taraflı kopyası alındığında arka ortasında eğriliklerin meydana gelmemesi gereklidir.

-Yakanın arka ortasındaki 2,5 cm yaka dönüşü yerini 42 noktasının hizasında bitirmek üzere röver çizgisi ile kesilir

2-Birinci çizim üzerinden kopya alınır

-Arka yaka bedenden ayrılır

-Pens çizgisinden kesilir

-Pens ucundan sağa ve sola doğru kesilir(Parçalar birbirinden koparmadan)

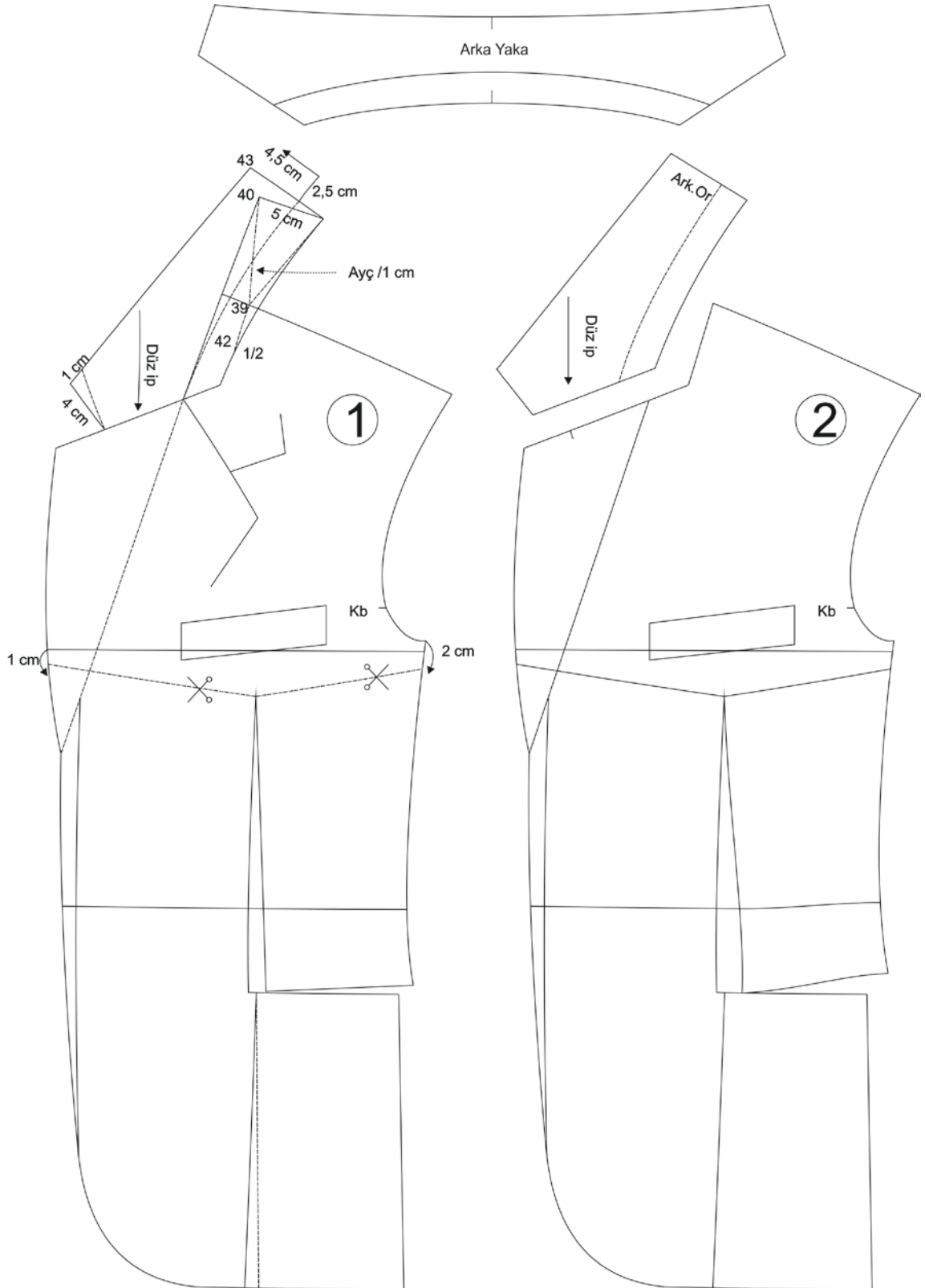
-Önce ön orta parçası yapıştırılır

-Cep Yerinden pens genişliği 2 cm ölçülerek yan ve üst parçalar da yapıştırılır

Açıklama: Parçalar yapıştırılırken Pensin üst uç noktalarının aynı hizaya gelmesine dikkat ediniz.

-Arka yaka kopyasını düz iplik çizgisine dikkat ederek kağıda yapıştırılır

-Arka yakanın bütününün kopyası alınır (Öğütçü, 1993, 182 s)

Şekil 23: Erkek ceket kalıbı oluşturulması yaka çizimi
Kaynak: (Öğütçü, 1993)

2.3.3.2. Temel Erkek Ceket Kol Çizimi

Ölçüler:		1/2
Ky =Koltuk yüksekliği	=42 cm	21* Ceket çizimi üzerinden ölçülür
Kç =Koltuk çevresi	=50 cm	25* Ceket çizimi üzerinden ölçülür
Klb =Kol boyu	=63+1 cm (dikiş payı)=64 cm	
Kg =Koltuk genişliği	=16,5	
Bg =Bilek genişliği	=28-14 cm	
Kb =Kol birleştirme noktası	=2,1 cm	

Ölçü Hesaplaması:

Koltuk çevresi = 50 cm

yarısı = 25 cm

İlave(1,5-2cm)= 1,5 cm

+ _____

26,5 cm kol genişliği

Ön+arka koltuk yüksekliği =42 cm

yarısı =21 cm

Koltuk yüksekliği1/2'nin 1/10+1,5-2 = 3,6 cm

/ _____

17,4 cm Kol derinliği

*koltuk çevresi ölçüsünü bula bilmek için temel ceket çizimi üzerinden kol oyuntusunun şekline göre ölçülür. Ön omuzdan başlayarak 4 dikiş payı atlanır, arka omuza kadar ölçülür.

*Koltuk yüksekliği ölçüsü: Ön ceket 42a-27 arası düz olarak ölçülür. Arka ceket ise omuzdan beden çizgisine dik açı yapılarak beden çizgisi ile 18 noktası arası ölçülür. Ön ve arka ölçülerinin toplamı yazılır.

Kol çizimi 1. aşama:

-Sol tarafa dik bir çizgi çizilir.Bir nokta tespit edilir.1

-1-2 arası kol derinliği=17,4 cm

- 1-3 arası=kol boy+1 cm(dikiş payı)=64 cm
- 3 noktasından 1,5 cm yukarıya doğru ölçülür ve 4 noktası tespit edilir
- 3 noktasından 1,5 cm aşağıya doğru ölçülerek 5 noktası bulunur
- 1-2 ve 5 noktaları dik açı ile sağ tarafa doğru çizilir
- 2-4 arası ölçülür 1/2 /1,5 cm yi 2 noktasından aşağıya doğru ölçülür 6 noktası tespit edilir
- 6 noktası dik açı ile sağa doğru çizilir(dirsek çizgisi)
- 6 noktasından 1,5 cm sağ tarafa doğru ölçülür ve 7 noktası bulunur
- 2-7 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir
- 7-4 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir
- Eşel 4 noktası üzerine yerleştirilir. 5 noktasından uzanan çizgi üzerinde bilek genişliği+1 cm (dikiş payı)=15 cm işaretlenir ve 8 noktası tespit edilir
- 4-8 arası birleştirilir
- 7 noktasından sağa doğru 4-8 arası +4,5 cm =19,5 cm işaretlenir.9
- 8-9 arası birleştirilir
- 2 noktasından yukarıya doğru koltuk genişliği 1/4 / 2 = 2,1 cm (Kb)işaretlenir
- Eşel Kb noktasına yerleştirilir.1 Noktasından uzanan çizgi üzerinden kol genişliği 26,5cm işaretlenir.10
- 10 noktasından dik açı ile aşağıya doğru bir miktar çizilir
- 1-10 arası ölçülür. Yarısı bulunur 11 noktası
- 11 noktasına dik açı ile aşağıya doğru çizilir.2 noktasından uzanan çizgi ile birleştirilir.12
- 12 noktasından 1,5 cm sol tarafa doğru ölçülür. 13
- 10-13 arası birleştirilir
- 1-11 arası ölçülür. Yarısı işaretlenir 14
- Kb-14 arası birleştirilir. Bu çizgi ölçülür, yarısı işaretlenir.15
- 11-15 arası birleştirilir
- 10-11 arası ölçülür. 1/3 'ü 11 noktasından sağa doğru işaretlenir.16
- 10-17 arası koltuk genişliği 1/4=4,1 cm

- 17 noktasından dik açı ile sola doğru çizilir 18
- 10-13 arasındaki çizgi üzerinde 18 noktasından 2 cm aşağıya doğru ölçülür.19
- 19 noktasından sağdaki çizgiye dik açı ile sağa doğru çizilir

Kol çizimi 2. aşama:

- Birinci adım işlem sırasına göre çizilir
- 11-15 arası yarısı bulunur. Dik açı ile 1 cm yukarıya doğru çizilir
- 16-17 arası birleştirilir. Yarısı bulunur, dik açı ile 6-8 mm yukarıya doğru çizilir
- 15-17 arası kol yuvarlağı verilerek birleştirilir
- Eşel 17 noktasına yerleştirilir. 19 noktasından uzanan çizgi üzerinde 2 cm işaretlenir ve 17 noktası ile birleştirilir. Bu noktadan 1 cm (dikiş payı) sağa doğru çizilir.20
- 9-20 arası yardımcı çizgi ile birleştirilir. 1/2 bulunur
- 9-20 arası dışa doğru kavisle birleştirilir.(0,5-0,8 cm)
- 19 noktasından 1 cm (dikiş payı) sağa doğru ölçülür. Bu noktayı yardımcı çizgi ile 9 noktasına kadar çizilir. Yine aynı çizginin 1/2'si bulunarak, dışa doğru kavisle yeniden çizilir. 9 noktasının köşeli olmaması için dirsek noktası pistole yardımı ile dışa doğru kavisli çizilir
- Kb - 19 arası kol alt yuvarlağı verilerek birleştiriniz
- 2 noktasından 1 cm sağa doğru işaretlenir
- 2-21 ve 7-22 araları birer cm
- 21-22 arası kol oyuntusuna kadar çizilir. Çizgi ile oyuntu arasında 1 cm lik dikiş payı çizilir
- 4-23 arası 1 cm
- 22-23 arası birleştirilir
- 7 noktasından 3 cm sola doğru ölçülür 24
- 24 noktası 2-7 arasındaki yardımcı çizgi paralel çizilir
- 21-22 arası ölçülür
- 24 noktasından yukarıya doğru ölçülür 25
- 25 noktasını 1 cm (dikiş payı) sağa doğru çizilir.Kb ile birleştirilir

-24 noktasında 4-7 arasındaki yardımcı çizgiye paralel çizilir

-22-23 arası ölçülür

-24 noktasından aşağıya doğru ölçülür 26

-26 noktası 4 noktası ile birleştirilir

-4 noktasındaki köşe pistole ile düzeltilir.23 ve 26 arası

Dış kol

İç kol

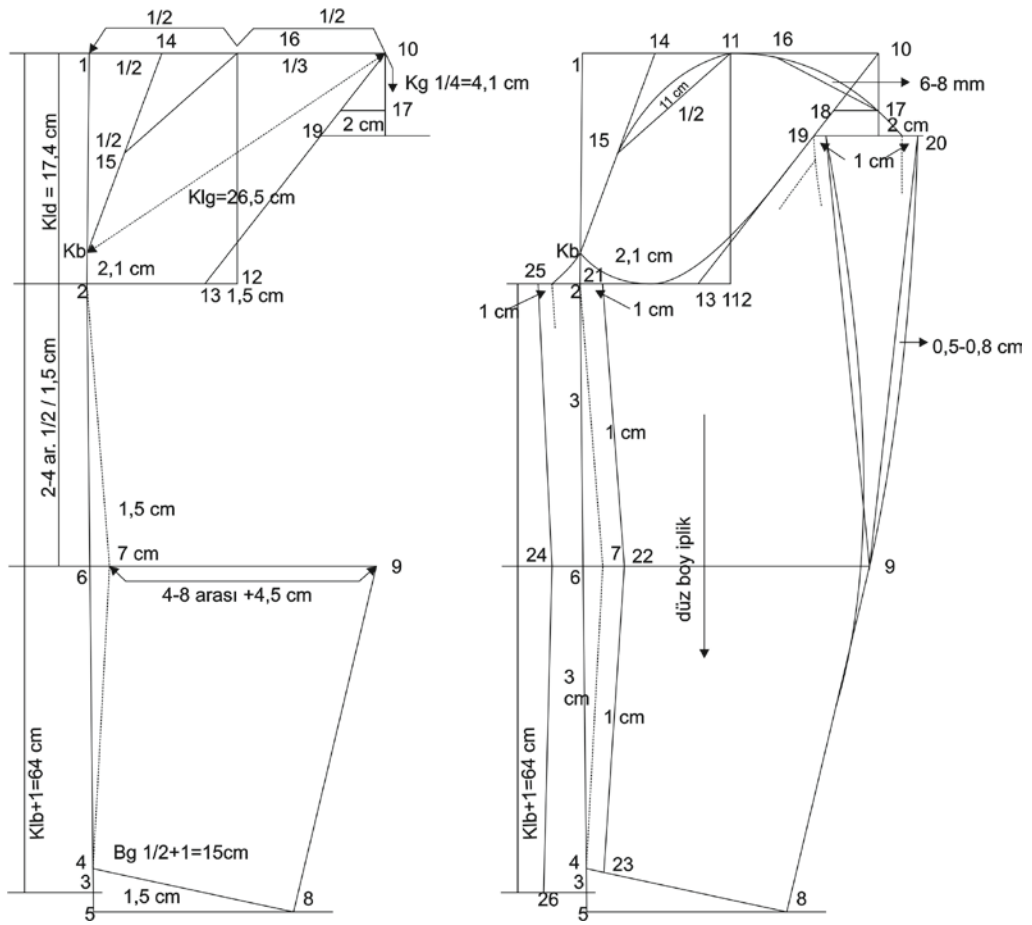
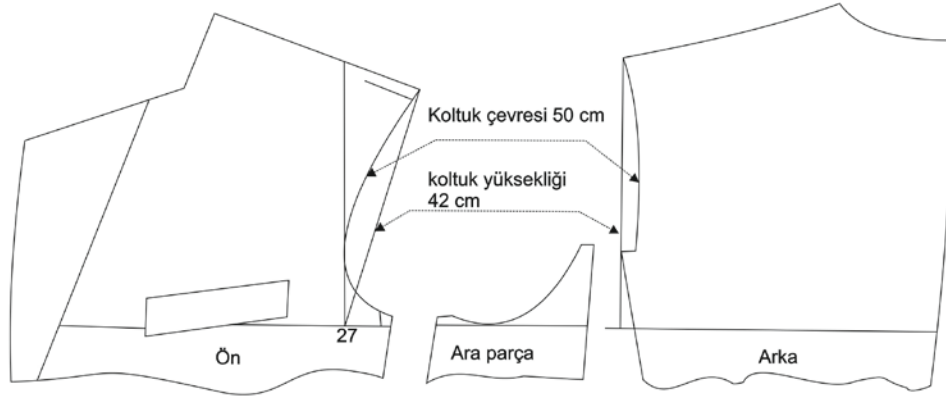
26-24-25-Kb

23-22-21-19

15-11-16-17

9-8 noktaları arası

20-9 ve 8 noktaları arası (Öğütçü, 1993, 195 s)

Şekil 24: Erkek ceket kalıbı oluşturulması kol çizimi
Kaynak: (Öğütçü, 1993)

2.4. Ceket Tasarımında Kullanılan Fonksiyonel Birimler

2.4.1. Cep

Cep; süsleme veya eşya taşıma amacıyla giysinin içine ya da dışına dikilebilen giysi parçasına denir.

Modanın değişmesiyle birlikte cep şekilleri de değişmektedir. İşlevsel özelliklerinin yanında cepler giysiyi cazip hale getiren süs unsurlarıdır. Ayrıca kumaştaki kusurları kapatmak amacı ile de kullanılmaktadır. Cep, giysi kumaşının kendisinden yapılabildiği gibi farklı renkteki kumaşlardan da yapılabilir.

Giysilerde cep ve cep yeri belirlenirken;

-Kumaş özelliklerine dikkat edilmelidir.

-Kişinin vücut hatları ile uyumlu olmalıdır

-El ve kol hareketleri düşünülmeli, cepler etkili kullanılacak şekilde yerleştirilmelidir.

-Cep ağzının genişliği, elle paralel büyüklükte olmalıdır.

-Cep torbası, amacına uygun olarak yeterli genişlikte olmalıdır.

-Cep ve cep kapakları giysi bütünü bozmayacak ölçüde olmalıdır. (Giyim Üretim Teknolojisi, 2011, 21 s)

2.4.1.1. Fleto cep:

Fleto cepler, cep uygulanacak kumaşın makas yardımı ile yarılarak ve bir cep torbasının astarlanarak meydana gelmesinden oluşur. Fleto cepler genellikle üst ve alt olmak üzere iki ayrı biye ile düzenli bir cep haline gelir. Tasarım özelliğine göre üst ve alt biyeler farklılık gösterebilir. Örneğin, alt biye kalın ve alt fleto ince olabilir. (Shoben, 1995, 351 s)

Resim 25: Fleto cep

Kaynak: (http://www.texsite.info/wiki/images/ID_1527.jpg)

2.4.1.2. Peto Cep:

Peto cep, ceket, yelek vb. giysilerin değişik yerlerinde kullanılan tek parça kapak görünümünde olan torbalı ceptir. Yelek cepte denilmektedir. Yelek cebi göğüs hizasına yerleştirildiğinde göğüs cebi ya da mendil cebi olarak da adlandırılır. (Shoben, 1995, 359 s)

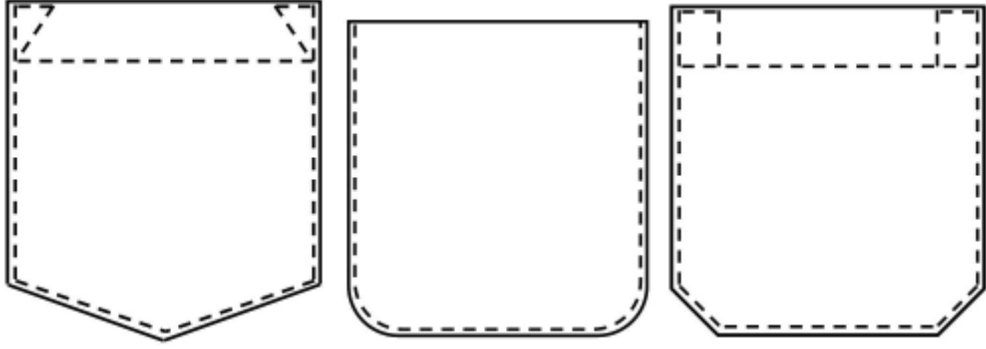
Resim 26: Peto cep

Kaynak: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı-GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ Ankara-2011

Peto cep modanın etkisi ile şekil değişimine uğramıştır. Gazeli peto cep, çımalı peto cep, çift iğne ile dikilen peto ceplerde uygulanabilmektedir.

2.4.1.3. Aplike cep

Aplike cep giysi üzerine dikilen ceptir. Kapaklı ve kapaksız olarak, aşağıda görüldüğü gibi veya farklı şekillerde çalışılabilir. Her türlü giysi çeşidinde kullanılabilir. Çalışması kolay olan ceplerdendir. (Aldrich,1995, 168 s)

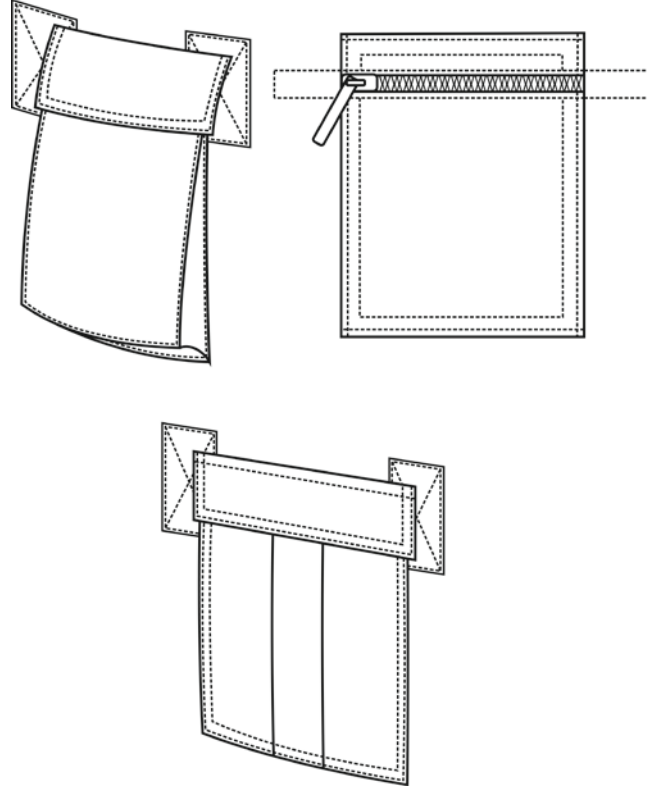
Şekil 25: Aplike cep örnekleri

Kaynak: .C. Milli Eğitim Bakanlığı-GİYİM ÜRETİM TEKNOLOJİSİ Ankara-2011

2.4.1.4. Körüklü cep

Körüklü cep, applike cep çeşitlerinden biridir. Derinliği olan ceptir. Cep kenarları düz veya yuvarlak olarak çalışılmaktadır. Spor giysilerde, üniformalarda, iş tulumlarında kullanılmaktadır.

Körüklü cepler çok farklı amaçlarla kullanılabilir. Bu nedenden dolayı farklı tasarım özellikleri de taşıyabilirler. Pilseli körüklü cepler yada fermuarlı körüklü cepler örnek olarak incelenebilir. (Aldrich,1995, 171 s)

Şekil 26: Körüklü, fermuarlı ve pilseli körüklü cep
Kaynak: (Aldrich,1995)

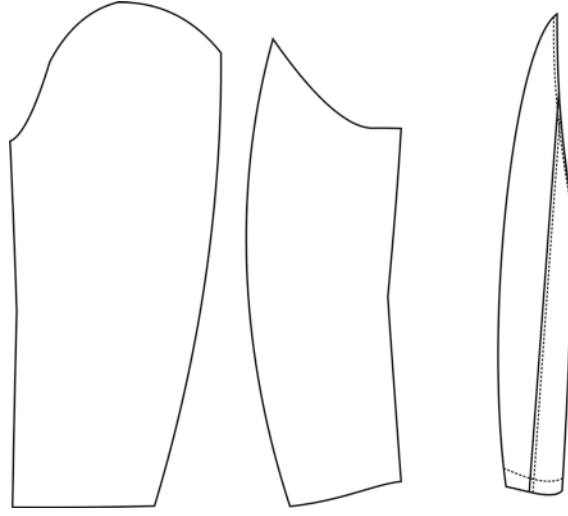
2.4.2. Kol

Giysi kolu, onu giyen kişinin kolunu kavrayan giysinin bir parçası olarak tanımlanabilmektedir. Ayrıca birçok moda tasarımcısına göre de giysinin en önemli parçalarından biri olarak kabul edilmektedir. Çünkü kollar, giysilerin en dikkat çekici bölümleridir ve kolların, giysi tasarımı yapılırken beden ile uyum içerisinde olması son derece önemlidir.[<http://encyclopedia.thefreedictionary.com/sleeves>]

2.4.2.1. Standart Kol

Standart kol formu ön ve arka beden ile kol parçalarının kol evi noktasından birbirine tutturulmasıyla oluşur. Standart kol kalıbı iki parçadan oluşmaktadır. İki parçadan oluşmasının sebebi kolun dirsek bölgesinden kıvrılmasıdır. Bu kıvrılma hareketine uygun olarak giyside kol kalıbı da eğimli olmalıdır. Eğimin sağlanması

amacı ile kol iki ayrı parçadan oluşur ve bu parçalar birleştirilerek kol formu elde edilir. (Aldrich,1995, 210 s)

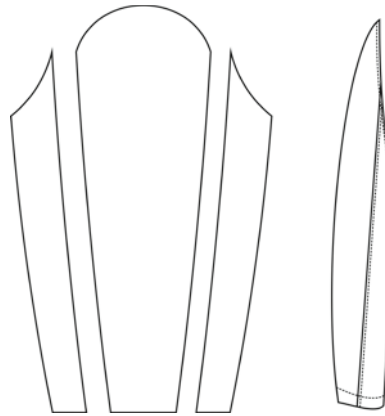

Şekil 27: standart kol kalıbı

Kaynak: (Aldrich,1995)

2.4.2.2. Üç parçalı kol:

Üç parçalı kol, standart kol kalıbından geliştirilen bir kol kalıbıdır. Üç parçalı kol kalıbında kolun ön ve arka kısımlarında ana parçadan ayrılan iki farklı parça bulunmaktadır. Bu üç parça birleşerek bütün bit kol kalıbı haline gelmektedir. (Aldrich,1995, 210 s)

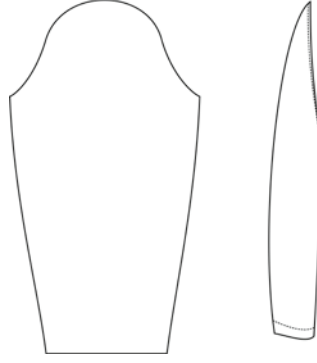

Şekil 28: Üç parçalı kol kalıbı

Kaynak : (Aldrich,1995)

2.4.2.3. Tek Parçalı Kol

Tek parçalı kol, standart kol kalıbından elde edilmektedir. Tek parçalı kolun standart kol ve üç parçalı koldan farkı bütün kolun tek bir parçadan oluşmasıdır. Bu kol çalışması genel olarak spor giysilerinde kullanılır. (Aldrich,1995, 211 s)

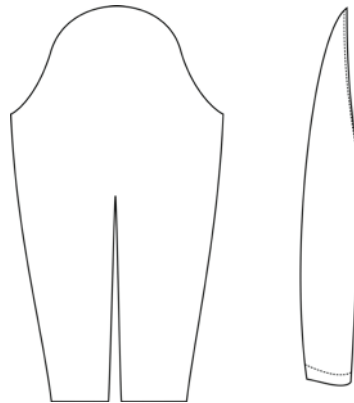

Şekil 29: Tek parçalı kol kalıbı

Kaynak: (Aldrich,1995)

2.4.2.4. Pensli Kol

Pensli kol, tek parçalı kol kalıbının geliştirilmiş halidir. Tek parçalı kol kalıbında oluşturulamayan kol eğimi, pensli kol kalıbındaki dirseğe kadar uzanan pens ile oluşturulmakta ve kolun bükülmesi için gerekli kabiliyet sağlanmaktadır. (Aldrich,1995, 211 s)

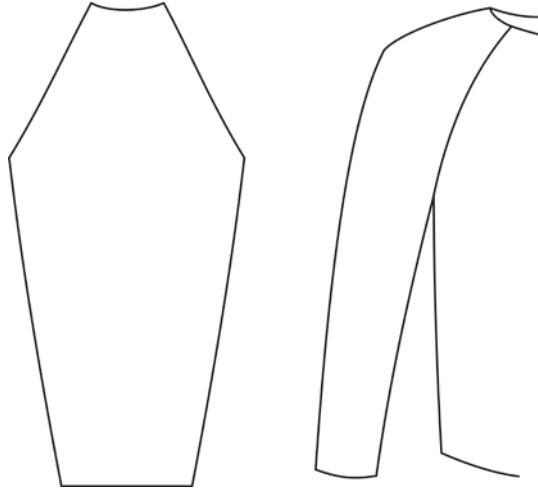

Şekil 30: Pensli kol kalıbı

Kaynak: (Aldrich,1995)

2.4.2.5. Reglân Kol

Reglân kol, kol kalıbının ön ve arka bedene birleştiği, kol evinin en alt noktasından omuzu da içerecek şekilde boyuna kadar uzanan kısımların kol kalıbına eklenerek bütünleşmesinden oluşur. Reglân kol daha çok spor kullanıma yönelik giysilerde uygulana bir kol şeklidir. Reglân kol, kol evinin rahatlatılması bakımından oldukça elverişli bir kalıp türüdür. (Aldrich,1995, 213 s)

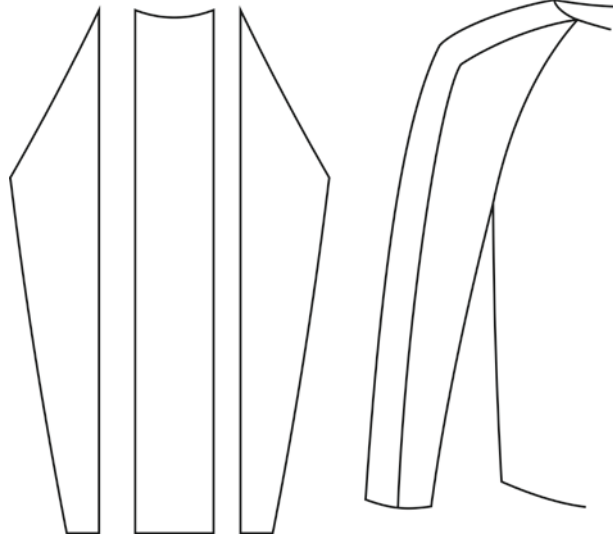

Şekil 31: Reglân kol kalıbı

Kaynak : (Aldrich,1995)

2.4.2.6. Parçalı Reglân Kol

Parçalı reglan kol, elde edilen bir reglan kol kalıbının omuzdan bileğe kadar uzanan kısmının ayrılması ve kol kalıbının üç ayrı parçaya ayrılmasıyla meydana gelir. (Aldrich,1995, 213 s)

Şekil 32: Parçalı reglân kol kalıbı

Kaynak : (Aldrich,1995)

2.4.3. Yaka

Yaka formları belirli zamanlarda büyümüş, belirli zamanlarda küçülmüştür. Yaka formlarının bu hareketleri modanın da bir yansıması olarak nitelendirilebilir. Bu büyüme ya da küçülmeler bazı zamanlarda kişilerin bireysel istekler ya da tasarımcılar özel istekleriyle olsa da çoğu zaman bir moda hareketinin etkisinde gerçekleşmiştir.

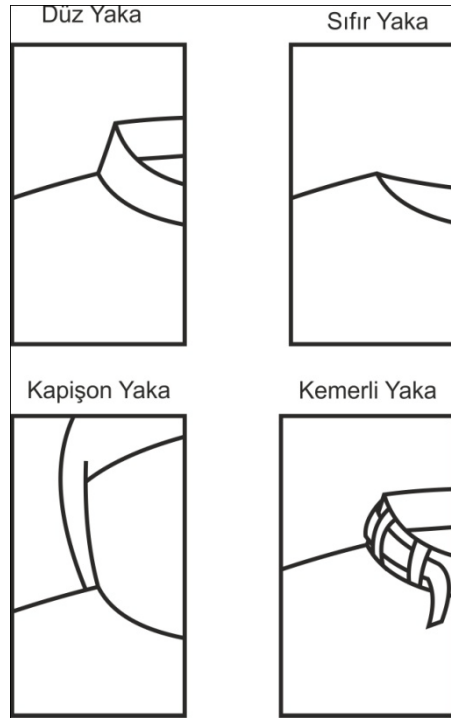
İyi bir yaka, omuzun genişliğinin 5/2 hizasını geçmemelidir. Bu oran aynı zamanda altın orandır. Bu oranlamanın yanı sıra yaka tasarımında bütünün bir parçası olan yaka, bütünün de genel hareketlerine sadık kalmalı ve uyumu bozmamalıdır.

Klasik ceket yakaları ile spor ceket yakaları tarihte benzerlik göstermektedir. Ancak modanın da etkileriyle yaka formları özellikle günümüzde klasik ile spor arasındaki ayrımın daha kolay yapılmasını sağlamaktadır. Aşağıdaki yaka formları bu durumu göstermektedir. (McCunn, 1977, 281 s)

Şekil 33: Klasik Ceket Yakası Örnekleri

Kaynak : (McCunn, 1977)

Şekil 34: Spor Ceket Yakası Örnekleri

Kaynak : (McCunn, 1977)

2.5. Giysi Tasarımında Fonksiyonellik

Bir giysinin ergonomik ve giyim konforu özelliklerini taşıması gerekmektedir. Tasarımcılar bir giysiyi tasarlarken pek çok ilkeye önem verirler. Bu ilkeler estetik unsurlar moda renk sitil ve benzeridir. Standart ölçülere uygunluk, kumaş özellikleri kullanım yeri ve amacı gibi. Ancak giysilerin çoğunluğunda ve özellikle fonksiyonel giysilerin tasarımında, giysinin iyi uyum ve hareket serbestliği sağlaması beklenir. Bu amaç ancak insan bedenini iyi tanımakla sağlanabilmektedir. Durağan haldeki beden hareket halindeyken ölçüleri ve hareket alanlarını iyi bilmekle başarı sağlanabilir (Mete, 1990)

Giyim konforunu tanımlaya için dört önemli faktör bulunmaktadır. Bunlar Moda, hissetmek-dokunmak, uyum ve fonksiyonelliktir.

1.5.1. Moda

Moda, bir nesnenin, bir yaşam tarzının, bir coğrafyanın, bir giyim tarzının ve bunun gibi olguların birden bire popülerleşmesi ve hızlı bir şekilde tüketilmesidir. Moda grup moralini ve birbirine bağlılığını sağlamada ve bunu devam ettirmede kilit rol oynamaktadır. (Hakko, 2011, 15s)

2.5.2. Hissetme-dokunma duygusu

Giysi ile ilgili iki farklı hissi vardır. Kumaşın başparmak ve diğer parmaklar arasında tutulduğu zamanda karakterize edilen ve giysi giyildiği zaman giysinin ten ile temas ettiği zamanda giyen kişi tarafından hissedilen his olarak iki grup da incelenmektedir. Kumaş içerisindeki nem durumu ten ve kumaş ile ten arasındaki temas noktalarını ve nemin kumaş içerisinde biriktikçe nasıl değişimlere uğradığını içermektedir.

2.5.3. Uyum

Konfora tamamen zıt olan kavramları bile içerebilecek şekilde moda faktörü ile alakalı olabilir. Ayrıca hissetme faktörleri ki burada malzemenin doğasının tene karşı uyguladığı basınçla birleştiği hissede içermektedir. Bununla birlikte uyum tene rahatsız edici seviyede uygulanan basınç veya vücudun hareketini kısıtlayan veya hareket çabasının artmasına neden olan bir etkidir.

2.5.4. Fonksiyon

Isı dengesini sağlamak için ideal giyim aslında hiç giyilmemektir. Buna rağmen kendine güvenin akranları içerisinde kimlik bulma ve arkadaş ilgisini çekmenin yanında giyinmenin temel fonksiyonlarından biride korunmadır. İstenmeyen ısı kaybı veya artışına karşı korunma önlemidir. Bunun yanı sıra fonksiyonel olarak nitelendirilebilecek birçok faktör bulunmaktadır. Güneş ışınlarından korunma, koku güzelleştiricilik, güç tutuşurluk ve buruşmazlık gibi teknik tekstil ürünlerinin sağlamış olduğu rahatlıklar da örneklendirilebilir. (Goldman, 1977)

Ayrıca giysinin kullanıcıya rahat bir kullanım sağlaması da gerekmektedir. Bunun için önerilen bir yöntem giysilerin kalıpsal özelliklerinin vücudun hareketlerine uyumluluğunun geliştirilmesi olabilir. Kalıpsal özellikler olarak klasik bir ceket kalıbını ele alacak olursak, klasik ceket kalıbı vücudun ölçülerine uyumlu olsa bile günlük yaşamdaki kullanımda ve günlük iş hayatın temposunda vücudun hareket kabiliyetine uyum sağlayamayabilir. Bu durumun giderilmesi amacı ile kalıbın sorunlu bölgeleri tespit edilmeli ve geliştirilmelidir.

3. BÖLÜM

ERKEK SPOR CEKET KALIBI OLUŞTURULMASI, KONFOR ARTTIRICI KALIP ÖNERİLERİ ve ÖNERİLEN KALIPLAR İLE KOLEKSİYON HAZIRLAMA

3.1. Erkek Spor Ceket Kalıbı Oluşturulması

Klasik ceket kalıbı baz alınarak ve spor kullanımı göz önüne alarak bir takım değişiklikler ile spor ceket kalıbı oluşturulmaktadır. Bu bölümde kalıp denemeleri yapılmıştır.

3.1.1. Spor Ceket, Ön Kalıbının Oluşturulması

Spor ceketler vücudun hareketlerine elverişli olmalıdır. Bu nedenle temel ceket kalıbındaki bazı öğelerin spor ceket kalıbında yer almaması veya temel ceket kalıbında olmayan bazı öğelerin spor ceket kalıbında yer alması gerekmektedir.

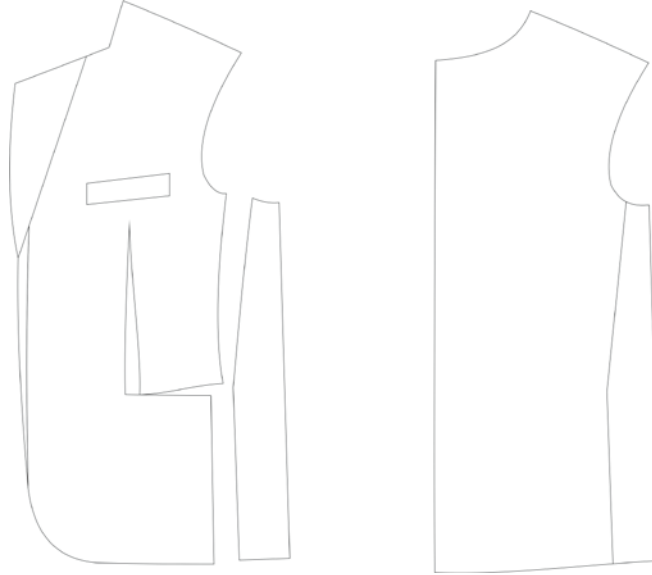
Temel ceket kalıbının ön parçasındaki pensler ve cepler spor kullanıma uygun olmadığı düşünülerek, moda eğilimleri de bulundurularak yeniden şekillenmelidir. Bu nedenle öncelikle temel ceket kalıbının spor kullanıma uygun olmayan öğeleri ortadan kaldırılmalıdır.

Temel ceket ön kalıbının orta kısmında bulunan pens ve temel ceket kalıbının yan kısmından arka kısmına uzanan ara parça düzenlenmelidir. Önden arkaya doğru uzanan parça hem ön hem de arka kalıbın birleştiricisi olduğundan her iki kalıba da eklenmelidir. Ancak bu eklenme tamamen değil yan parçanın ikiye bölünerek birleşmesi yoluyla olmalıdır. (Aldrich, 1995, 229 s)

Şekil 35: Temel ceket kalıbı barçaları

Kaynak: (Aldrich,1995)

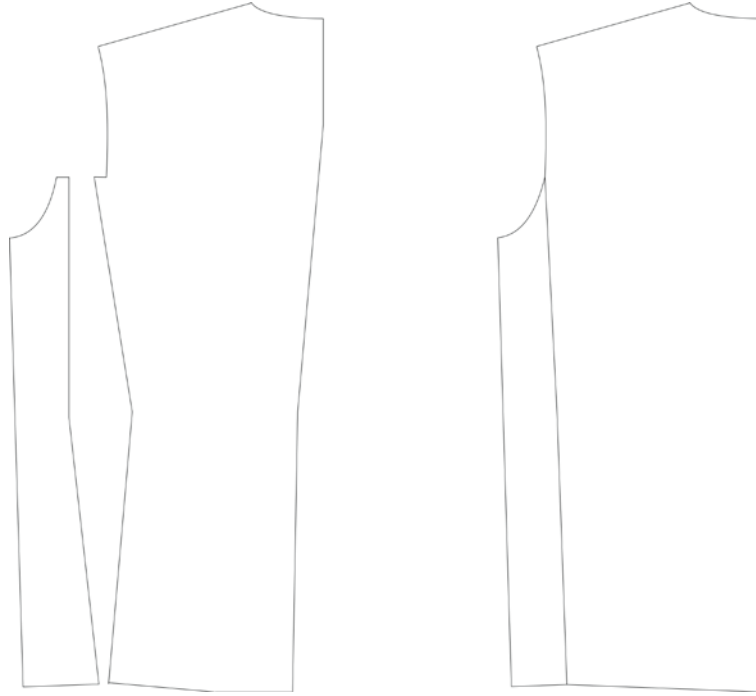
Şekil 36: Temel ceket kalıbından spor ceket ön kalıbı oluşturma

Kaynak: (Aldrich, 1995)

Şekil 35 ve şekil 36'da görüldüğü üzere temel ceket kalıbının pensleri iptal edilmiş, yaka kısmı düzleştirilmiş, yan parça önce parçalanarak ön kalıba eklenmiş ve cepler iptal edilmiştir. Spor ceketlerde cep kullanım amacına ya da tasarım niteliğine göre şekil değiştirebilmektedir. Bu nedenle temel kalıp üzerinde herhangi bir cep işaretlemesi yapılmamaktadır.

3.1.2. Spor Ceket, Arka Kalıbının Oluşturulması

Spor ceket ön kalıbının oluşturulmasındaki yöntem arka kalıbının oluşturulmasında da izlenmelidir. Fakat arka kalıpta dikkat edilmesi gereken nokta, arka kalıpta arka ortaya gelen kısımda, arka kalıbın iki parça olarak üretilmesinden dolayı ve vücuda uygunluk gereği bel kısmındaki oyuntunun arka ortada oluşturulmasıdır. Bu noktanın yok edilmesi aşamasında bu oyuntu için temel kalıba verilen pay arka kalıbın yanlarına pens kaydırma yöntemi ile mümkündür. Yine aynı şekilde yan parçanın arka kısmına eklenmesi gerekmektedir. (Aldrich, 1995, 231 s)

Şekil 37: Temel ceket kalıbından spor ceket arka kalıbı oluşturma

Kaynak: (Aldrich, 1995)

3.1.3. Spor Ceket, Kol ve Yaka Kalıbının Oluşturulması

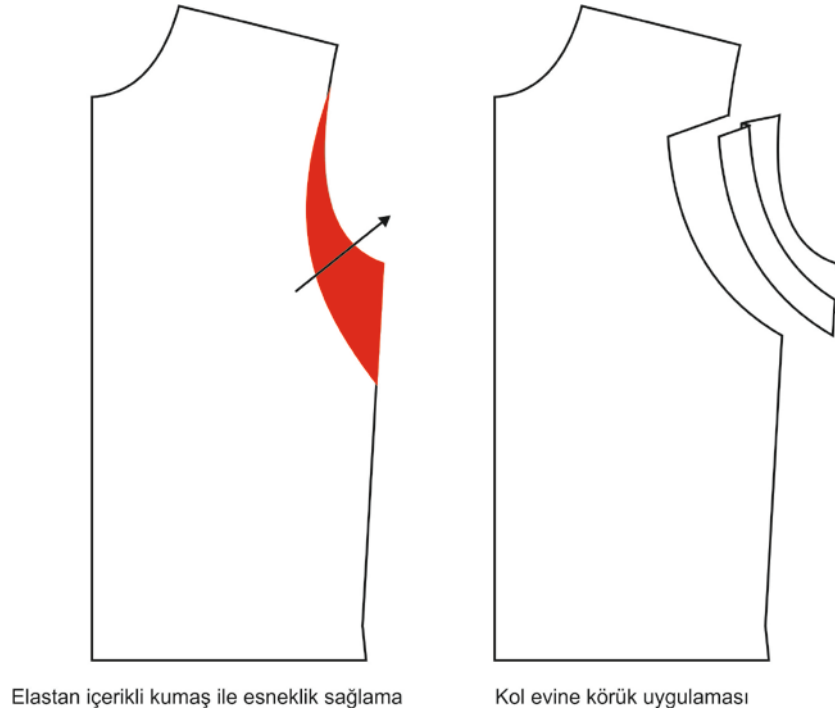
Temel ceket kol ve yaka kalıbı baz alınarak spor ceket kol ve yaka kalıbı oluşturulmalıdır. Ancak gerek moda gerekse ihtiyaçlar doğrultusunda kol ve yaka kalıp formları çok farklılaşabilmektedir. Bu bağlamda spor ceket kol ve yaka formları tasarım özelliğine göre değişebileceğinden dolayı kol ve yaka kalıplarının genel olarak incelenmesi gerekmektedir. 2.Bölüm’ de “Ceket Tasarımında Kullanılan Fonksiyonel Birimler” kısmında kol ve yaka kalıpları incelenmiştir.

3.2. Erkek Spor Ceket Kalıbında Kullanım Kolaylığını Arttırıcı Kalıp Önerileri

Günlük giysilerin kullanım yerleri ve kullanım amaçları özellikle büyük şehirlerde yaşayan insanların günlük hayatlarındaki yaşam tarzları ve hayat tempolarına göre şekillenmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde yoğun bir tempoda ilerleyen hayatın içerisinde kullanılan giysilerinde bu tempoya göre şekillenmesi ve kullanım kolaylığı yaratıcı fonksiyonel öğeleri üzerinde taşıması gerekmektedir. Araştırmanın çerçevesi içerisinde yer alan erkek spor ceketlerinin kullanım kolaylığını arttırmak amacı ile bir takım kalıp önerileri getirilmektedir.

3.2.1. Spor Ceket Kalıbında Kol Evi Önerisi

Spor ceket kalıbında bulunan kol evi yapısı her ne kadar vücudun yapısına uygun olsa da kolun yukarıya, aşağıya, sağa ve sola hareketlerinde koltuk altında bir gerginlik yaratmaktadır. Bu sorunun giderilmesi için Dokuma kumaşlarda uygulanması mümkün olan körü yapısı önerilebilir. Bu körük yapısı elastan içerikli kumaşlarla da elde edilebilir.

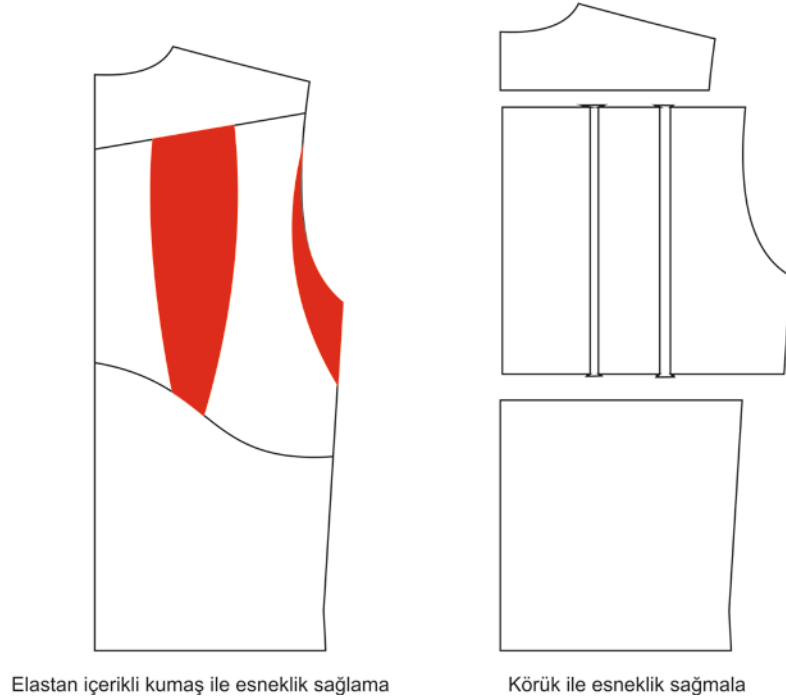

Şekil 38: Elastan İçerikli Kumaş ve Körük Uygulamaları

(Deneysel Çalışma)

3.2.2. Spor Ceket Kalıbında Sırt Bölgesi Önerisi

Günlük Kullanım sırasında kolun öne hareketi ve bedenin öne doğru eğilmesiyle sırt kısmında oluşan gerilimin giderilmesi için yine kol evinde uygulanan körük uygulaması önerilebilmektedir. Ancak bu uygulama sırt bölgesinin tamamında değil, kürek kemiklerinin hareket esnasında dışa doğru hareket ettiği bölgelerde uygulanması hem estetik açıdan hem de kumaş sarfiyatı açısından önemli faydalar sağlayacaktır.

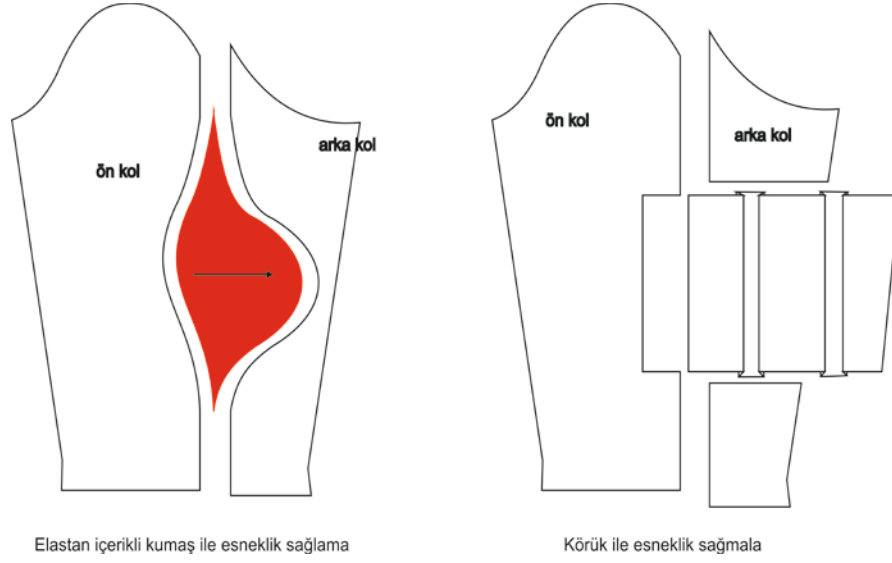

Şekil 39: Elastan İçerikli Kumaş ve Körük Uygulamaları

(Deneysel Çalışma)

3.2.3. Spor Ceket Kalıbında Dirsek Bölgesi Önerisi

Dirsek bölgesi ceketlerin hemen hemen en çok gerilime maruz kalan bölgesidir. Çünkü bedenin ceket içersindeki en fazla hareket eden bölgesi dirsektir. Bu bağlamda dirsek bölgesine dikkat çekmek gerekmektedir. Bir farklı gerekçe ise kolun ceket kolu içersinde hareketi sırasında dirseğin küçük kaymalarla sabit kalmadığıdır. Bu nedenle dirsek bölgesine getirilecek rahatlama payları ve kalıp çalışmaları daha genişletilerek uygulanmalıdır.

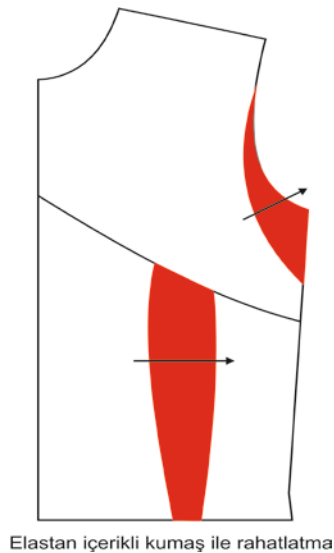

şekil 40: Elastaan İçerikli Kumaş ve Körük Uygulamaları

(Deneysel alışma)

3.2.4. Spor Ceket Kalıbında Göbek Bölgesi nerisi

Erkek spor ceket kalıbının önemli bir bölgesi de göbek bölgesidir. Göbek bölgesinin de tıpkı sırt bölgesinde olduğu gibi rahatlatılması amacı ile bir takım öneriler getirilebilir. Örneğin göbek bölgesinin rahatlatılması için belirli yerlere elastaan içerikli kumaşlarla rahatlatma sağlanabilir.

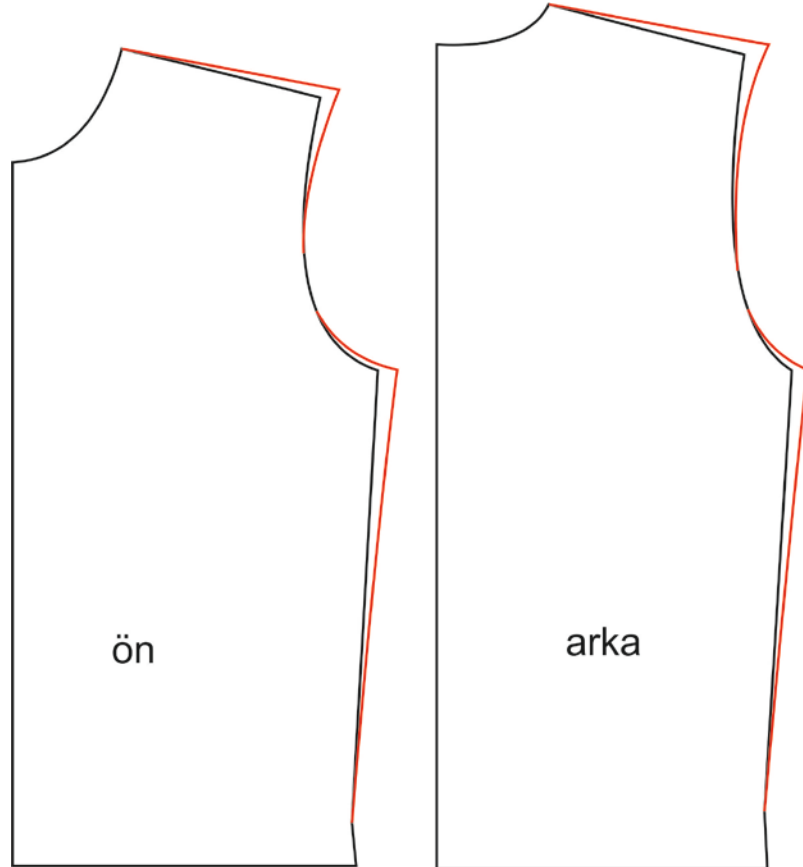
şekil 41: Elastaan İçerikli Kumaş İle Rahatlatma

(Deneysel alışma)

3.2.5. Spor Ceket Kalıbında Yan ve Omuz Rahatlatma Önerisi

Spor ceket kalıbında daha önceden bahsedilen rahatlatmaların yanı sıra bir takım genel rahatlatma payları da verilmesi gerekebilir. Kol ve kol evinde yapılan rahatlatmalar kolun rahat hareket etmesini sağlamaktadır fakat bu rahatlatma kolun yukarıya ve dirseğin kıvrılmasına yönelik olduğu için kolun aşağıya hareketini rahatlatmamaktadır. Bu sorunun ortadan kaldırılması amacı ile omuz genişletilebilir.

Yine aynı şekilde spor ceket kalıbı üzerinde yan dikiş yerlerinde bir takım rahatlatmalar gerekmektedir. Bunun sebebi az da olsa sağa ve sola eğilmelerde ve kolun yukarıya hareketinde kalıbın bedene uyumsuz hale gelmesidir. Giderilmesi amacı ile bir miktar genişletilmesi önerilebilir.

Şekil 42: Omuz ve Yan kesimde Rahatlatma Önerisi

(Deneysel Çalışma)

3.3. Önerilen Çözümler Doğrultusunda Koleksiyon Hazırlama

3.3.1. Koleksiyonun Teması

Çoğu insana göre giydikleri sadece bir giysi değildir. Kimisine göre bir statü göstergesi, kimisine göre bir yaşam tarzı göstergesi, kimisine göre gösteriş, kimisine göre sosyal sınıf göstergesi v.b. dir. Bana göre ise giysi sadece aciz oluşumuzun sonucu olarak kullandığımız eşyalardır. Giysiler bize değil biz giysilere şekil vermeliyiz. Biz giysinin yapısına bürünmek yerine onları kendi formumuza sokmalıyız. Bu nedenle bedenimizi iyi tanımalı ve bedensel "HAREKET"lerimizimize uygun giysiler üretmeliyiz.

Bu düşünce çerçevesinde koleksiyonun teması MOVEMENT(Hareket) olarak şekillenmiştir. Bu ismin seçilmesinde en büyük etken araştırmanın genel yapısı itibari ile erkek spor ceket kalıbına, hareket etmeyi ve kullanımı kolaylaştırmak amacı ile değişikliklerin uygulanmış olmasıdır.

Hareket fizikte, sıfırdan büyük kütleli herhangi bir cismin yatay, dikey veya her iki düzlemde birden bu düzlemlerdeki sabit bir noktaya göre pozisyonunun zaman fonksiyonuyla değişmesini ifade eden kavramdır. Bu bağlamda erkek spor ceket kalıbında hareket kabiliyetini arttırmak amacı ile önerilen kalıp değişiklikleri tamda bu kavramın içeri doldurmaya yönelik haldedir.

Koleksiyonda bulunan erkek spor ceketlerinin tasarım aşamasında kolun yukarıya, aşağıya hareketleri, dirseğin kıvrılması ve yuvarlak hareketleri, üst bedenine öne, yana yada arkaya doğru hareketleri gibi temel üst beden hareketlerinin rahat bir şekilde icra edilebilmesi amacı ile oluşturulan kalıp çalışmaları baz alınarak HAREKET-MOVEMENT teması altında bir erkek spor ceket koleksiyonu hazırlanmıştır.

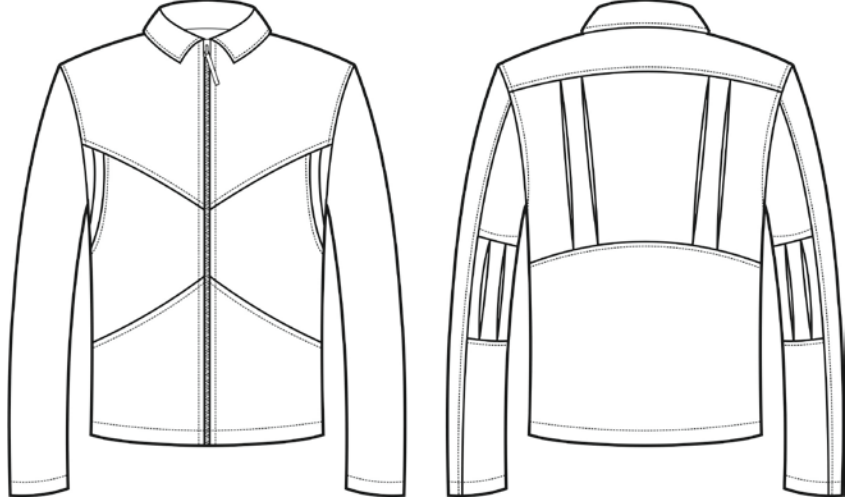
3.3.2. Koleksiyon Hazırlığında Kullanılan Materyaller

Öneriler doğrultusunda kumaş seçimleri yapılmıştır. Bu kumaşlar; siyah %100 pamuk gabardin, lacivert %100 pamuk gabardin, gri %1 elasthan-%99 pamuk gabardin, lacivert %3 elasthan-%97 pamuk ve siyah %4 elasthan-%96 pamuk gabardin kumaşlardır. Bu kumaşların kullanıcı tarafından yıkanması yada üretim sırasında yıkanması sonucu farklı çekme özelliği göstereceği göz önünde bulundurularak, üretim yapılmadan önce kumaşların ayrı ayrı yıkanarak çektirilmesi gerekmektedir. Ceketlerin kapama aksesuarı olarak farklı materyaller kullanılmıştır.

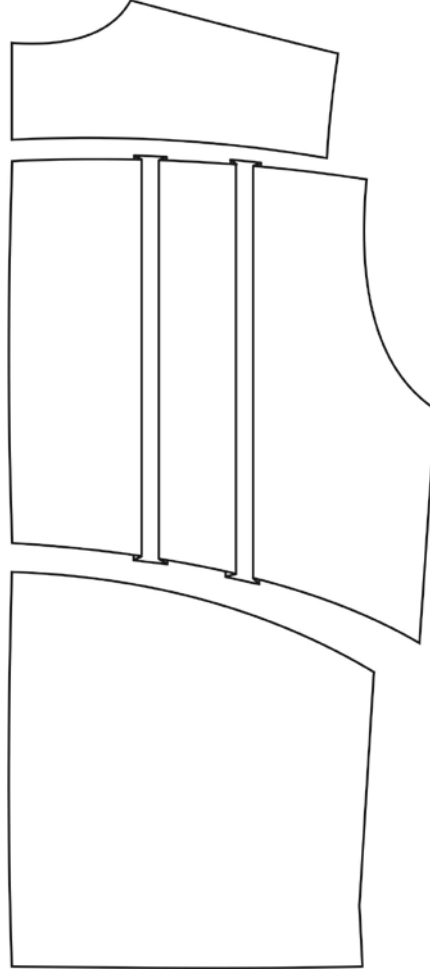
Fermuar ve düğmeler ile kapama sağlanmıştır. Ceketlerde tamamen süsleme amacı ile bazı bölgelerde süs aksesuarları da yer almaktadır. Bu süs aksesuarları metal çakma düğmeler ve bir dikiş tekniği olan punterez dikişlerinden oluşmaktadır.

3.3.3. Tasarımlar ve Tasarım Kalıpları

3.3.3.1. Koleksiyon Çalışması Tasarım 1

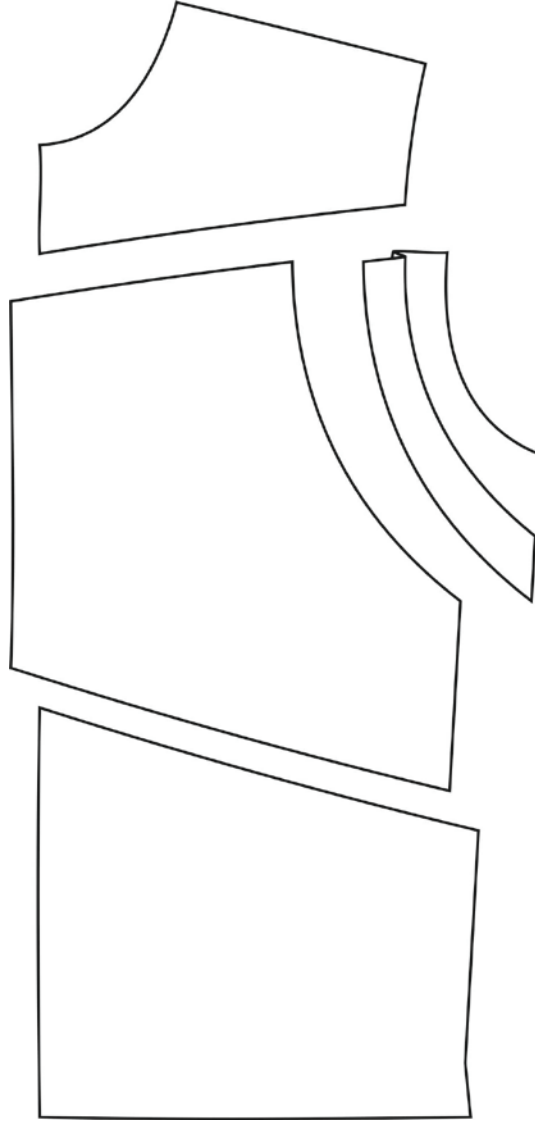

Şekil 43: Tasarım 1 Teknik Çizimi

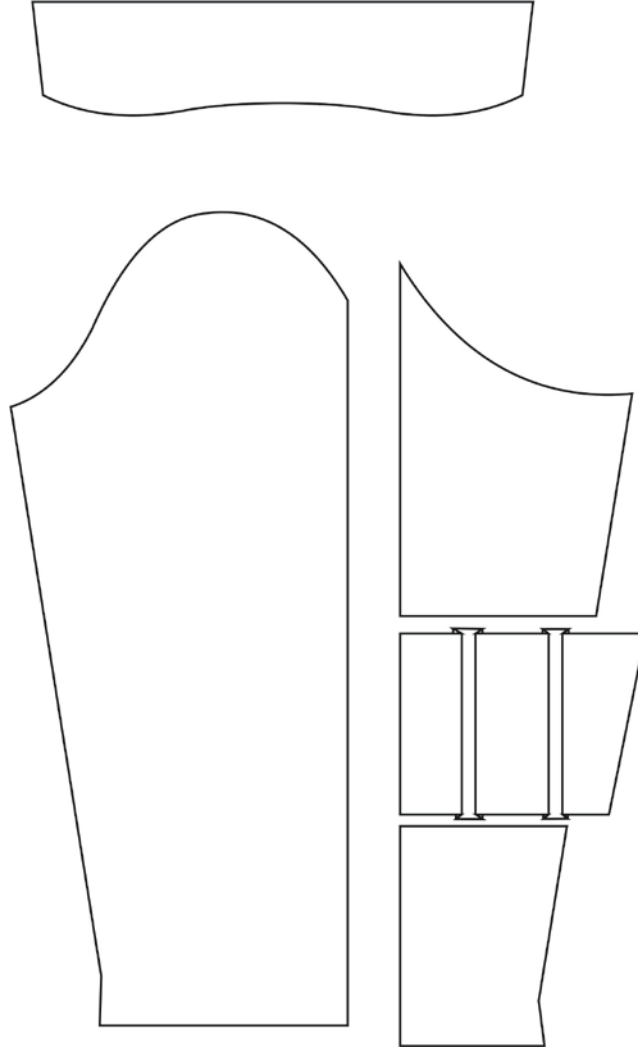
Şekil 44: Tasarım 1 Kalıbı-Arka

Yukarıdaki arka beden kalıbında sırt bölgesinde parçalar görülmektedir. Bu parçalar koleksiyon temasına uygun şekilde kolun öne hareketinde ve ya eğilip kalkma sırasında sırtta ve özellikle kürek kemiklerinin bulunduğu bölgede meydana gelecek gerilmeleri azaltmak amacı ile körük ile esneklik sağlanmıştır.

Şekil 45: Tasarım 1 Kalıbı-Ön

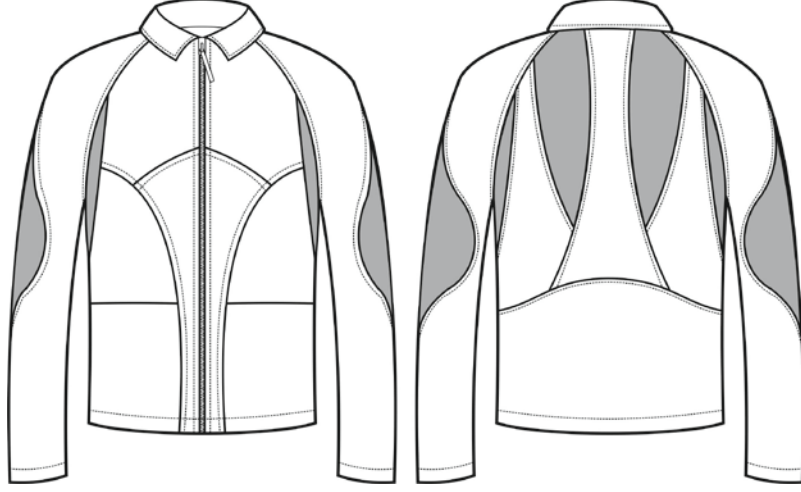
Arka kalıpta olduğu gibi ön kalıpta da körük ile rahatlatma hedeflenmiştir. Bu doğrultuda Koltuk altında körük ile bir rahatlatma sağlanmıştır. Ön kalıp üzerindeki alt parçada gizli cep uygulaması da yer almaktadır.

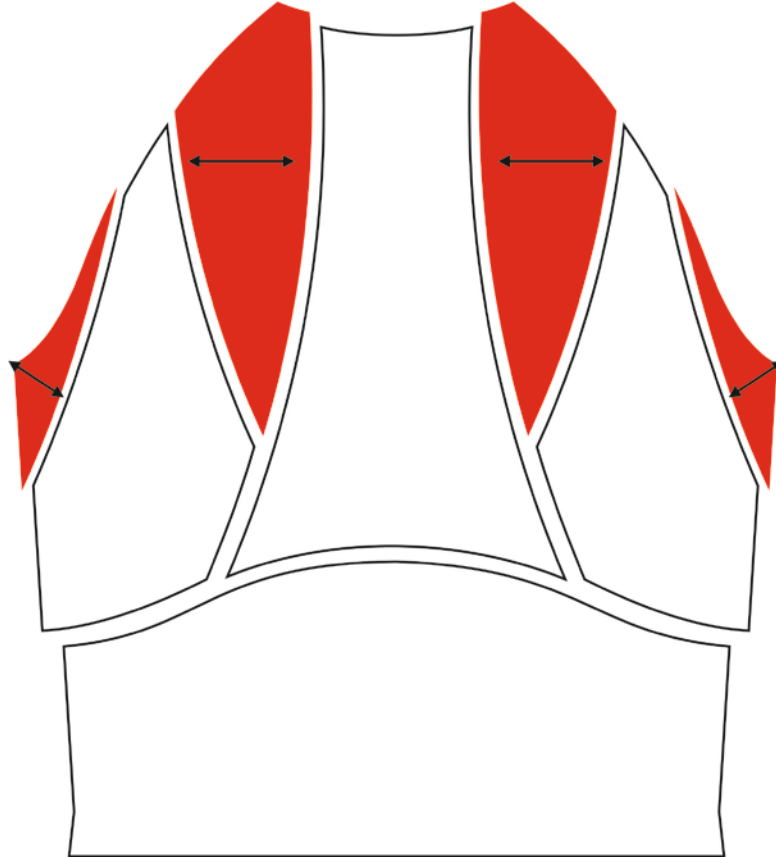
Şekil 46: Tasarım 1 Kalıbı-Yaka ve kol

Kol kalıbında dirseğin yeri tespit edilmiş ve dirseğin hareketlerini rahatlatmak amacı ile gerekli bölgeye körük uygulaması yapılmıştır. Bu uygulama ön kol kalıbında değil sadece arka kol kalıbında dirsek bölgesinin tamamında yer almaktadır.

3.3.3.2. Koleksiyon Çalışması Tasarım 2

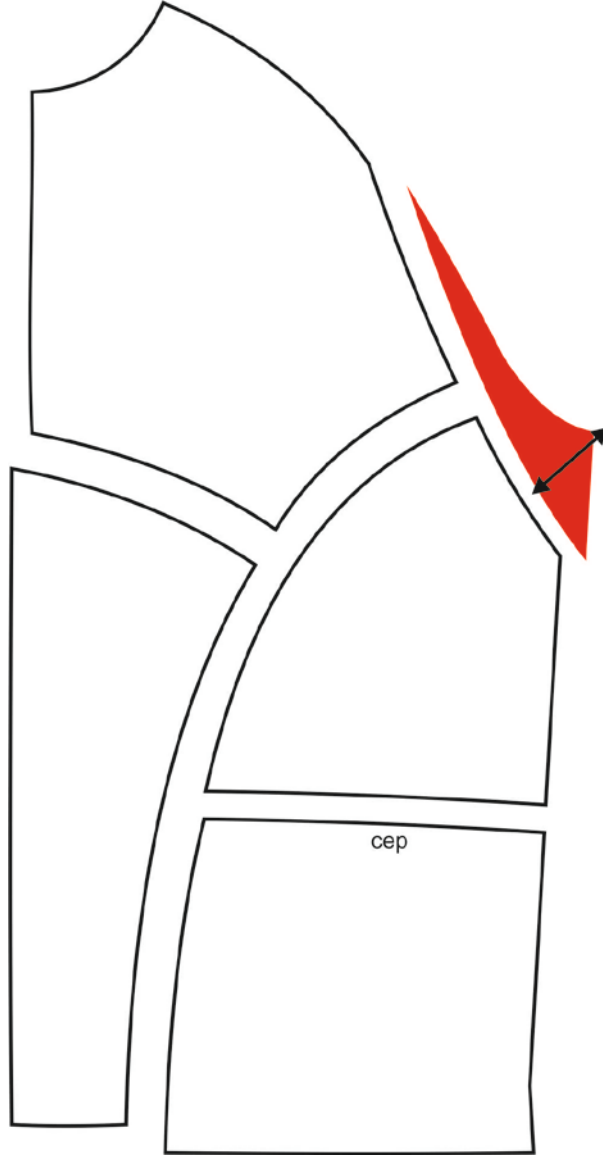

Şekil 47: Tasarım 2 Teknik Çizimi

Şekil 48: Tasarım 2 Kalıbı-Arka

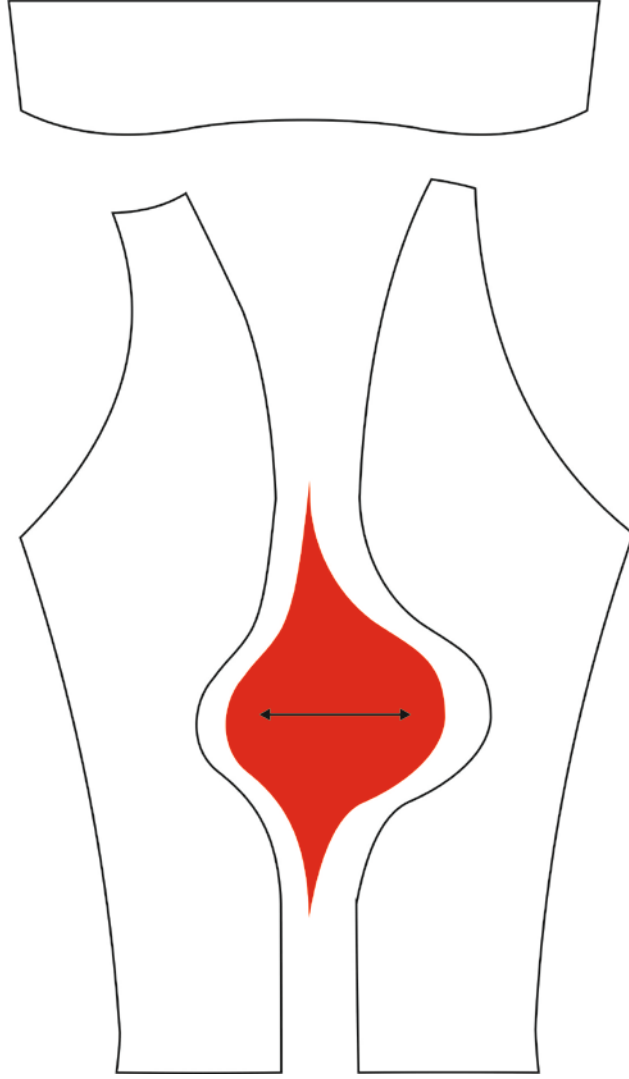
Yukarıdaki kalıpta kırmızı ile gösterilen bölgelerde elastan içerikli gabardin kumaşlar kullanılmıştır. Kırmızı bölgelerdeki siyah ok işaretleri kumaşın hangi yöne doğru esneklik gösterdiğini işaret etmektedir. Elastan içerikli gabardin kumaş koltuk altında ve sırt kısmında, koleksiyon temasına uygun şekilde hareketi kolaylaştırmak amacı ile uygun yerlere yerleştirilmiştir.

Şekil 49: Tasarım 2 Kalıbı-Ön

Arka kalıpta olduğu gibi kırmızı ile gösterilen bölgeler elastan içerikli gabardin kumaştan üretilmekte ve siyah ok işareti esnemenin yönünü göstermektedir. Ön

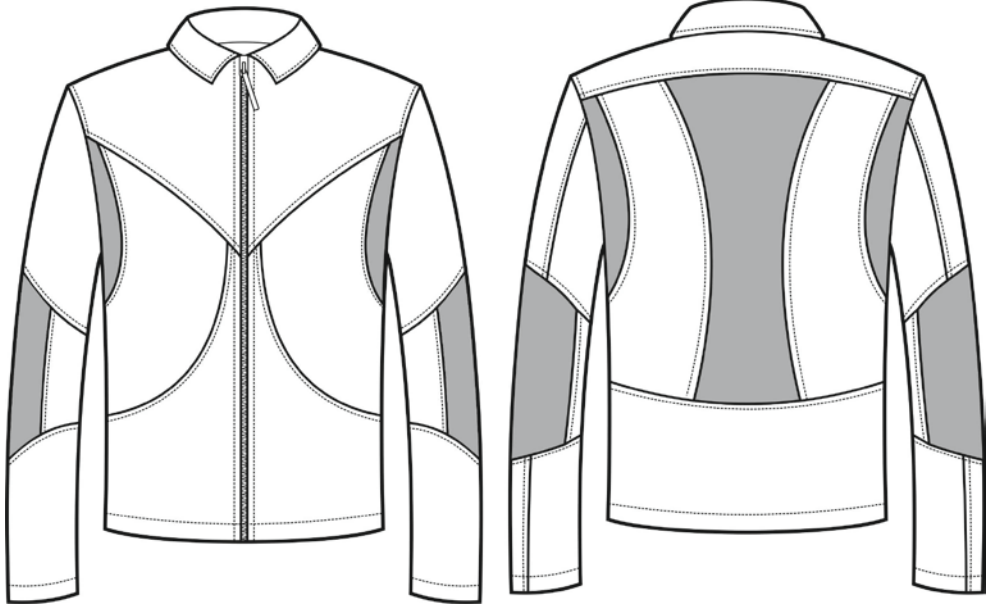
kalıbın alt parçası tamamen cep olarak tasarlanmış ve düküm işlemi sonunda bütünün bir parçası olarak görülmektedir.

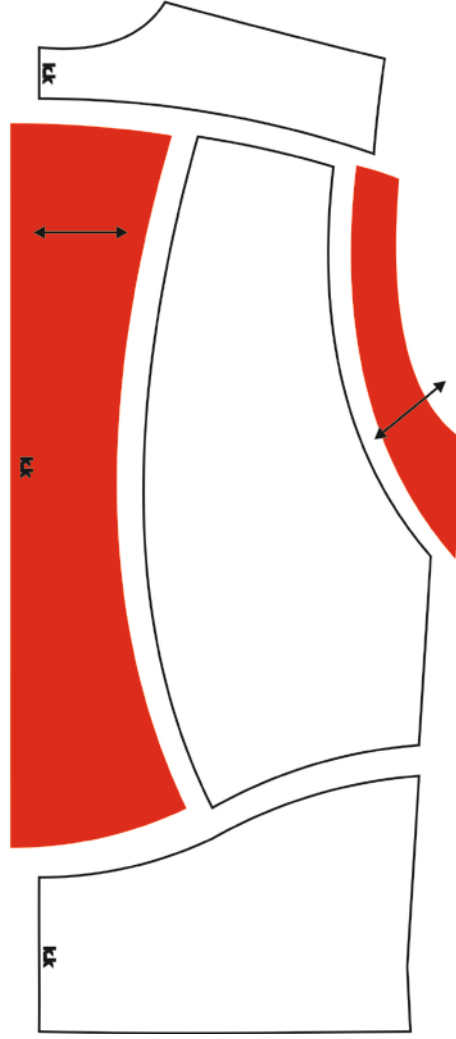
Şekil 50: Tasarım 2 Kalıbı-Kol ve Yaka

Arka ve ön kalıplarda olduğu gibi kol kalıbında da kırmızı bölge elastan içerikli gabardin kumaştan üretilmekte ve siyah ok esnemenin yönünü göstermektedir. Esnek kumaş ön kol kalıbın $\frac{1}{4}$ lük kısmını kaplarken arka kol kalıbının $\frac{4}{3}$ ünü kaplamaktadır. Bunun sebebi dirseğin arka kol kalıbı ve ön kol kalıbı arasındaki yerinden kaynaklanmaktadır. Bu esnek kumaş dirseğin kıvrılma ve yuvarlak hareketlerini kolaylaştırmak amacı ile uygun yere yerleştirilmiştir. Tasarım temasına uygun olacak şekilde hareketli ve yuvarlak bir kesime sahiptir

3.3.3.3. Koleksiyon Çalışması Tasarım 3

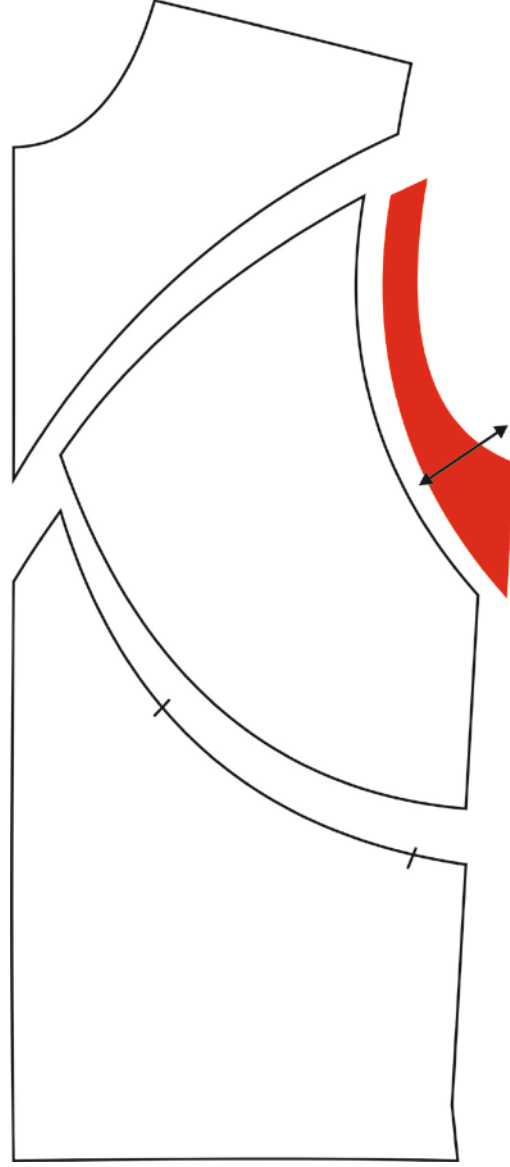

Şekil 51: Tasarım 3 Teknik Çizimi

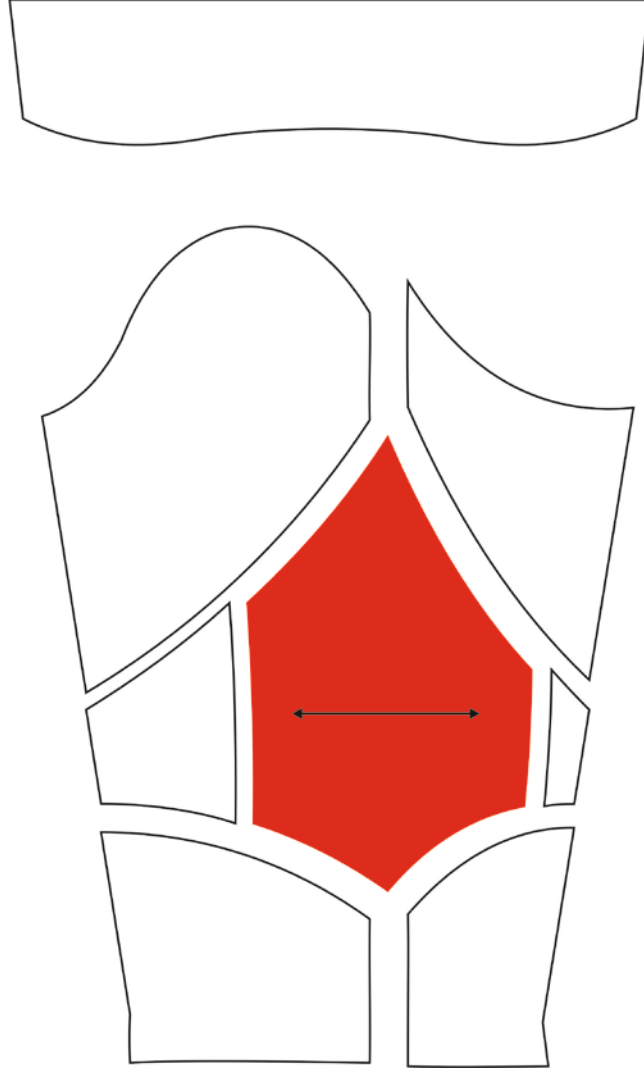
Şekil 52: Tasarım 3 Kalıbı-Arka

Yukarıdaki kalıpta kırmızı ile gösterilen bölgelerde elastan içerikli gabardin kumaşlar kullanılmıştır. Kırmızı bölgelerdeki siyah ok işaretleri kumaşın hangi yöne doğru esneklik gösterdiğini işaret etmektedir. Elastan içerikli gabardin kumaş koltuk altında ve sırt kısmında, koleksiyon temasına uygun şekilde hareketi kolaylaştırmak amacı ile uygun yerlere yerleştirilmiştir. Arka ortaya denk gelen bölgelerdeki K.K. yazısı Kumaş katı anlamına gelmektedir.

Şekil 53: Tasarım 3 Kalıbı-Ön

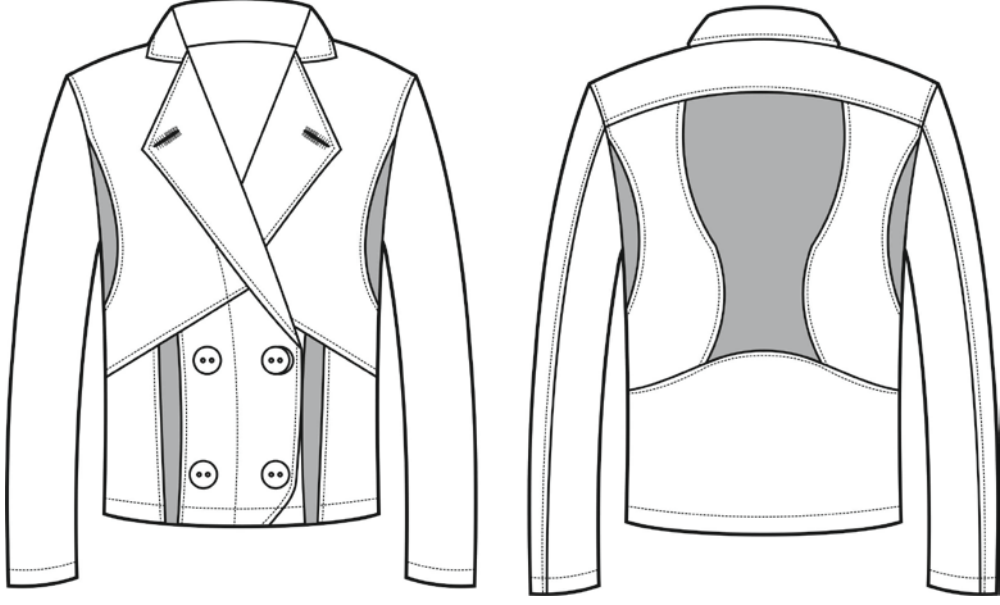
Arka kalıpta olduğu gibi kırmızı ile gösterilen bölgeler elastan içerikli gabardin kumaştan üretilmekte ve siyah ok işareti esnemenin yönünü göstermektedir. Ön kalıbın alt parçasında görülen iki çıt yeri dikim esnasında çıtların bulunduğu yerde bir cep olduğunu göstermektedir. Kalıpta oluşturulan kesimler yine koleksiyon temasına uygun şekilde tasarlanıp belirlenmiştir.

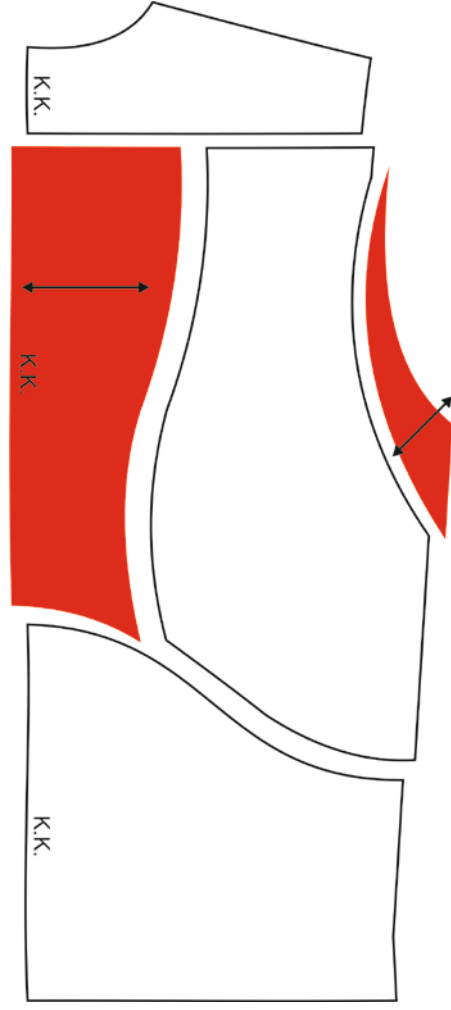
Şekil 54: Tasarım 3 Kalıbı-Kol ve Yaka

Arka ve ön kalıplarda olduğu gibi kol kalıbında da kırmızı bölge elastan içerikli gabardin kumaştan üretilmekte ve siyah ok esnemenin yönünü göstermektedir. Esnek kumaş ön kol kalıbın $\frac{1}{4}$ lük kısmını kaplarken arka kol kalıbının $\frac{4}{3}$ ünü kaplamaktadır. Bunun sebebi dirseğin arka kol kalıbı ve ön kol kalıbı arasındaki yerinden kaynaklanmaktadır. Bu esnek kumaş dirseğin kıvrılma ve yuvarlak hareketlerini kolaylaştırmak amacı ile uygun yere yerleştirilmiştir. Bu tasarımda diğer kol kalıplarından farklı olarak yuvarlak hatlara sahip bir kesim değil tasarımın bütününe ve dikim işleminin rahatça gerçekleştirilebilmesine yönelik olarak ön ve arka kol kalıpları 3 farklı bölgeden parçalara ayrılmıştır. Bu ayrılık dikimi kolaylaştıracağı gibi tema doğrultusunda tasarıma da hareket katmaktadır.

3.3.3.4. Koleksiyon Çalışması Tasarım 4

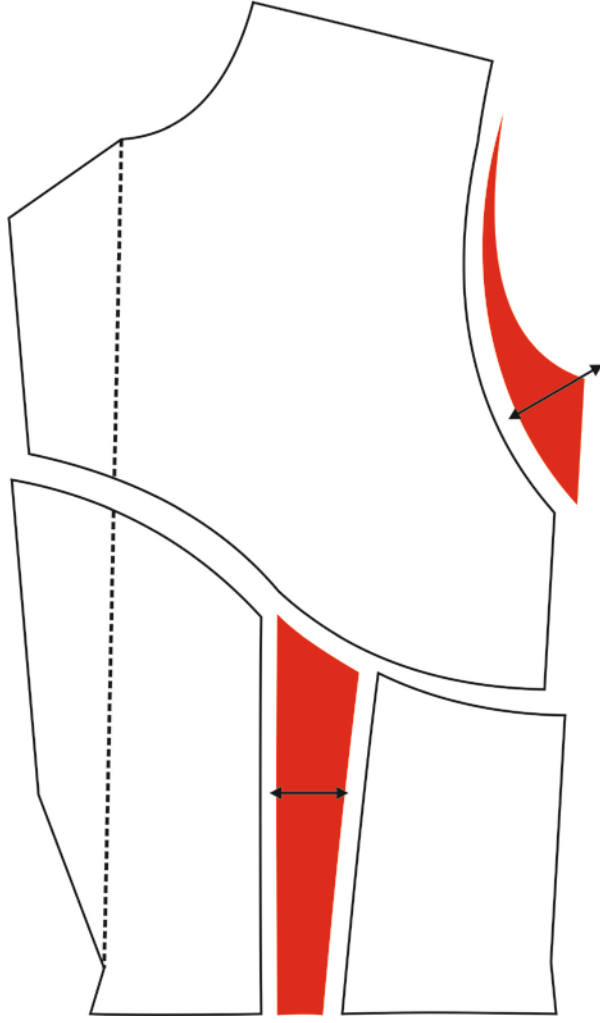

Şekil 55: Tasarım 4 Teknik Çizimi

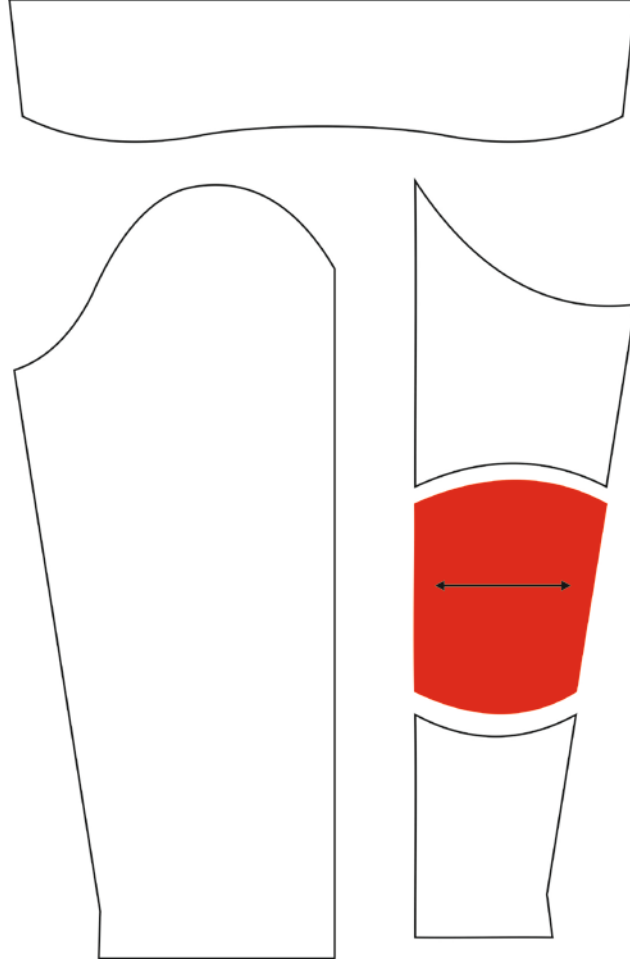
Şekil 56: Tasarım 4 Kalıbı- Arka

Yukarıdaki kalıpta kırmızı ile gösterilen bölgelerde elastan içerikli gabardin kumaşlar kullanılmıştır. Kırmızı bölgelerdeki siyah ok işaretleri kumaşın hangi yöne doğru esneklik gösterdiğini işaret etmektedir. Elastan içerikli gabardin kumaş koltuk altında ve sırt kısmında, koleksiyon temasına uygun şekilde hareketi kolaylaştırmak amacı ile uygun yerlere yerleştirilmiştir.

Şekil 57: Tasarım 4 Kalıbı-Ön

Arka kalıpta olduğu gibi kırmızı ile gösterilen bölgeler elastan içerikli gabardin kumaştan üretilmekte ve siyah ok işareti esnemenin yönünü göstermektedir. Bu modelde diğer modellerden farklı olarak kapatma şekli olarak düğme ile kapatma şekli tercih edilmiştir. Ayrıca bu modelde göbek bölgesi rahatlatma önerisi de uygulandığı için herhangi bir cep uygulaması da bulunmamaktadır.

Şekil 58: Tasarım 4 Kalıbı- Yaka ve Kol

Arka ve ön kalıplarda olduğu gibi kol kalıbında da kırmızı bölge elastan içerikli gabardin kumaştan üretilmekte ve siyah ok esnemenin yönünü göstermektedir. Elastan içerikli gabardin kumaş sadece dirseğin hareketlerine uygun olacak şekilde arka kol kalıbında uygulanmıştır. Bu esnek kumaş dirseğin kıvrılma ve yuvarlak hareketlerini kolaylaştırmak amacı ile uygun yere yerleştirilmiştir.

3.3.3. Tasarım Paftaları Ve Fotoğrafları

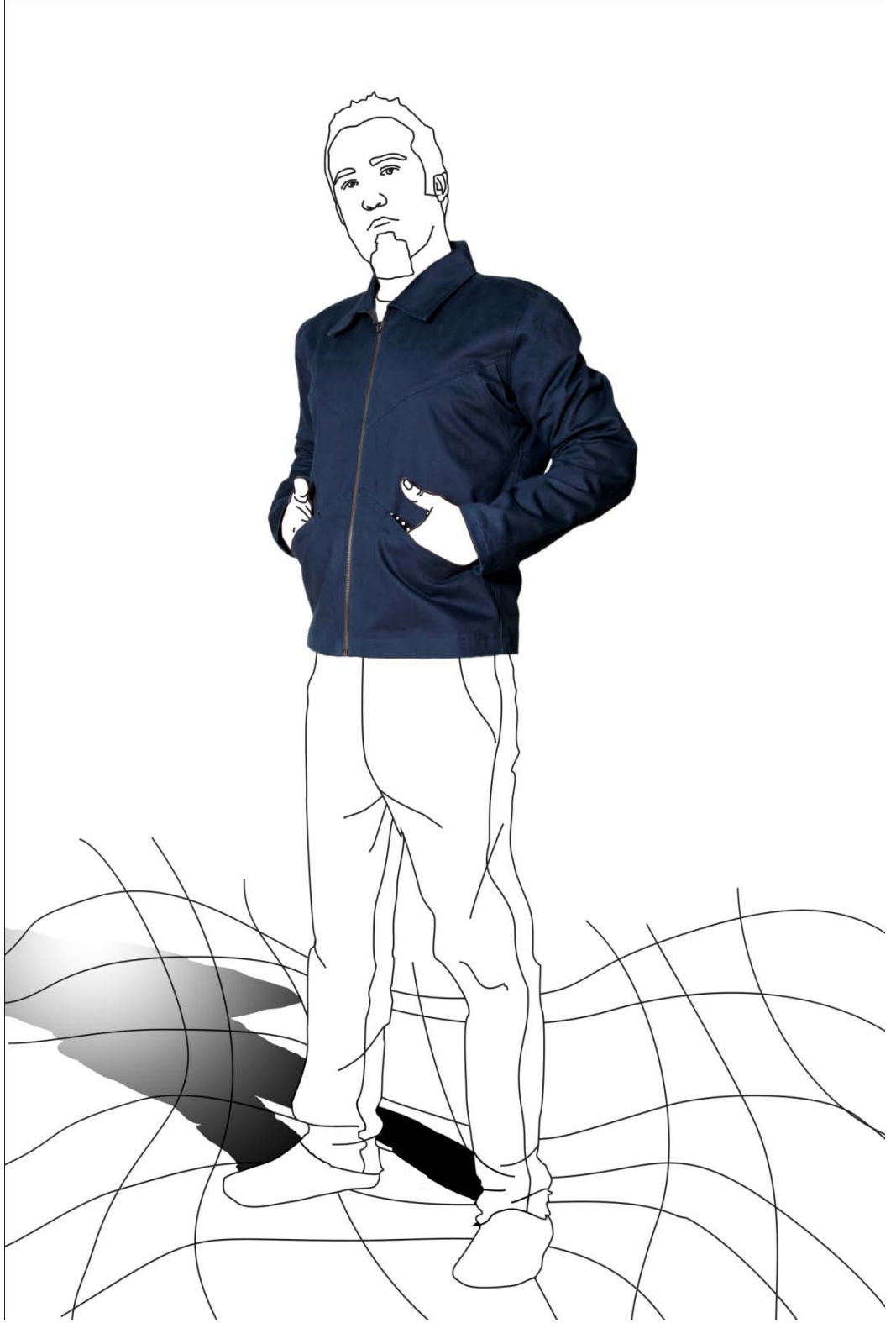
Kalıp aşaması ve materyal seçiminden sonra ürünlerin dikim aşaması ele alınmış ve öneriler doğrultusunda hazırlanan kalıp çalışmaları sonucu ürünler dikilmiştir.

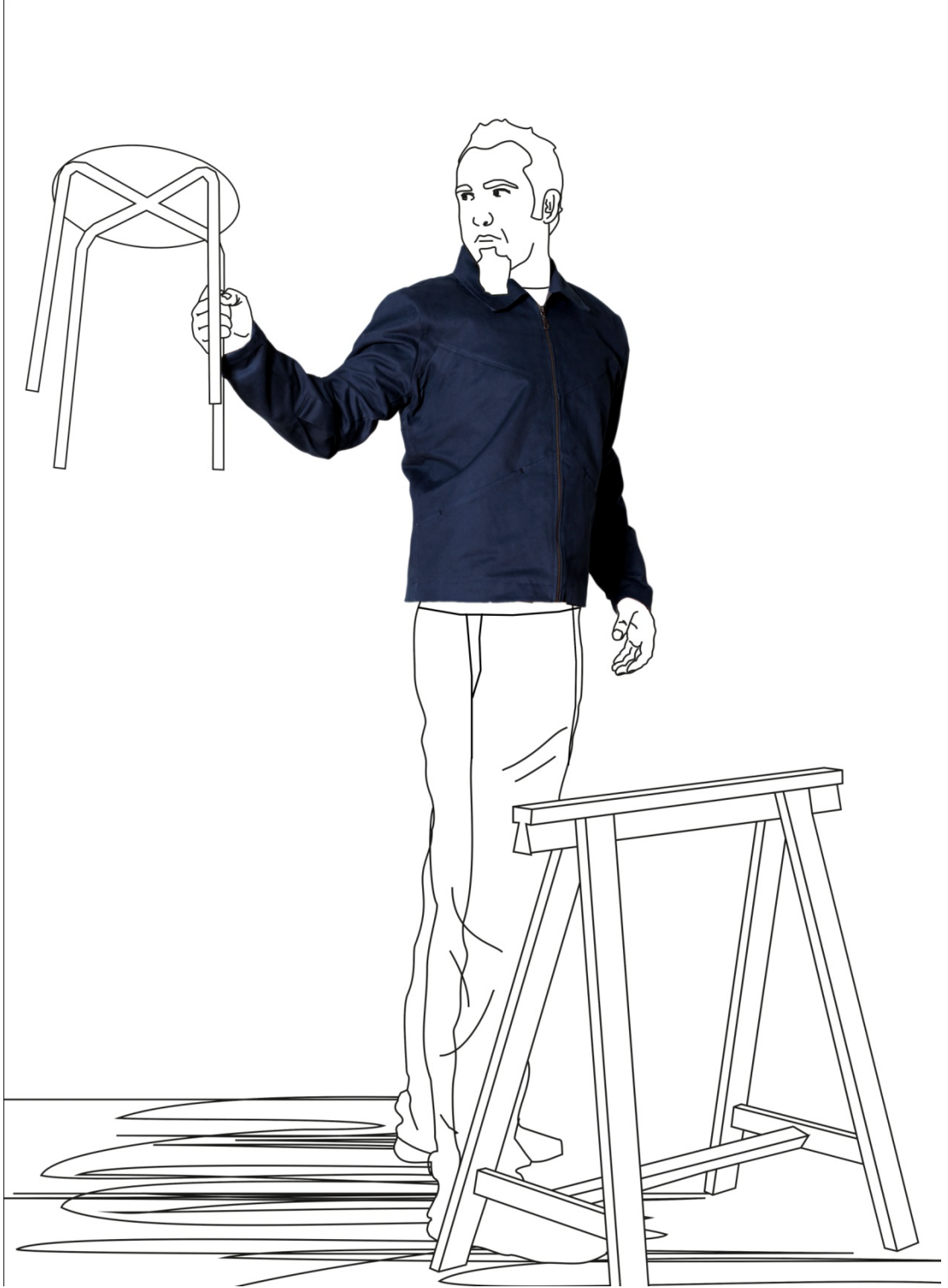
Şekil 59: Tanıtım Paftası

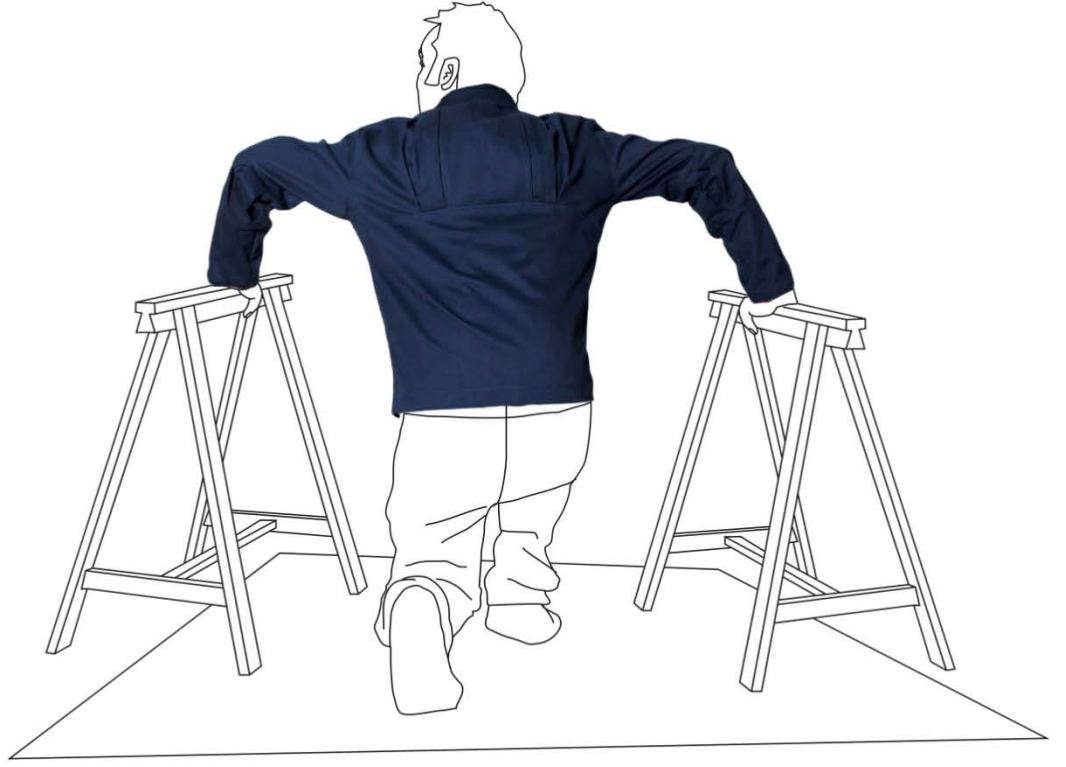
Şekil 60: Tasarım 1

Şekil 61: Tasarım 1 Uygulama

Şekil 62: Tasarım 1 Uygulama

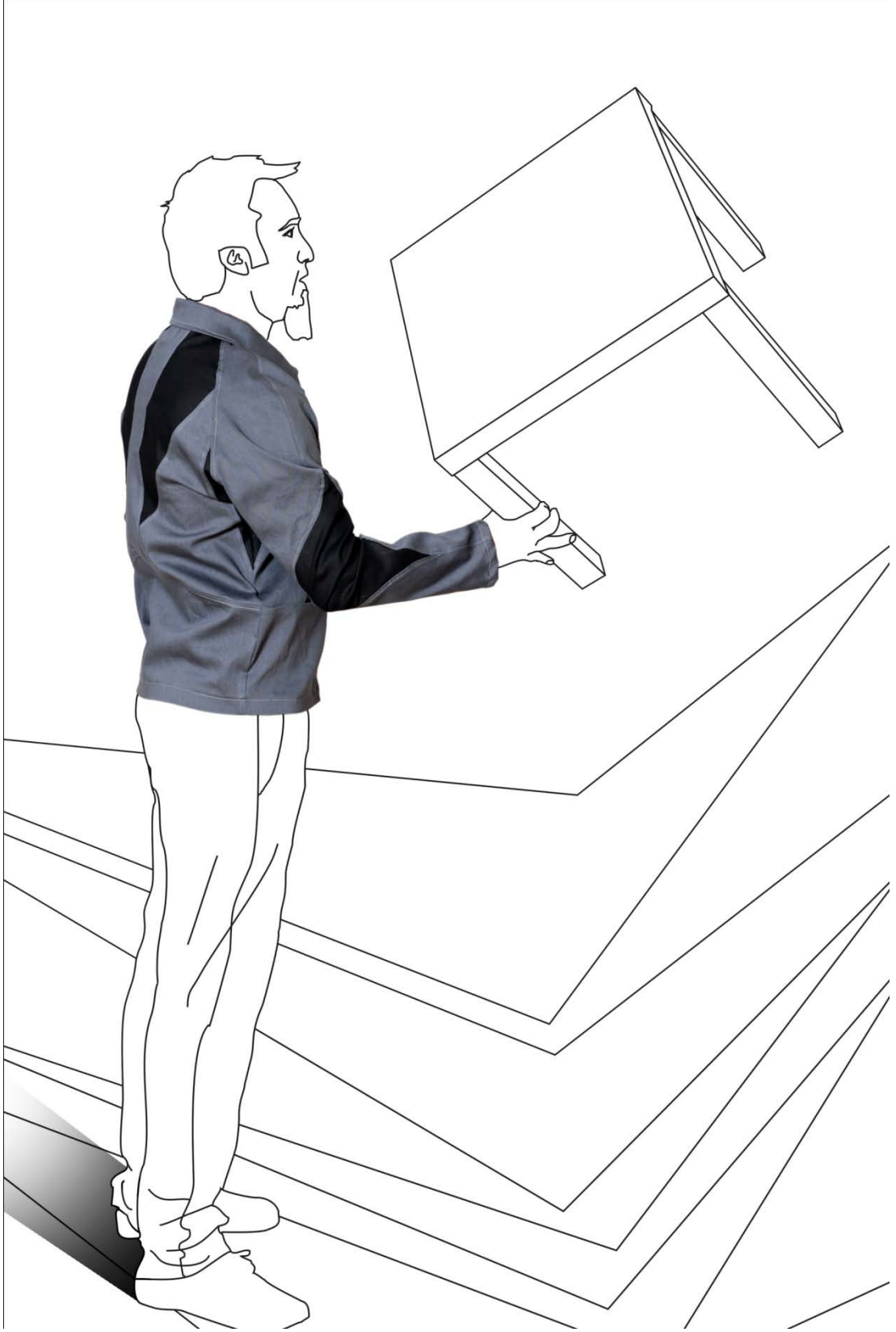
Şekil 63: Tasarım 1 Uygulama

Şekil 64: Tasarım2

Şekil 65:Tasarım 2 Uygulama

Şekil 66: Tasarım 2 Uygulama

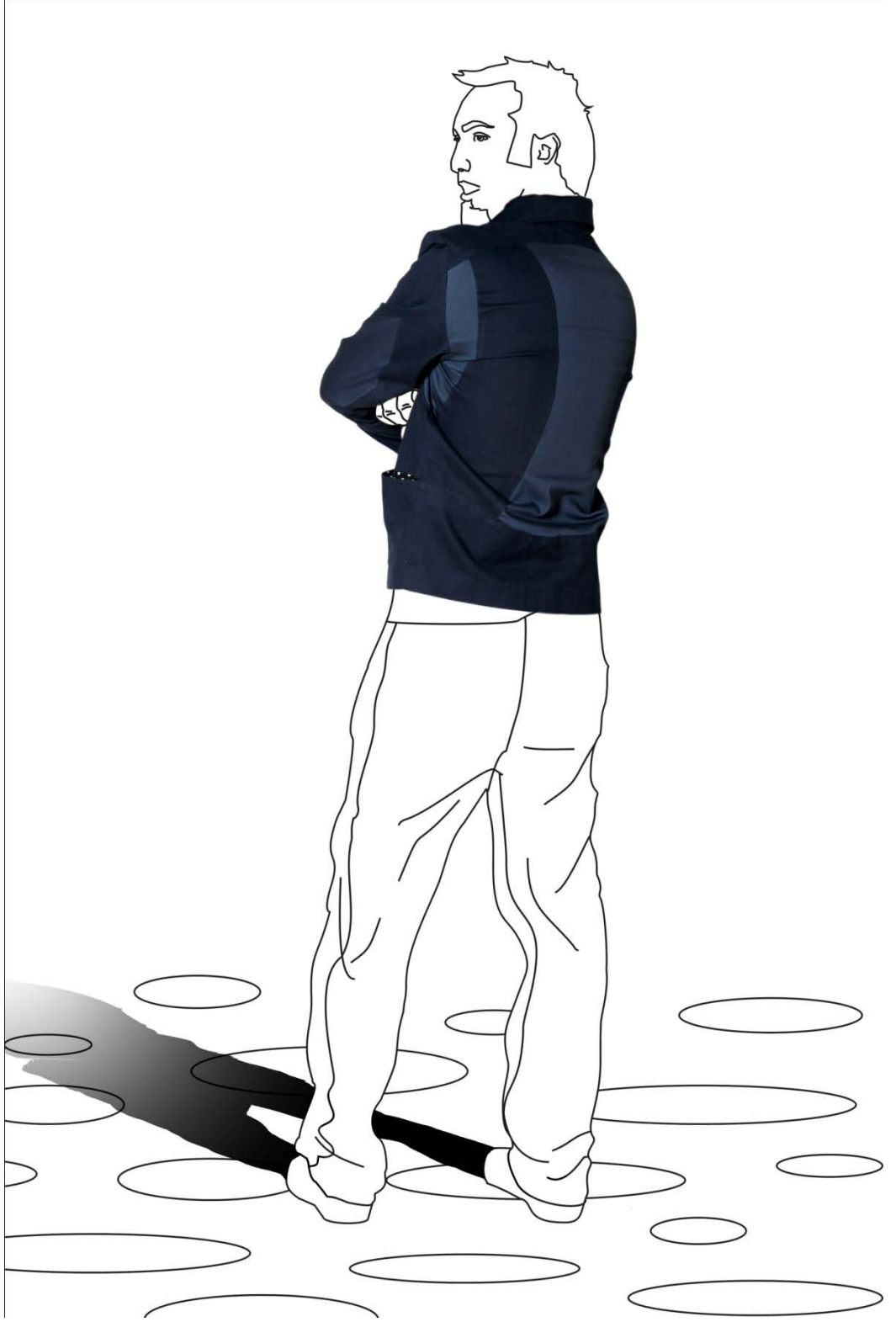
Şekil 67: Tasarım2 Uygulama

Şekil 68: Tasarım 3

Şekil 69:Tasarım 3 Uygulama

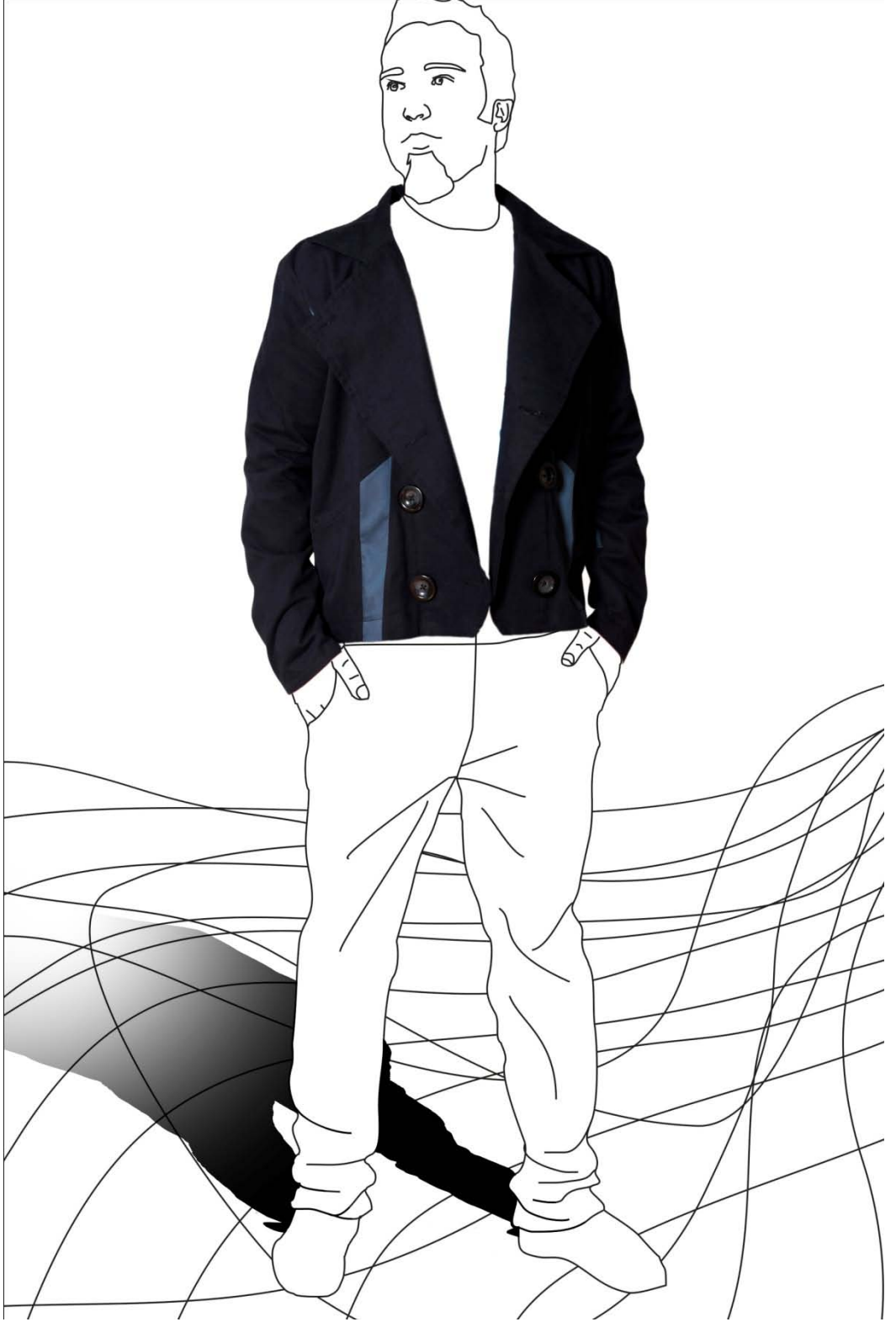
Şekil 70: Tasarım 3 Uygulama

Şekil 71: Tasarım3 Uygulama

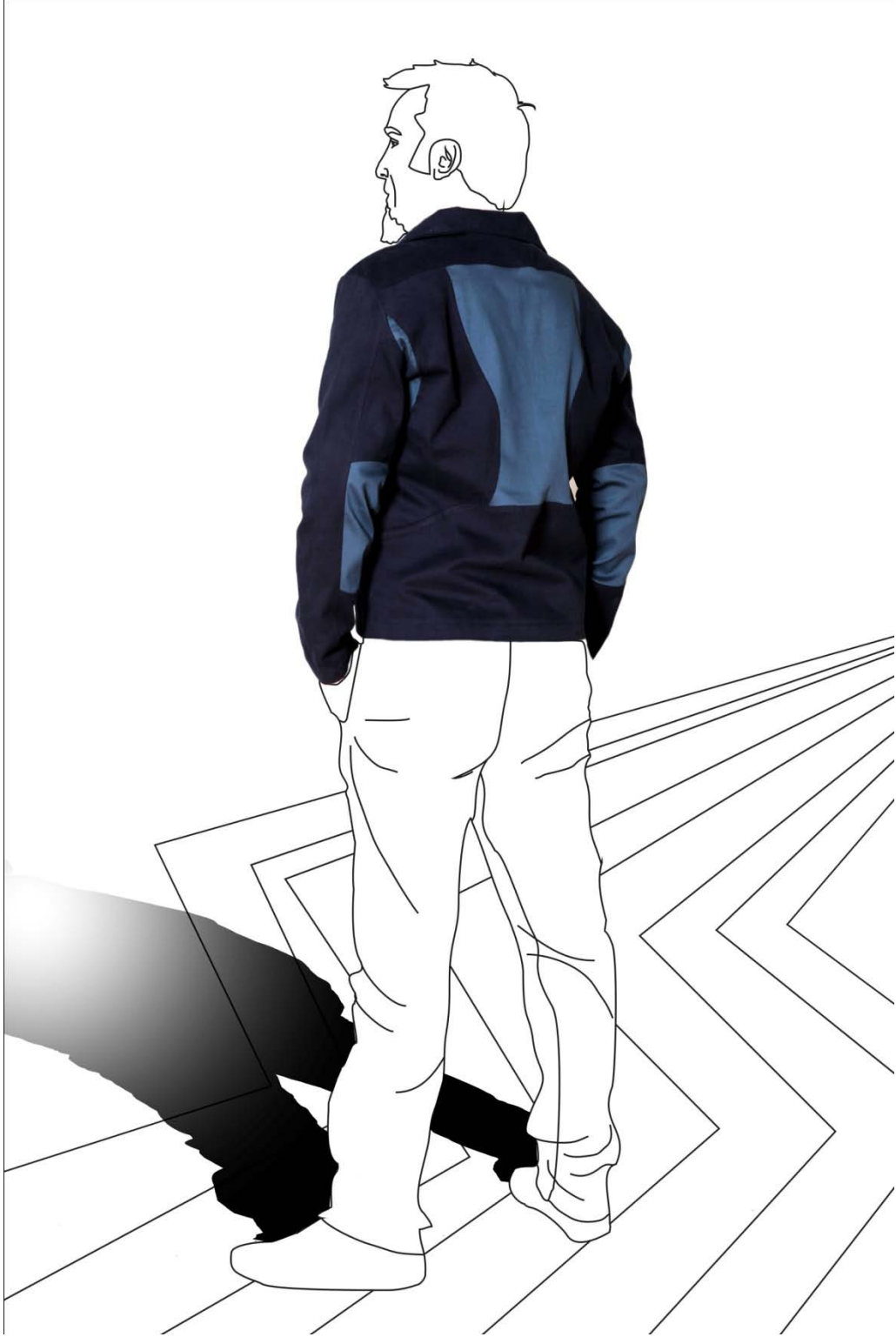
Şekil 72: Tasarım 4

Şekil 73: Tasarım 4 Uygulama

Şekil 74: Tasarım 4 Uygulama

Şekil 75: Tasarım 4 Uygulama

Şekil 76: Tasarım 5

Şekil 77: Tasarım 6

Sonuç

Erkek giyiminde özel kullanım amaçlı bir giysi olarak ortaya çıkan erkek spor ceket, yaşam tarzının değişimi, çalışma şartlarının farklılaşması, giysi seçiminde kullanım rahatlığı ve fonksiyonellik özelliğinin ön plana çıkması gibi unsurlarla önem kazanmış bir giysi türü olmuştur. Farklı tasarım yaklaşımları değişik kumaş ve malzemelerle kullanımı spor ceketinde tasarım zenginliği yaratmaktadır.

Bu tez çalışmasında spor ceketin önemi vurgulanarak tarihsel süreç içerisindeki gelişimi incelenmiştir. Tarihsel süreç içerisinde erkek spor ceketlerinin ortaya çıkış amaçlarına ve hem form hem de desen anlamındaki değişimleri ortaya koyulmuştur.

Erkek spor ceket tasarımı ve üretiminde kullanılan dokuma kumaş önerileri detaylı olarak verilmiştir. İlk başlarda belli başlı kumaş ve desenler ile üretilen erkek spor ceketlerinin zaman içerisinde kullanılan kumaş bakımından çeşitlenmesinden dolayı tasarım ve üretimde kullanılan kumaşlar ortaya koyulmuştur.

Erkek spor ceketinde kullanılan temel ve yardımcı ölçüler beden tiplerini ile birlikte incelenmiştir. Tez çalışmasının temel amacı olan rahat bir giysi ortaya koymak kaygısı nedeni ile erkek beden tiplerine yer verilmiş ve temel çizimler için ölçüler irdelenmiştir.

Erkek spor ceket teknik detayları ve kalıp özellikleri incelenmiştir. Bu doğrultuda temel ceket kalıbı çizimi detaylı olarak anlatılmıştır.

Erkek spor ceket kalıbının oluşturulmasından sonra tez çalışmasının temel hedefi olan erkek spor ceketinin kullanımı kolaylaştırıcı kalıp önerileri sunulmuştur. Bu öneriler teknik çizim ve kalıp çalışmaları ile ortaya koyulmuştur.

Belirlenen bir tema doğrultusunda, kalıp önerileri kullanılarak yeni bir erkek spor ceket koleksiyonu hazırlanmıştır.

Hazırlanan koleksiyonun teknik ve kalıp çözümlenmeleri yapılmış, kalıp çizimleri ile birlikte teknik çizimler aktarılmıştır.

Tezin genel hedefi doğrultusunda hazırlanan koleksiyonun uygulamaları yapılmış ve fotoğraf çalışmaları aktarılmıştır.

Sonuç olarak giysi artık sadece örtünme ve statü göstergesi değildir. Hızla ve zorluklarla akan yaşamın içinde rahat ve sağlıklı ürünler kullanımı konusunda bilim

adamları tekstil teknolojisi ve terbiyesi alanlarında yeni buluşlar ortaya koymaktadırlar. Giysinin tasarım ve üretiminin temelini oluşturan kalıp bilgisi ve konstrüksiyon geliştirme alanında yapılacak deneysel çalışmalar yeni tasarım ve üretimlerin önünü açacaktır. Spor ceketinde yaptığımız bu tarz fonksiyonel yaklaşımlar diğer giysi çeşitlerinde de uygulanabilir. Bu tez çalışmasının bundan sonra yapılacak başka araştırmalara ışık tutacağına inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- ALDRİCH, Winifred, **Metrik Sistemle Kalıp Hazırlama**, Özgün Batbaacılık, Ankara, 1995, 256 s
- BAŞER, Göngör, **Dokuma Tekniği ve Sanatı – Cilt 1**, Punto Yayıncılık, İzmir, 2004, 255 s
- ERDOĞAN, M. Çetin. **Erkek Klasik Dış ve Üst Giysilerinde Kalıpcılık**, E.Ü. Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma-Uygulama Merkezi Yayını, İzmir, 2000, 224 s
- FLUSSER, Alan J. **Clothes and The Man**, Villard Books, Michigan Üniversitesi, ABD,1985-210 s
- FLUSSER, Alan, **Dressing The Man**, Villard Books, Michigan, ABD, 2002, 320 s
- GOLDMAN, Ralph F, **Clothing comfort**, Ann Arbor Science Publishers,California, ABD, 1977, 189s
- HAKKO, Cem, **Moda Olgusu**, Vakko Yayınları, İstanbul, 2011, 139s
- HARRİSON, E. P. , **Scottish Estate Tweeds**, Johnstons of Elgin, Elgin, İngiltere, 1995, 192 s
- İMER, Zahide, **Dokuma Tekniği-Cilt 1**, Sistem Ofset, Ankara, 1989, 220 s
- İMER, Zahide, **Dokuma Tekniği-Cilt 2**, Sistem Ofset, Ankara, 1989, 220 s
- MCCUNN , Donald H. **How to Make Sewing Patterns**, Design Enterprises of San Francisco, San Francisco, ABD, 1977, 320 s
- ÖNDOĞAN, Z. **Giysi Kalıpcılığı Esasları**, E.Ü. Tekstil ve Konfeksiyon Araştırma-Uygulama Merkezi Yayını. İzmir, 2000, 423 s
- ÖĞÜTÇÜ, Neriman, Can, Meral, **Schnitt III, Türk- Alman Teknik İşbirliği Projesi**, Arıtan Yayınevi, İstanbul, 1993, 412 s
- PAMUK, Beyhan. **Uygulama Teknikleri - Temel Kalıp ve Dikim Uygulama Teknikleri**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, 2002, 452 s
- ROETZEL, Bernhard, **Gentleman**, Könnemann, İndiana,ABD,1999,357 s

SHANNON, Brent, **The Cut of His Coat**, Swallow Press, Ohio University, ABD, 2006, 245 s

SHOBEN, Martin M.& WARD, Janet P. **Kalıp Hazırlama ve Uygulama**, Gaye Filmcilik Matbaacılık, Ankara, 1995, 687 s

YAKARTEPE, Mehmet. Zerrin, Yakartepe, **Konfeksiyon Teknolojisi Kumaştan - Hazır Giyime**, Cit-4, TKAM, İstanbul, 1995, 654 s

TC. Milli Eğitim Bakanlığı, **Giyim Üretim Teknolojisi**, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 2011, 82 s

TEZLER

METE, Fatma. , **“Giysi Tasarımı Açısından İnsan Vücudunun Geometrik ve Mekanik Yapısının İncelenmesi”**, Y.L. Tezi, İzmir, 1990

KAYNAK, M., **Büyük Beden Tüketicisi Bayanların Büyük Beden Kıyafetlerden Ceket ve Pantolonda Karşılaştıkları Model ve Kalıp Kaynaklı Problemlere İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim Endüstrisi Giyim Sanatları Anabilim Dalı, Ankara, 2005.

BAYRAKTAR, F., **Büyük Beden Kadınlar İçin Hazır Giyim Üretiminde Kullanılacak Beden Ölçüleri Standardizasyonunun Oluşturulması**, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara, 2007.

YILMAZ, N., **Bayan Etek ve Pantolon Kalıplarında Yeni Bir Kalıp Sistemi Geliştirme**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tekstil Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul, 2006.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.odevsel.com/genel-kultur/532/somatotip.html>

<http://www.dekorasyon.gen.tr/wp-content/uploads/2010/09/ekose.jpg>

<http://vi.sualize.us/smvisuals/jean/jacket/>

<http://www.bivolino.com/ImagesSSO/Gabardine%20Fabric.jpg>

<http://www.powersewing.com/wp-content/uploads/2009/07/HarrisTweed1.jpg>

http://farm5.static.flickr.com/4127/5196484822_3b9cb7de0c.jpg

<http://www.cotswolds-visiting-tailor.co.uk/wp-content/uploads/2011/10/Cricket-Blazer.jpg>

http://www.texsite.info/wiki/images/ID_197.jpg

http://www.texsite.info/wiki/images/ID_271.jpg

[http://s7ondemand1.scene7.com/is/image/Polo/LFY61141F?\\$itemlevel\\$](http://s7ondemand1.scene7.com/is/image/Polo/LFY61141F?$itemlevel$)

<http://www.harristweedshop.com/tweed-cheviot/cheviot-loden-fen-che084.jpg>

http://www.fcsutler.com/wool%20large-Cadet_Melton.jpeg

http://www.askiniselbisesi.com/img/renk_paleti/b/20.jpg

<http://www.voguefabricsstore.com/images/P/kasha-satin-red.jpg>

http://www.made-in-turkey.com/showroom/kursunkumas/product_images/572.jpg

http://farm4.static.flickr.com/3592/3320524588_2b77a63684.jpg

<http://perfecttextilesinc.com/store/images/product/polypoplin-greenteal.jpg>

<http://www.tr.all.biz/img/tr/catalog/84326.jpeg>

http://www.kumasci.com/shop/urun_images/500x500/X8698WO09D6_.jpg

http://www.texsite.info/wiki/images/ID_1527.jpg